



Ekonomická
fakulta
Faculty
of Economics

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Ekonomická fakulta
Katedra regionálního managementu

Bakalářská práce

Rurální tradice v nové době

Vypracovala: Iva Studená
Vedoucí práce: PhDr. Miloslav Lapka, CSc.

České Budějovice 2016

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Iva STUDENÁ
Osobní číslo: E13351
Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: Strukturální politika EU pro veřejnou správu
Název tématu: Rurální tradice v nové době
Zadávací katedra: Katedra regionálního managementu

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Cílem práce je najít v regionu vzorce rurálního/neo-rurálního chování a životního stylu na vybraných skupinách obyvatel a popsat jejich ekonomické strategie. Cílem je najít přetrvávající funkční prvky ruralismu. Výzkumnou otázkou je, zda tradiční nebo nový ruralismus je ekonomickým impulsem pro rozvoj venkovských regionů.

Metodika práce:

Teoretická rešeršní část, na jejím základě vymezení základních pojmů rurální sociologie - ruralismus, neo-ruralismus, venkov, venkovská komunita, vesnice. Analytická část: stanovení nenulové hypotézy, vlastní empirický průzkum prvků ruralismu, kroky k provedení kvantitativního a kvalitativního průzkumu, porovnání v časové řadě s vybranými ekonomickými daty a interpretace.

Rámcová osnova:

1. Úvod do problematiky, proč je důležitá, rešeršní přehled autorů vztahujících se k tématu, co studenta motivovalo k volbě tématu, v čem si myslí, že je práce nová.
2. Cíl práce a metodika: výzkumná otázka, o co jakou literaturu a teorii se opírá, hypotézy pro kvantitativní šetření, o jaký sociologický nebo ekonomický koncept se opírají.
3. Pojmový aparát práce - teoretická rešeršní část, včetně vlastních metodologických úvaz nad používanými klíčovými pojmy, zdůvodnění proč si student vybral právě tyto definice pojmů.
4. Popis problému nebo území.
5. Metody sběru dat.
6. Výsledky.
7. Interpretace a diskuse (diskutujte hlavní autory uvedené v úvodu, kteří se problematikou zabývají).
8. Závěry.
9. Seznam literatury, citace viz příslušná citační norma.
10. Přílohy (tabulky, mapy, grafy, fotografie, u kvalitativních metod přepisy rozhovorů apod.).

Rozsah grafických prací: dle potřeby
Rozsah pracovní zprávy: 40-50 stran formátu A4
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná
Seznam odborné literatury:

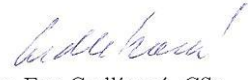
1. Disman, M. (2000). Jak se vyrábí sociologická znalost. UK Praha: Karolinum.
2. Hudečková, H., & Lošták, M. (2000). Sociologie I. ČZU.
3. Z českého Ráje a Podkrkonoší. Supplementum 10, (2005): Ruralismus jeho kořeny a dědictví. Semily.
4. Kuklová, E. (2010). Motivická analýza románů Františka Křeliny a Josefa Knapa- bakalářská práce. PF MU Brno. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/237415/pedf_b/Bakalarska_prace.txt
5. Understanding Ordinary Landscapes, (1997): Edited By P. Groth and T. W. Bresl, Chapter 15 and 16. Yale University Press.

Vedoucí bakalářské práce: PhDr. Miloslav Lapka, CSc.
Katedra regionálního managementu

Datum zadání bakalářské práce: 1. prosince 2014
Termín odevzdání bakalářské práce: 17. dubna 2016


doc. Ing. Ladislav Rolínek, Ph.D.
děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentská 13 (25)
370 05 České Budějovice


doc. Ing. Eva Cudlínová, CSc.
vedoucí katedry

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury. Prohlašuji, že v souladu s § 47 zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to - v nezkrácené podobě - elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Datum:

Podpis:

Na tomto místě bych ráda poděkovala všem respondentům, kteří se zúčastnili dotazníkového šetření a rozhovorů, za ochotu a poskytnutí hodnotných informací. Dále bych ráda poděkovala PhDr. Janu Vávrovi, Ph.D. za pomoc s korelační analýzou. Největší dík patří vedoucímu mé práce, PhDr. Miloslavu Lapkovi, CSc. za odborné vedení a cenné rady a připomínky.

Obsah

1. Úvod.....	1
2. Literární rešerše	3
2.1. Ruralismus – definice, počátky a pojetí	3
2.1.1. Změny v ruralismu	4
2.1.2. Rurální sociologie	5
2.2. Neo-ruralismus	7
2.2.1. Důvod k novému ruralismu	7
2.2.2. Co představuje	7
2.2.3. Nový urbanismus	8
2.2.4. Výzva pro nový ruralismus.....	8
2.3. Vesnice	9
2.3.1. Pojetí	9
2.3.2. Definice.....	10
2.3.3. Funkce.....	10
2.4. Venkov	11
2.4.1. Venkov v Evropě	11
2.4.2. Současný evropský venkov.....	13
2.4.3. Regiony NUTS	13
2.5. Venkovská komunita.....	16
2.6. Výsledky literární rešerše.....	17
2.6.1. Znaký rurální společnosti.....	18
3. Cíl a metodika práce	21
3.1. Cíl práce	21
3.2. Metodika	21
3.2.1. Teoretická část	21
3.2.2. Analytická část.....	21

3.3.	Kvalitativní znaky	24
3.4.	Hypotézy pro kvantitativní výzkum	24
4.	Charakteristika regionu	25
4.1.	Základní informace o okrese Tábor	25
4.2.	Ekonomická charakteristika	26
4.3.	Zemědělství v okrese.....	27
4.3.1.	Půdní fond.....	27
4.3.2.	Rostlinná výroba	28
4.3.3.	Živočišná výroba.....	29
5.	Metody sběru dat, výsledky a diskuze	30
5.1.	Metody sběru dat.....	30
5.1.1	Kvantitativní výzkum	30
5.1.2	Kvalitativní výzkum	33
5.2.	Výsledky	37
5.2.1.	Kvantitativní výzkum	37
5.2.2.	Kvalitativní výzkum	40
5.3.	Diskuze.....	46
6.	Závěr	52
I.	Summary and Keywords.....	56
II.	Seznam použité literatury	57
III.	Seznam tabulek	61
IV.	Seznam příloh	62
V.	Přílohy.....	63

1. Úvod

Žijeme ve 3. tisíciletí, v období věnovaném vědě a novým technologiím, je to však i období konzumní krize a střetávání se s problematikou životního prostředí. Východisko problému zatěžující naši společnost lze hledat v návratu k ruralismu, k tradičnímu venkovskému chování, které může být také zdrojem pokroku. I tak bývá otázka venkova často odsouvána a do popředí zájmu se dostávají města, která byla centrem pokroku jak v minulosti, tak i v dnešní uspěchané době. Dodnes města zastíňují venkov kvůli jeho sklonu k dodržování starých tradic, které zpomalují vývoj. Venkov je od průmyslové revoluce v 19. století, a zvláště v průběhu 20. století postupně vylidňován, ztrácí svou primární funkci a přebírá rysy městského života.

Za současný největší problém venkova lze považovat málo pracovních příležitostí. Důsledkem toho jsou nuceni obyvatelé vesnic dojíždět i do vzdálených měst. To přispívá k ochabování vztahu vesnického obyvatelstva k životu na venkově a venkov se tak může stávat místem pro přespání bez jakéhokoliv vedlejšího zájmu. S nedostatkem pracovních příležitostí je spjat druhý problém, a to odliv mladých lidí do měst. Jde především o absolventy vysokých škol, kteří uplatnění naleznou pouze ve větších městských centrech.

V posledních letech se odchod obyvatel do měst zastavil a objevil se trend zcela nový, a to stěhování lidí z měst na venkov. Předmětem zájmu však není venkov jako celek, ale pouze oblasti nacházející se blízko měst. Motivem stěhování městských obyvatel na venkov může být alespoň krátký útěk od stresujícího života, klid a čisté životní prostředí. Otázkou je, zda noví obyvatelé pomohou venkovu a venkovským sídlům k rozvoji, k získání nové perspektivy a ekonomického významu, nebo zdali existuje nebezpečí, že příchod nových obyvatel venkov zahubí, nebo bude zachován v podobě přibližující se městu.

Cílem této práce je nalezení rurálních/neo-rurálních vzorců chování a životního stylu vybraného venkovského obyvatelstva a popsání jeho ekonomických strategií, dále ověření existence ekonomického impulsu tradičního a nového ruralismu na rozvoj venkovských regionů.

Podkladem pro tuto práci je dotazníkové šetření a rozhovory s venkovským obyvatelstvem žijícím v okrese Tábor na základě kvótního výběru.

V teoretické části jsou vymezeny nejen základní pojmy, ale také pojmy související s celou problematikou. Literární rešerše se opírá o odbornou literaturu zabývající se venkovem, venkovským životem a jeho proměnami. Literární rešerše především přispívá k pochopení celkového kontextu zpracovávaného tématu. V analytické části je nastíněn cíl a metodika pro zpracování práce a důležitá metodika sběru dat, následně jsou uvedeny výsledky průzkumu, interpretace těchto výsledků a diskuse nad nimi. V závěru práce je proveden její souhrn. V neposlední řadě je na jejím samém konci k dispozici kompletní seznam použité literatury a přílohy.

Problematika venkova byla předmětem řady prací, nejsem si však vědoma výsledků českého výzkumu, který by sledoval výskyt rurálních znaků u dnešního venkovského obyvatelstva a zároveň zkoumal potenciály rozvoje rurálních oblastí. Dlouhodobě se o venkovskou problematiku zajímá například RNDr. Radim Perlín, PhD. a Mgr. Josef Bernard, Ph. D., který v současné době vede projekt *Socio-prostorové znevýhodnění obyvatel periferních venkovských oblastí*, jenž by byl velmi zajímavý ke komparaci s mými výsledky díky svému zaměření, avšak bude ukončen až v roce 2017. Výzkumy významné pro venkovskou problematiku jako jsou *„Obrazy venkova, Český a slovenský venkov, Malé podnikání na venkově a Trendy sociálních změn v zemědělství a na venkově“* byly provedeny Českou zemědělskou univerzitou.

Důvodem výběru tématu práce je zájem o tuto oblast, její proměny, její význam pro dnešní obyvatele a především perspektiva do budoucna, kterou se pokusím svým průzkumem predikovat.

2. Literární rešerše

V rámci literárního přehledu této bakalářské práce jsou vymezeny základní pojmy nutné k pochopení celkového kontextu práce. Pojmy jsou dále rozděleny do jednotlivých podkapitol přibližujících celkovou problematiku. Základním cílem této literární rešerše je přinést přehled o současné literatuře dotýkající se tohoto tématu a na jejím základě objevit znaky rurálního/neo-rurálního chování vesnických obyvatel. Jelikož se autoři plně neshodují v pojetí pojmů, jsou vybrány právě ty definice, které jsou v této oblasti dle mého soudu nejvýznamnější.

2.1. Ruralismus – definice, počátky a pojetí

Podle Slovníku cizích slov pojem ruralismus znamená: „*literární směr zabývající se vesnickou tematikou (před 2. světovou válkou)*“ (Chaloupka, 2005).

Kořeny ruralismu bychom ovšem nenašli v literatuře, nýbrž v USA, kde vzniká v podobě politicko-kulturního hnutí, jehož základním impulzem bylo chápání pokroku jako cesty zpět. V období po válce Severu proti Jihu se americká společnost změnila na vyspělou společnost průmyslovou, farmářský stav a jeho tradice se začaly střetávat s modernitou a se zatlačováním průmyslem a obchodem (Med, 2005).

Mezi první americké představitele nabádající k návratu k přírodě patří Ralph Waldo Emerson, spisovatel a filosof, který v roce 1836 vydal knihu *Příroda*. Dalším představitelem je Henry David Thoreau se svou knihou *Walden*, která je založena na dvouletém pobytu Thoreaua u rybníka Walden a ve které autor chápe přírodu jako duchovní prostor (Schwarz, 2006).

Oba tito autoři se shodují na tom, že: „*krása není v přírodě oddělena od dobra, kultura a umění nás mají přivést zpět k přírodě, jež nám dala a dává život*“ (Med, 2005, s. 12).

„*Pojem ruralismus byl v letech třicátých interpretován zejména v dvojím významu. Jeden mu vtiskli sociologové a historici, druhý spisovatelé a publicisté*“ (Brabec, 2005, s. 15).

Sociologický ruralismus se snaží o spolupráci všech stavů, o soužití města a vesnice, nemá politické ambice a opírá se o sociologický přístup (Brabec, 2005, s. 15).

Literární ruralismus je „*směr hlavně dvacátých a třicátých let 20. stol. spjatý s venkovským způsobem života (lat. rus = pole, venkov, také venkovská usedlost), v letech 1925-1930 vydávající svůj časopis Sever a východ, publikující v literární příloze Venkova aj., vyšly i dva ruralistické sborníky (Básníci selství, Tváří k vesnici)*“ (Chaloupka, 2005).

Stejně jako jejich předchůdci v USA čeští ruralisté reagovali na změny ve společnosti, především na rozpad tradičních hodnot. To vše společně s hospodářskou krizí volalo po návratu k tradičnímu způsobu života, návratu k půdě, která představovala jistotu a vztah k ní vlastenectví. První tvůrci se odvolávali na Josefa Holečka a na Josefa Václava Sládka. Tvůrčím teoretikem se stal Antonín Matula, vůdčím kritikem Josef Knap, dále lze jmenovat Jana Čepa, Františka Křelinu či Václava Renče. I přes fakt, že autoři volali po tradičním způsobu života na vesnici, uvědomovali si nedostatky, který život na venkově skýtá (Med, 2005; Kuklová, 2010).

2.1.1. Změny v ruralismu

Ve 20. století došlo k obrovským změnám v oblasti venkova, které byly způsobeny masivním odchodem zemědělského obyvatelstva a vylidňováním vesnických oblastí. Do této doby můžeme datovat zánik vesnické společnosti v tradiční podobě.

„*První znaky takzvané agrární krize se datují do 70. let 19. století*“ (Slezák, 2005).

Zde je nutno podotknout, že v 19. století se objevují první hospodářské krize plynoucí z kapitalismu, jejichž důvodem byla nadvýroba (www.novysmer.cz).

Krize v 70. letech byla odstartovaná krachem na Vídeňské burze, která se odrazila na produkci ve strojírenství a hutnictví. Krize se samozřejmě nevyhnula ani českým zemím, odeznívala až po roce 1879. Bez ohledu na situaci význam českého průmyslu a strojírenství vzrůstal (www.penize.cz).

Avšak agrární krize byla podnícena chováním amerického zemědělství, kdy docházelo k masivnímu vývozu levného obilí a mlýnských produktů. Nejčastějším důvodem odchodu rolnictva do měst bylo neustátí konkurenčního boje. Na vesnici si nebyli schopni

nalézt jinou práci, a proto s celými rodinami odcházeli do měst a stávali se dělníky v dopravě, ve stavebnictví či strojírenství. S novým způsobem života ztráceli zemědělci své pracovní a kulturní návyky (www.novysmer.cz).

I když zemědělského obyvatelstvo obecně ubývalo, vzrostl podíl samostatně hospodařících rolníků a také vzrostla produktivita práce. Nově vzniklé problémy se snažil řešit politický proud agrarismus, který volal po semknutí a solidaritě vesnického obyvatelstva a ustanovení ekonomické a politické reprezentace pro hájení požadavků. Vyzdvihoval především mravní čistotu, rovnováhu, kázeň vesnického obyvatelstva, které se na rozdíl od městského obyvatelstva neodcizovalo přírodě (Slezák, 2005).

Ani přední teoretikové agrarismu si nedokázali přiznat, že *„pokles podílu zemědělského obyvatelstva a jeho útěk z venkova představuje přirozený nezvratný proces s řadou pozitivních dopadů pro celou společnost a že mu nelze zabránit“* (Slezák, 2005, s. 53).

Nejen v Čechách se volalo po návratu k venkovu. V roce 1905 předložil francouzský národohospodář výzvu řadě evropských zemí, ve které navrhoval návrat k půdě, která podle něj byla matka živící celé lidstvo (Slezák, 2005, s. 55).

Ruralismus začal být tvrdě potlačován po „vítězném“ únoru 1948. Ruralisté byli neprávem obviňováni z kolaborantství a ze sympatizování s nacisty. Vydávání literárních děl ruralistů bylo zakázáno a autoři byli pronásledováni v zaměstnání. Vše vyvrcholilo Procesem s tzv. zelenou internacionálou. V Rudém právu vyšel článek obviňující ruralisty z klamání rolníků a odvádění jejich pozornosti od boje s vykořisťovateli. Od roku 1948 byl ruralismus brán jako zpátečnická ideologie stavící se proti pokroku (Boldišová, 2007).

2.1.2. Rurální sociologie

2.1.2.1. Sociologie

Nejen ruralismus jako literární směr se dotýká otázky venkova. Touto oblastí se zabývá i sociologie.

Sociologie je vědou, která bývá často považována za nejobecnější vědu, což není dáno zobecnováním sociologických poznatků (Hudečková & Lošťák, 2000, s. 6).

Podle sociologického slovníku je sociologie „*samostatná vědecká disciplína, která pomocí analytických metod a empirických technik zkoumá struktury, funkce a souvislosti vývoje společnosti a objasňuje je formulacemi všeobecných zákonitostí a navrhováním teorií*“ (Jandourek, 2001, s. 222).

Předmětu zkoumání sociologie se do jisté míry přibližuje psychologie. Sociologie se odlišuje zájmem o mezilidské vztahy, procesy, jevy, motivace ke společnému životu a podobně. Sociologie spolupracuje s dalšími vědami, jako je politologie, demografie, geografie, ekonomie (Hudečková & Lošťák, s. 7, 2000).

„*Mezi hlavní okruhy sociologického zájmu patří:*

- 1) *Jevy a procesy vytváření forem společenského života*
- 2) *Struktury různých forem lidských pospolitostí*
- 3) *Jevy a procesy vyplývající z interakce lidí*
- 4) *„Síly“ seskupující a rozbíjející formy pospolitého lidského života*
- 5) *Změny v těchto formách a jejich přetváření“*

(Hudečková & Lošťák, s. 11, 2000).

2.1.2.2. Předmět rurální sociologie

V popředí zájmu rurální sociologie neboli sociologie venkova je studium venkovského společenství, zaměřuje se na vztah mezi ním a prostředím (Hudečková & Lošťák, 2000, s. 40).

Mezi její cíle patří objevit změny, které ovlivňují venkovské oblasti, a předpovědět následky plynoucích z těchto procesů (Jandourek, 2001, s. 231).

Stejně jako literární směr se tento druh sociologie začal vyvíjet v USA, oficiálně v roce 1908. Její vývoj souvisel s problematikou osidlování, kde sociální problémy venkova plynuly z rozptýlenosti farem. V Evropě se začala rozvíjet ve 30. letech 20. století, problémy venkova však měly jinou podobu než ty americké a plynuly z tradičního osídlení. V době počátku rurální sociologie se dle děl Englese, Lenina a dalších zabývala změnami, které přinesl kapitalismus a industrializace (Hudečková & Lošťák, 2000, s. 32).

Dnešní úlohou rurální sociologie je vypořádání se s krizí konzumní společnosti a ekologickou krizí. Pokrok je spatřován v cestě zpět, ke kořenům a tradicím, na kterých je založena moderní společnost. Z tohoto důvodu v současné době rurální sociologie přijímá pojmy vycházející například z environmentální filosofie či ekologické ekonomie. Mezi tyto zásadní netradiční pojmy řadíme ekologii, ochranu přírody, biozemědělství (Lapka & Gotlieb, 2000, s. 110-111).

V roce 1992 stanovil poslání rurální sociologie R. Almas na kongresu Evropské společnosti:

- *„Přispět ke zlepšení standardů a kvality života na venkově*
- *Poskytovat podklady pro rozhodování o venkovském rozvoji*
- *Vyhodnocovat dopady politických rozhodnutí*
- *Zdokonalovat umění „dělat politiku“ (zvláště sociální)*
- *Přispívat k informační kultuře venkova (a města o venkovu)*
- *Tvořit a přetvářet společenské sebepoznávání“*

(Hudečková & Lošťák, 2000, s. 33).

2.2. Neo-ruralismus

2.2.1. Důvod k novému ruralismu

Za hnací motor vývoje nového ruralismu můžeme označit určitou skupinu obyvatel, která se chce vymanit ze zvyšujícího se tempa dnešního světa a snaží se najít k hektickému životu alternativu, ve které by vedli plnohodnotnější život, měli více vyhovující práci a vhodné prostředí pro rodinu. Tito jedinci se pokouší nalézt ztracené propojení s přírodou, které bylo samozřejmostí u našich předků, a vrátit se k zakořeněným tradičním hodnotám (www.planetizen.com).

2.2.2. Co představuje

Pojem nový ruralismus není v Čechách zatím dostatečně prozkoumán. Pro pochopení je nutné hledat cizojazyčné zdroje. Touto problematikou se nejvíce zabývají autoři ve spojení s USA, kde je venkovský prostor tvořen od sebe velmi vzdálenými farmami, ranči, jejichž přirozené oddělení je tvořeno přírodními rezervacemi nebo zemědělskou půdou.

2.2.3. Nový urbanismus

Přístup nového ruralismu je založen především na zemědělském rozvoji a je zaměřen na malé a střední zemědělce, venkov a životní styl s ním spojený. Proti němu stojí takzvaný nový urbanismus, se kterým má nový ruralismus společnou vizi návratu k vesnickým kořenům, také se snaží o ochranu zemědělské krajiny a přírody, a to oddělením urbanizovaného a neurbanizovaného prostředí a omezením dopravních a obslužných staveb (www.archiweb.cz).

Nový urbanismus má své kořeny v 90. letech v USA, kde neexistuje klasická evropská městská výstavba v podobě uliček s bytovými domy, kavárnami a obchody. Výstavba ve stylu nového ruralismu má podobu rodinné zástavby společně se zahradami, pěšími stezkami a obchody. Jeho zájmem je vytvořit autonomní vesnice. Obyvatelé USA nemají ani zájem bydlet v místě zaměstnání a převládá u nich zájem separovat se od okolí (stavebni-forum.cz).

Nový urbanismus klade důraz na ochranu památek, bezpečnost ulic, tzv. zelenou výstavbu a znovu využití opuštěných staveb a pozemků (invenio.nusl.cz).

2.2.4. Výzva pro nový ruralismus

Pro účely této práce jsem vybrala pojednání od Sibylly Kraus, která se s dalšími autory shoduje na tom, že by nový ruralismus měl představovat most mezi novým urbanismem a dlouhodobě udržitelným zemědělstvím. Nový ruralismus je silně orientován na zemědělství, není zaměřen především na rurální oblasti, ale na vztah, který má mezi sebou město a venkovská oblast. Tento moderní směr již nevidí tradiční rurální oblasti, ale jen venkovské oblasti, které se nacházejí blízko městských oblastí, nebo části širší metropolitní oblasti. Je zaměřen především na dlouhodobě udržitelné zemědělství. Půda by měla být primárně využívána k zemědělství malých a středních farem, zbytek by měl sloužit jako místo pro divokou zvěř a pro rekreanty. Koncept nového ruralismu si uvědomuje především ekologické problémy venkova související se suburbanizací, znečištěním životního prostředí, industrializací a globalizací zemědělství, které přestalo dbát na přírodní podmínky krajiny, či na její ekologickou a kulturní jedinečnost. Nový ruralismus se opírá o reformy v potravinářství, zemědělství a územním plánování (ced.berkeley.edu).

Účelem nového ruralismu je převést to dobré z minulosti do budoucnosti, zachovat kulturní dědictví venkova. Navíc k němu přispívá i módní trend životního stylu, kdy lidé začínají toužit po tom žít „zeleně“, mít vlastní produkci vajíček, zeleniny a ovoce. Lidé se ovšem nechtějí odtrhnout od moderního světa, nestěhují se na opuštěné farmy, ale vyhledávají místa, která sice vykazují tradiční prvky ovšem s přístupem k internetové síti, s pokrytím signálu. A přesně to je účel nového ruralismu, navázat na agrární tradici, ochranu přírody a přitom se vypořádat s výdobytky moderního života, bez kterých již dnešní moderní společnost není schopna žít. Po druhé světové válce se stala půda obchodní komoditou, dnes se snaží obnovit respekt k životnímu prostředí a vytvářet tradiční domovy (www.russellversaci.com).

2.3. Vesnice

2.3.1. Pojetí

Na pojem vesnice pohlíží každý autor jinak, a tak ho lze jen těžko jednotně definovat. V jednom se však definice shodují, a to v tom, že vesnice je sídlo venkovského typu. První osídlení tohoto typu lze vysledovat již v průběhu neolitu, kdy lidé upouštějí od lovu jako hlavního zdroje obživy a přecházejí k zemědělské činnosti.

Jak již bylo výše naznačeno, v průběhu let vzniklo mnoho definic vymezení pojmu vesnice. Na pojem vesnice lze pohlížet: **urbanisticky** (nizkopodlažní zástavba, převažují rodinné domy, centrem obce je náves), **architektonicky** (sídlo s nizkopodlažní zástavbou, rodinnými domy s hospodářským zázemím), **sociálně** (charakteristické úzkými sociálními vztahy), **ekonomicky** (převaha zemědělské činnosti a primární výroba potravin/převládá dojíždění obyvatel za prací mimo sídlo), **historicky** (sídlo bez městských práv) (www.vesnice.cz).

Obecně se častěji využívá termín venkov než vesnice, jelikož využití termínu vesnice lze použít jen v určitých zemích. „*Vesnice jako relativně kompaktní venkovská sídla s určitým počtem obyvatel a vymezeným zastavěným územím v některých zemích neb jejich částech zanikly – severské země (Švédsko, Norsko, Dánsko a zčásti Finsko a V. Británie) a v jiných vůbec nevznikly – nově osidlované země 18. a 19. století, jako USA, Kanada, Austrálie a Nový Zéland*“ (Majerová, 2009).

Zánik vesnic propukl v období 18. a 19. století, kdy byla provedena řada agrárních reforem, jež měly za cíl zvýšit konkurenceschopnost zemědělců a zvýšit tržní produkci. Navíc v období průmyslové revoluce byl žádoucí odklon zemědělského obyvatelstva do průmyslu. V nově osídlených oblastech, v podrobených koloniích vesnice nevznikaly nebo jen zřídka. Venkovské oblasti zde byly rozvíjeny tzv. americkou farmářskou cestou. Území bylo násilně osidlováno, původní obyvatelé vytlačováni, místo nich začali osidlovat území farmáři, a to takzvaným šachovnicovým způsobem (Majerová, 2009).

2.3.2. Definice

Pro účely této práce jsem vybrala jako nejvhodnější sociologickou definici. Sice již dnes zcela neplatí, že by se obyvatelstvo primárně živilo v zemědělské oblasti, ovšem některé rysy vesnice stále platí, ať v menší nebo větším zastoupení. Sociologický slovník vysvětluje pojem vesnice jako: *„malé sídlo, jehož charakteristickými rysy je relativně malý počet obyvatel (2000 až 5000), silná soc. kontrola, vysoký podíl zemědělské produkce, majetková i emoční vazba obyvatel k půdě, izolovanost od městské kultury a existence vlastních forem kultury, zvýšený význam tradice. Proces urbanizace mnohé z těchto rysů v současnosti značně relativizuje“* (Jandourek, 2007, s 271).

2.3.3. Funkce

Prvořadou funkcí vesnice byla zemědělská produkce, která měla vliv mimo jiné i na půdorysné uspořádání a celkový vzhled sídla. Postupným vývojem přestává být tato funkce primární ve vyspělých zemích a své prvotní místo si zachovává pouze v méně vyspělých zemích světa. Život na vesnici byl a stále je velmi ovlivňován městem. Především pronikáním městské kultury a průmyslu získaly vesnice i další funkce (obytná, průmyslová, rekreační). Výskyt typu funkcí je především ovlivněn polohou vesnice, a to jestli se vesnice nalézá v zemědělské či nezemědělské oblasti. V obou oblastech se shodně vyskytuje obytná funkce, která je charakteristická dojížděním místních pravidelně do zaměstnání mimo své trvalé bydliště. Tento jev je velmi častý. Z mé vlastní zkušenosti pramení obava, že stále častěji se vesnice stává pouze místem pro přespávání, s čímž je spojena hrozba ztráty zájmu o dění v obci a sociálních kontaktů. V zemědělských oblastech převládá, jak již bylo výše řečeno, obytná funkce a také funkce služeb. Služby jsou

nižšího či vyššího řádu, tedy od obchodu s potravinami přes základní školu, poštovní úřad až po hotel. Průmyslové oblasti jsou charakteristické obytnou a průmyslovou funkcí. Obyvatelé toho typu vesnic pracují především v nezemědělských odvětvích a v obci se často nachází průmyslový závod. Mezi další funkce, které vesnice může zastávat, je funkce kulturní, rekreační, vzdělávací, avšak ty nejsou v České republice tak časté (dist-geo.upol.cz).

2.4. Venkov

Vymezení pojmu je velmi ovlivněno subjektivním názorem autora, jelikož se jedná o pojem neurčitý a abstraktní. V průběhu let se definicí zabývá mnoho institucí a mnoho autorů. Jiný pohled na pojem nabízí sociolog, jiný statistik či geograf.

2.4.1. Venkov v Evropě

V minulosti se kladl důraz především na města, která byla spjatá s panovníkem a figurovala ve válečných bitvách, pouze v obdobích úpadků, nebezpečí ohrožení se pozornost kladla na venkov a docházelo k zidealizování venkovského života. Obraz venkova bývá spojen s minulostí, ale inspiruje především do budoucnosti. Autoři uměleckých děl nezobrazují venkov jaký doopravdy je, ale tak, jak by si přáli, aby vypadal. V období romantismu venkov ovlivňoval tvorbu tehdejších umělců, ale k největšímu idealizování venkova u nás dochází v průběhu národního obrození, v knihách Boženy Němcové, Světlé či Hálovy (Brabec, 2005, s. 16).

Obraz venkova býval často zneužíván, tedy především jeho síla, ideologiemi. Příklad lze nastínit na ideologii fašismu, jelikož první zárodky německého nadčlovectví a vyzdvižení árijské rasy se objevují díky německému hnutí Blut und Boden, které kritizovalo průmyslového člověka, jeho odtržení od půdy a vyzývalo k dobývání půdy cizí. Třetí říše vyzdvihovala venkov především pro jeho čistotu, pravou mužnost a ženskost a věrnost vůdci (Med, 2005, s. 13).

Již bylo zmíněno idealizování venkova i jeho ideologické zneužívání, zbývá tedy nastínit také negativní pohled na venkov a ten zastávají liberalisté společně s utopistickými

socialisty. Obě hnutí pohlíží na venkov jako na prostor zaostalosti a nesvobody. Liberálisté se snaží tedy poskytnout venkovanům potřebnou svobodu, aby mohli vycestovat do města za prací. Socialisté vidí ve venkově průmyslová města připodobňující vězení, a proto je chtějí nahradit svými utopistickými městy. I když jsou obě hnutí rozdílná, vycházejí ze stejného základu – neexistuje pro ně myšlenka zastavení růstu a neustálého vítězení nad přírodou (Blažek, 1998).

S jistotou lze říct, že čisté vymezení venkova již dnes neexistuje. U nás byla venkovská struktura nejvíce narušena ve 20. století, kdy došlo k násilné kolektivizaci, která měla potírat rozdíly mezi městem a venkovem. Zodpovědné hospodaření na vlastní půdě bylo vystřídáno tovární výrobou, sedláci a drobní rolníci byli nahrazeni zemědělskými družstvy. Za největší ránu českému venkovu lze považovat vznik úsporně se tvářících soustav střediskových obcí, které se postavily proti zbytkům sociální subjektivity, starostů a zastupitelství v malých obcích (Blažek, 1998).

Abychom nekřivdili jen chování „východu“, tak demokratický kapitalismus se postaral o likvidaci venkova v oblastech, kde tomu přála ekonomická dynamika a přírodní podmínky. Západní verze tedy dopadla tak, že venkov začal mizet, místo něj se objevily spleti měst výjimečně přerušeny ostrůvky divoké přírody sloužící turistickým účelům, plochy polopouští a úzká pásma zeleně, kolem dopravních tepen vznikly velkosklady a velkoobchody (Blažek, 1998).

Venkov dnes vymírá, ztrácí sám sebe a přejímá rysy města. Jedním ze zdařilých pokusů o obrodu venkova jsou družstva, ale samozřejmě ne v podobě zneužitých totalitními režimy, ale družstva, jejichž idea byla založena na dobrovolném spojení určenému k vzájemné pomoci (Blažek, 1998).

Dnes nám k tomu, abychom rozeznali podobu venkova, pomáhají statistické ukazatele. Za hlavní ukazatele venkova se používá velikostní kategorie obce, tedy počet obyvatel, zpravidla počet obyvatel nepřekračuje 3 000. Dalším přístupem bývá hustota zalidnění, která se pohybuje okolo 100 nebo 150 obyvatel na kilometr čtvereční. Dále lze brát

v potaz index rurality, charakter sídel či využití krajiny. Venkovské oblasti charakterizuje zaostávání za městem v zaměstnanosti a vývoji příjmu, na rozdíl od města má však význam především environmentální (www.regionalnirozvoj.cz).

Nejjednodušší způsob vysvětlení venkova je ten, že je to pravý opak města, tedy vše, co není město, je venkov, avšak tato negativní definice není přesná (www.regionalnirozvoj.cz).

Pro sociologické účely je nejvhodnější porozumění pojmu venkova jako „*prostor v krajině mimo městskou zástavbu a průmyslové zóny, kde dochází k zemědělské výrobě a kde jsou sídelní jednotky vesnické komunity-vesnic*“ (Lapka & Gotlieb, 2000, s. 114).

Již od 19. století ztrácel venkov svou primární zemědělskou funkci a s rostoucí životní úrovní obyvatel se začal proměňovat (www.mvcr.cz).

2.4.2. Současný evropský venkov

Od 70. let 20. století se v západní Evropě na venkov nepohlíží jako na oblast převážně zemědělskou, ale jako na oblast se zdravým životním prostředím vhodným k bydlení a rekreaci (Lapka & Gotlieb, 2000, s. 114).

Tato definice umožňuje široké chápání dnešního evropského venkova, který se rozkládá přes regiony, krajinu, zemědělskou půdu, lesy, vesnice, a dokonce i přes malá města či průmyslové lokality a regionální centra. V Evropské unii v roce 2004 se venkovské regiony rozprostíraly na 91% území a žilo zde 56% obyvatel. Venkov není v EU rozptřen rovnoměrně, nejméně venkovského prostoru se nachází v silně urbanizovaných oblastech, kam patří například Nizozemsko, Belgie, oproti tomu v severních zemích, jako je Norsko či Finsko, je nejvyšší podíl, a to kolem 50% z celkové rozlohy (Tomšík, 2009, s. 107).

2.4.3. Regiony NUTS

Evropská unie má své vlastní správní členění, které bylo vytvořeno EUROSTATEM pro statistické účely a ekonomické analýzy, jsou také základem pro uplatňování regionální politiky. Dnes se díky tomuto rozdělení mohou venkovské oblasti zapojit do programů v rámci strukturálních fondů. Účelem toho členění je charakterizovat

regiony jejich problémy a sledovat jejich vývoj. Hlavním ukazatelem pro členění je počet obyvatel.

- NUTS 1: 3 000 000 – 7 000 000 obyvatel
- NUTS 2: 800 000- 3 000 000 obyvatel
- NUTS 3: 150 000 – 800 000 obyvatel

Kromě toho rozdělení sem ještě patří nižší administrativní jednotky označované LAU 1 a LAU 2. LAU 1 není definovaná ve všech zemích, v ČR odpovídá úrovni okresů, a statistická jednotka LAU2 úrovni obcí.

Evropská komise používá pro vymezení venkova metodologie OECD, která si volí jako hlavní znak pro toto území hustotu obyvatel, jejíž hodnota je stanovena do 150 obyvatel na kilometr čtvereční, následovně jsou oblasti NUTS 2 a NUTS 3 rozdělené do tří kategorií:

- a) „Převážně venkovské oblasti (pokud více než 50 % obyvatelstva žije ve venkovských obcích, tedy v komunitách s méně než 150 obyvateli na km²)*
- b) Výrazně venkovské oblasti (kde 15-50% populace žije ve venkovských regionech)*
- c) Převážně městské regiony (v nichž ve venkovských obcích žije méně než 15% populace)”*

(Tomšík, s. 36, 2009)

O rozdělení venkovských oblastí se zasloužil v roce 1987 Pierre Barral, který rozlišil šest hlavních typů venkovských oblastí. Toto rozdělení se může jevit jako problematické, jelikož se venkovská společenství liší jak uvnitř jednoho státu, tak i v rámci kontinentu. Mohou za to přírodní rozdíly v podobě různých půdních, klimatických a orografických podmínek, na druhé straně také umělé podmínky zahrnující ekonomické, kulturní, náboženské a civilizační podmínky. Jeho rozdělení má tuto podobu:

- 1. „velkostatkářské evropské zemědělství (V. Británie, východní Prusko, Rusko, Uhersko, střední a jižní Itálie, větší část Španělska a Portugalska)*

2. *převážně malovýrobní evropský venkov (velká část západní a střední Evropy a část Evropy jižní)*
3. *intenzivní malovýrobní venkov jihovýchodní Asie (úrodné části Číny, Indie, Vietnamu a Jáv)*
4. *venkov v nově kolonizovaných zemích kde byl založen farmářský způsob hospodaření (USA, jižní a západní část Austrálie)*
5. *tradiční venkov tropických a subtropických zemí (hustě zalidněné oblasti Latinské Ameriky, Afriky, země Blízkého východu)*
6. *venkov v řídko osídlených územích (velká část Asie, Kanada, severní Austrálie, severní Afrika, vnitrozemská území Jižní Ameriky)“*

(Majerová, 2009).

Otázka venkova je silně spojena s otázkou krajiny, která není problematikou pouze jednoho vědního oboru, ale spojuje sociologii, historii, geografii, ekonomii i další. Je důležité, aby jednotlivé obory spolupracovaly, ale také aby spolupracovali teoretici a praktici v rámci jednotlivých vědních oborů (Appleton, 1997).

Krajina je dědictví a zdůrazňuje tři vlastnosti: materiálnost, připodobnění krajiny k nádobě, která je plná různorodých věcí a s možností různorodých využití, stabilita. Krajina a venkovský život jsou dnes od sebe násilně odděleny, za což může zmenšení vesnické populace a také menší potřeba zásahu člověka do půdy. Dříve se o krajinu starali pastevci a zemědělci, dnes je místo nich prázdné místo. Krajina ztratila svůj společenský význam a nahradilo ho masivní vytěžování půdy, přetváření krajiny. Krajina by měla být říší pro všechny a stává se ideálním místem pro život, ne pro živobytí (Lowenthal, 1997). Moderní doba přináší pokroky a nové metody analýzy, které vedou k úspěchům v posledních letech, především v oblasti životního prostředí, jelikož nové techniky analýz změnily porozumění k této oblasti. Jak upozorňuje Appleton (1997), nové techniky analýz však přinášejí i nová nebezpečí, jako je zaměření na samotnou techniku či neuvědomění si faktu, že analýza je pouze součástí procesu a pomocí syntézy se z na první pohled nesouvisejících jevů vytváří nový celek.

2.5. Venkovská komunita

Slovo komunita se objevuje v různých významech. Pochází z latinského *communitas*, což lze přeložit jako společenství.

Je ovšem důležité neplést si pojem společnost a společenství. „*Společenství (pospolitost) je spojené s rodinou, vesnickou obcí a malým městem, zatímco společnost je typická pro velkoměsto, národ a stát. Spojení jedinců ve společenství je organické a přirozené, je motivováno citově a integrováno společnou vůlí k bytí (Wesenwille), vyznačuje se lokálním propojením a výraznou intenzitou vztahů, normou je soulad, kontrolní mechanismy jsou dány zvykovými pravidly a náboženstvím*“ (Heger, 2012, s. 76).

Venkovské společenství se podle Hegera (2012, s. 76) odlišuje svým vztahem k přírodě, díky kterému je venkovské společenství více soběstačné, na druhé straně právě soběstačnost vyvolává izolovanost od okolního světa. Na venkově přežívají pevné rodinné a stavovské vazby, které jsou zajišťovány dědickou posloupností, čímž přežívají pevně zakořeněné autority. Tyto autority mají pevně pod kontrolou omezenou komunikaci, především množstvím informací, z nich plynoucí sdělení mají svůj význam a váhu, se kterými se velká část venkovského obyvatelstva identifikuje.

V sociologii je komunita vysvětlována jako sociální útvar, jež spojuje osoby díky společným znakům. „*Ve smyslu tradiční komunity jde o útvar propojený příbuzenskými vazbami, s prostorovými hranicemi, ekonomicky soběstačný, nadaný autoritou vůči vlastním i cizím a poskytující ideovou oporu.*“ (Jandourek, 2007, s. 127).

Dnes se již komunita nebere z hlediska stejného místa pobytu, ale například také podle společné identity, kterou příslušníci sdílejí.

Rurální komunita nebo také vesnické společenství se výrazně odlišuje od jiných typů komunit. Za to může fakt, že vesnické společenství žije v souladu s přírodou, získává soběstačnost, na druhou stranu se tím izoluje od ostatních komunit. Typickými znaky jsou prostorové vymezení, existence rodových znaků, sociální kontrola, sociální spolupráce a rurální tradice spočívající v tradičním jednání (Lapka & Gotlieb, 2000, s. 107,112).

„Rurální společnost (a její jednotlivé skupiny) můžeme tedy také definovat prostřednictvím její představy o městské společnosti. Tato představa se liší u mužů a žen, mladé a starší generace, zemědělců a nezemědělců“ (Hudečková & Lošťák, 2000, s. 43).

Venkovská společnost bývala také označována jako tzv. industriální antispoolečnost, která lpí na dodržování tradic, osobních vztahů a lidské dimenze. Už tato charakteristika ukazuje první rozdíly mezi městskou (urbánní) a venkovskou (rurální) společností. Městské společnosti jsou připisovány znaky jako modernita, industrializace, nezdravý styl života či možnost výběru, která se týká především volby vzdělání a povolání. Možnost výběru je považována za prvek rozvoje, jelikož jen otevřená společnost je schopna přijímat předpoklady dalšího vývoje (Hudečková & Lošťák, 2000, s. 43).

„Pro tyto hodnoty, připisovány městu, došli někteří autoři k názoru, že je venkov, kde se lidé stali osamělými, izolovanými, nekomunikativními, a kde není komunikace, není rozvoj“ (Hudečková, 2000, s. 44).

Je nutné podotknout, že zmiňovaná osamělost vzniká u venkovských obyvatel, kteří stále žijí tradičním způsobem života a živí se zemědělskou produkcí. Jejich osobní život je zcela podmaněn prací, kterou vykonávají v rámci rodiny, a nejsou zcela otevřeni novým změnám. Podle Hudečkové (2000, s. 44) tvrdá práce v rámci rodiny snižuje frekvenci a intenzitu komunikace a navazování společenských kontaktů. Styl tradičního venkovského života přináší i pozitivní momenty, kdy se člověk musí spolehnout jen sám na sebe a nepřestává řešit každodenní problémy, což vyvolává určitou tvůrčí znalost. To je další rozdíl oproti městu, jelikož: *„jen město může tolerovat pasivitu“* (Hudečková, 2000, s. 44).

2.6. Výsledky literární rešerše

Na základě literárního přehledu jsem stanovila pět nejvýznamnějších znaků charakterizujících rurální společnost. Ověření, zda stále v dnešní rurální komunitě existují, proběhne v rámci rozhovorového šetření s vybranými respondenty.

2.6.1. Znaky rurální společnosti

2.6.1.1. Vztah k půdě

Primární funkcí venkova bylo vždy zemědělství. Půda byla zdrojem obživy, čím lépe se o ni rolník staral, tím větší úrodu přinášela. Bylo důležité, aby rolník dokázal porozumět přírodě, jejím potřebám a cyklům odehrávajícím se v ní. Půda v očích zemědělce není kus neživé přírody, ale tvor, který má své potřeby a stále se vyvíjí. Proti tomuto přirozenému propojení však stojí má obava, že se dnes obyvatelé venkova často zbavují půdy, anebo ji alespoň pronajímají zemědělcům. K tomu přispívá i fakt, že většina obdělávané půdy není ve vlastnictví zemědělců. Podle mého názoru důvodem ochabování vztahu k půdě je kolektivizace, vliv města na venkov přinášející honbu za výdělkem. Dnešní rurální obyvatelé by tak mohli vidět zemědělství jako špinavou práci bez vysokých zisků. I kdyby byla má hypotéza částečně potvrzena, stále zde může existovat možnost, že i když pouto mezi venkovany a půdou bylo z větší části přetrženo, stále budou mít její majitelé zájem na obhospodařování malé části pozemku pro vlastní potřebu, či zájem na tom, aby půda připadla dobře známým či prověřeným menším zemědělcům, u kterých budou mít jistotu, že se o půdu budou starat v nejlepším zájmu.

2.6.1.2. Vztah k hospodářství

Jedním ze znaků venkova je jeho ekonomická nezávislost. Samozásobitelství venkova však vedlo k jeho izolovanosti od zbytku světa. Ke každému stavení patřilo hospodářství, kde docházelo k propojení rostlinné a živočišné výroby. Obě tyto výroby spolu fungují v symbióze a vzájemně se doplňují, navíc přispívají k bezodpadovému hospodářství.

Dnešní podoba zemědělství bude dle mého odhadu nadále založena na propojování obou složek. Samozřejmě, že se někteří zemědělci budou orientovat jen na rostlinnou výrobu, ale ti jedinci, kteří se budou věnovat živočišné výrobě, budou preferovat vlastní rostlinnou výrobu, minimálně pro pěstování potravy pro zvířectvo. Nebude je primárně zajímat nižší cena a nižší úsilí, ale kvalita a jistota toho, že znají původ krmiva, k tomu všemu bude i přispívat pocit podílení se na celém cyklu hospodářství.

Nezemědělské obyvatelstvo bude určitě lpět na kvalitních potravinách, a proto bude stále udržováno minimálně malé pole na produkci brambor, záhony na zahradě pro produkci jak čerstvé, tak kvalitní zeleniny a ovoce. Větší dobytek nebude tak často chován,

ale přetrvává chov méně náročného drobného zvířectva, nejen jako výsledek tradic, ale i zájmu o kvalitní produkty.

2.6.1.3. Víra

Podle papeže žije v Čechách nejvíce neznabohů. Vinu lze přikládat reformám Josefa II. či komunistickému režimu, který se pokoušel o potírání náboženské víry. Avšak člověk odpradáвна potřeboval věřit a nacházet v někom či v něčem naději. O to víc náboženskou víru potřebovali obyvatelé venkova, kteří se museli den co den vyrovnávat s těžkými životními podmínkami. V minulosti nebylo výjimkou, že každá ves měla svého kněze, který býval lidem oporou, staral se o dodržování křesťanských tradic a byl součástí každé rodiny. I když dnes jeho působení ve většině vesnic chybí, určitou roli na venkově víra stále má a přenáší se z generace na generaci. Důvodem proto může být další znak vesnické komunity spočívající v lpění na tradicích a nedůvěře ve vše nové. Rodina na venkově je stále více semknutá, více generací žije ve stejném domě, v jedné vesnici či jejím blízkém okolí. Prarodiče jako nositelé víry mají stále vliv na výchovu svých vnoučat a právě oni je do ní zasvěcují.

Mým předpokladem je, že se stále velká většina obyvatel bude hlásit k víře, ale o to horší bude její praktikování např. v podobě docházení pravidelně do kostela, na což bude mít určitě vliv moderní životní styl, či zakořeněné skrývání víry z minulého režimu.

2.6.1.4. Předávání povolání

V následujících řádcích se budu vracet k významu rodiny, na kterou je na venkově kladen velký důraz. Mnohem častěji se zde rodina nenachází pouze v základní formě, ale ve formě rozvětvené, navíc bývá s venkovem spojená několika generacemi. Rodina má funkci zabezpečování přenosu hodnot, jako jsou hodnoty náboženské, politické, ale také hodnoty spjaté s prací a povoláním. V minulosti bylo zvykem předávat povolání z otce na syna. Dnes je již rodina při výběru povolání potomka více benevolentní. Na venkově je stále hlavní obživou podnikání, které se stává životním stylem, do něhož jsou zapojováni i potomci, kteří zde získávají první zkušenosti. Zvykovou tradici předávání povolání podporuje navíc celá venkovská komunita, která očekává přenos povolání na další generaci, aby tak byly uspokojovány její potřeby.

Podle mého názoru se budu i v současnosti setkávat s touhou po předání svého podniku jakožto odkazu dalším generacím.

2.6.1.5. Zapojení rodiny do živnosti

Následkem uzavřenosti venkova, jeho samozásobitelskou schopností a přetrvávání důrazu na zvyky byla vždy rodina zapojována do rodinného podnikání.

Dnes v rámci zemědělské výroby očekávám setkání spíše s muži- zemědělci, kteří budou zapojovat rodinné příslušníky do péče o dobytek a pomoci při sklizni.

Co se týče řemeslných živností, zde předpokládám spolupráci se členy rodiny, kteří budou vykonávat stejné či související řemeslo, budou zapojovat příslušníky rodiny při vyšším výskytu zakázek jako pomocnou sílu. V obou typech živností očekávám zapojení manželek podnikatelů, které budou pomáhat v administrativě či ve vedení účetnictví.

3. Cíl a metodika práce

3.1. Cíl práce

Cílem práce je najít v regionu, konkrétně v okrese Tábor, vzorce rurálního/neo-rurálního chování a životního stylu na vybraných skupinách obyvatel a popsat jejich ekonomické strategie, dále najít přetrvávající funkční prvky ruralismu. Posláním této práce je rozhodnout, zda tradiční nebo nový ruralismus je ekonomickým impulsem pro rozvoj venkovských regionů.

3.2. Metodika

Tato bakalářská práce je rozdělena na teoretickou část definující základní důležité pojmy pro pochopení celkového kontextu práce a analytickou část získávající data především ze dvou typů sociologického výzkumů. Práce je členěna do šesti kapitol zahrnující mimo jiné i přehled použitých publikací a internetových zdrojů, které byly využity pro vypracování práce. Konec práce je věnován přílohám zahrnujícím mapu sledovaného území, dotazník, grafy a v neposlední řadě ukázkou provedených rozhovorů.

3.2.1. Teoretická část

Teoretická část byla zpracována formou literární rešerše, která má sloužit jako teoretický podklad pro vypracování celé práce. Je velmi důležité vymezení základních pojmů týkajících se rurální problematiky, a to jsou: ruralismus, neo-ruralismus, venkov, venkovská komunita a vesnice. Vysvětlení pojmů bylo čerpáno z písemných zdrojů zabývajících se sociologií, literárním směrem ruralismu, ale také ze sborníků referátů z vědecké konference, dále byly využity webové články či bakalářské práce.

3.2.2. Analytická část

Zdrojem informací pro analytickou část byly statistické údaje, kvantitativní a kvalitativní výzkum.

Statistické údaje

Statistické údaje sloužily pro ucelení popisu území a k seznámení s ekonomickou situací na území, na kterém se výzkum prováděl.

Kvantitativní výzkum

V rámci kvantitativního výzkumu založenému na deduktivním přístupu byly stanoveny 3 hypotézy, které byly následně ověřeny daty získanými z dotazníkového šetření.

Jak uvádí Zich (2004, s. 47), pomocí dotazníku získáváme odpovědi na základě písemného dotazu, jelikož se tazatel přímo nepodílí na získávání informací a respondent odpovídá na otázky sám, nehrozí zkreslení ze strany tazatele.

Dotazníky byly tvořeny dvaceti sedmi otázkami, které jsou otevřené, uzavřené i polouzavřené. Otevřené otázky měly za úkol zjistit co nejméně zkreslený názor dotazovaného. Uzavřené otázky byly především všeobecného charakteru (pohlaví, vzdělání atd.). Polouzavřené otázky, které kombinovaly předešlé dva typy, měly předejít opomenutí významné možnosti odpovědi na otázku. Pro škálování odpovědí byla použita Likertova škála, která umožňuje měřit sílu postoje respondenta.

Pro výběr respondentů byl využit kvótní výběr, kdy populace musela splnit dvě kritéria, a to trvalé bydliště na venkově v okrese Tábor a zařazení na pracovní trh. Celkem bylo rozšířeno mezi respondenty 100 dotazníků, po sběru a vyřazení neúplných dotazníků zbyl vzorek o 80 dotaznicích. Poté následovalo zpracování dat programem Microsoft Office Excel 2010 pomocí kontingenčních tabulek a následného grafického znázornění. Výsledky byly určeny k vyvrácení či potvrzení stanovených hypotéz.

U vybrané otázky týkající se vnímání negativ na vesnici byla využita korelační analýza sledující závislost mezi pohlavím, věkem a odpověďmi na otázku. Dle počtu získaných dotazníků byl stanovený Pearsonův korelační koeficient, jenž je nejčastější používanou mírou korelace. Analýza byla provedena také v programu Microsoft Office Excel 2010 funkcí CORREL.

Kvalitativní výzkum

Kvalitativní výzkum byl prováděn formou polostrukturovaného rozhovoru.

V rámci techniky rozhovoru dochází k přímému setkání mezi tazatelem a dotazovaným, tazatel se pokouší získat informace prostřednictvím pokládání otázek, které odhalují zkušenosti, vzpomínky či znalosti. Prostřednictvím rozhovoru tazatel zjišťuje postoje a názory lidí (Zich, 2004, s. 39; Surynek, 2001, s. 82-83).

„Základním pravidlem je dotazovat se jen na to, co nelze jiným způsobem změřit, zjistit, spočítat“ (Surynek, 2001, s. 83).

V rámci přípravy bylo stanoveno několik stěžejních otázek. Další vytváření otázek bylo velmi individuální podle odpovědí dotazujícího, které byly velmi ovlivněny jeho pracovním zaměřením a především tím, zda respondent patřil mezi tzv. starousedlíky nebo nově přistěhovalé. Rozhovory byly vedeny tak, aby došlo k objevení či potvrzení znaků rurální/neo-rurální společnosti.

Pro rozhovor byli vybráni respondenti, kteří odpovídali dvěma kritériím, a to životem na venkově v okrese Tábor a podnikáním ve stejném okrese. Rozhovory zpravidla probíhaly v různé délce, na kterou mělo vliv pracovní vytížení, čas pro rodinu, věk, povolání. Obecně lze shrnout, že dotazování nezemědělského obyvatelstva trvalo kratší dobu, a to za předpokladu, že se aktivně neúčastnili vedení obce. Rozhovory se zemědělci byly delší a zasvěcenější ohledně jejich pracovního i osobního života, jelikož jedno nelze oddělit od druhého.

Zpracování dat získaných z rozhovorů bylo provedeno metodou kódování, které se dělí podle Strausse (1999, s. 40) do základních tří skupin: otevřené kódování, axiální kódování a selektivní kódování. Na základě otevřeného kódování byla uskutečněna tzv. kategorizace, v jejímž rámci se seskupují pojmy, které přísluší stejnému pojmu. Dalším postupem bylo využití axiálního kódování, které slouží k vytváření spojení mezi kategoriemi. Mezi jednotlivými pojmy byl hledán vzájemný kontext, interakce a následky.

3.3. Kvalitativní znaky

Pro provedení empirického výzkumu bylo důležité stanovení pěti typických znaků chování venkovského obyvatelstva na základě poznatků získaných z literární rešerše. Vztah k půdě, vztah k hospodářství, víra, zapojení rodiny do podnikání a předání povolání byly vybrány pro výzkum na základě domněnky, že jejich existence podmiňuje podstatu venkovských oblastí, jejich rozvoj a může být tedy i impulzem pro další ekonomický rozvoj. Tyto znaky byly zkoumány u ekonomicky aktivního obyvatelstva podnikajícího v rurální oblasti, protože právě tato skupina obyvatel aktivně žije na venkově a podílí se na jeho fungování.

3.4. Hypotézy pro kvantitativní výzkum

Hypotéza č. 1

Podnikatelé žijící na venkově podnikají převážně mimo území, kde žijí.

Hypotéza č. 2

Obyvatelé vesnic jsou ve velké většině společensky aktivní.

Hypotéza č. 3

Mezi největší problémy venkova patří nedostatek pracovních míst.

4. Charakteristika regionu

4.1. Základní informace o okrese Tábor

Okres Tábor se nachází v severní části Jihočeského kraje. Díky této poloze sousedí na severu se dvěma okresy Středočeského kraje, s Benešovem a Příbramí, na východě s krajem Vysočina prostřednictvím okresu Pelhřimov. V rámci Jihočeského kraje má společnou hranici s okresy Písek, České Budějovice, Jindřichův Hradec (www.czso.cz).

Svou rozlohou 1327 km² okres Tábor zaujímá 13,2 % kraje a řadí se tak na páté místo ve velikosti okresů v rámci kraje. Největší část rozlohy tvoří zemědělská půda, konkrétně 59,3 %, na druhém místě jsou lesy s 29,3 % plochy (www.czso.cz; www.komora.cz).

Nadmořská výška celého okresu není vyrovnaná, pohybuje se od 354 m. n. m. v jižní části po 724 m. n. m. v severní části. Důvodem pro výškový nesoulad je zasahování do okresu nížinatou Třeboňskou pánví z jižní strany a Středočeskou pahorkatinou ze strany severní (www.czso.cz).

Podnebí okolí Tábora se řadí k chladnějším oblastem kraje, navíc s největším počtem zamračených dnů v roce a nízkým počtem hodin slunečního svitu. Průměrný počet srážek se pohybuje okolo 602 mm, nejmenší úhrn srážek je zaznamenávám v okolí Bechyně, největší úhrn v okolí Jistebnice (www.czso.cz; www.rakjk.cz).

Co se týče vodního hospodářství ani okres Tábor není výjimkou Jihočeského kraje počtem rybníků, které se využívají nejen k chovu, ale také k rekreaci. V samotném městě Tábor se nachází nejstarší vodní nádrž ve střední Evropě Jordán z roku 1492, mezi další patří například Horusický rybník, třetí největší rybník v České republice, dále Knížecí rybník či Sudoměřický. Osa celého okresu je tvořena řekou Lužnicí se svým pravostranným přítokem řekou Nežárkou, která protéká od jihu k severu a v Táboře se odklání jihozápadně.

Z geologického hlediska je okres velmi rozmanitý a každá část okresu je tvořena jiným typem podloží. Nejvíce zastoupeny jsou krystalické břidlice, migmatity a granulity.

Na Soběslavsku a Veselsku se vyskytuje podloží z jílovitých materiálů, jako je magmatická rula. Na Chýnovsku jsou nejvíce zastoupeny dvojslídne paraluly, v okolí Bechyně pak biotická orotrula. Město Tábor leží na podloží syenitu, významný městys Jistebnice na granodioritu. Jižní část okresu je tvořena významnými přírodními oblastmi tvořenými rašeliništi. Obce Ratibořské Hory, Stará Vožice, městské tábořské části Horky a Košín jsou oblastmi vytěžené rudné žíly (www.czso.cz).

I když je okres Tábor, co se do velikosti rozlohy týče pátý nejmenší, počtem obyvatel je druhým největším. Počet obyvatel čítá 102 tisíc, ze kterých 34 tisíc obyvatel žije ve městě Tábor, na které připadá i 70 % městského obyvatelstva okresu. Na jihu se nachází průměrně rozlehlejší sídla než na severu (www.czso.cz).

4.2. Ekonomická charakteristika

Ekonomika okresu je tažena především aglomerací Tábor - Sezimovo Ústí - Planá nad Lužnicí, kde dochází k dělbě urbanistických, výrobních, střediskových funkcí. Hlavní odvětví jsou tvořena průmyslem (strojírenský, chemický textilní, potravinářský), cestovním ruchem a zemědělstvím. Mezi největší zaměstnavatele patří strojírenský závod Kovosvit, výrobce nábytku Jitona či výrobce zapalovacích svíček Brisk (www.uur.cz).

Celkový počet ekonomických subjektů dle statistik ČSÚ ke dni 31. 3. 2007 činil 24 666. Z toho počtu je 85,1 % fyzických osob a 14,9 % právnických osob. Ani Tábořsko není výjimkou v největším procentuálním zastoupení podniků zabývajících se službami. Ty tvoří 62,8 %, na druhém místě se pak umísťuje již zmiňovaný průmysl s 15,6 %, dále 13,4 % jsou zastoupeny stavební podniky, poslední místo patří zemědělským podnikům s 8,2 % (www.komora.cz).

Nezaměstnanost k 31. 1. 2015 dosahovala v okrese 7,93 % zahrnující 5 098 uchazečů o práci (www.czso.cz).

4.3. Zemědělství v okrese

Od roku 1989 docházelo k transformaci v zemědělství nejen v okrese Tábor, ale i v rámci celé České republiky. Mnoho podniků zaniklo, nové vznikly. Největší změnu zaznamenalo prudké zvýšení malých hospodařících zemědělců. Většina zemědělců se věnuje tradičnímu způsobu hospodaření, výjimkou však nejsou ani noví zemědělci, kteří si zařizují farmy v systému ekologického zemědělství.

Podle odhadů ředitele Okresní agrární komory v Táboře se nachází v okrese Tábor přes pět set zemědělců, kteří mají větší výměru půdy než jeden ha a mají tedy i právo na dotace. Z toho počtu je asi padesát zemědělců právníckými osobami a okolo deseti právníckých osob vlastní výměru přes 2000 ha. Největší zjištěnou společností je Zemědělské družstvo Opařany vlastníci více jak 4 732 ha půdy.

Základní informace ke zjištění složení půdního fondu byly čerpány z internetových zdrojů Českého úřadu zeměměřického a katastrálního, který každý rok vydává Půdní ročenku přinášející souhrnný přehled o půdním fondu z údajů katastru nemovitostí. Jelikož další internetové zdroje nebyly dle mého dostačující a chyběly zde aktuální statistiky, rozhodla jsem se pro osobní návštěvu Okresní agrární komory Tábor a regionálního odboru Státního zemědělského intervenčního fondu. Bohužel si Okresní agrární komora nevede v této době statistiky, a tak získané informace nejsou konkrétní a pocházejí z poznatků ředitele. Státní intervenční fond bez souhlasu všech dotčených nesmí vydávat informace o žadatelích, proto mi byly poskytnuty jen obecné informace od referentky Oddělení žádostí a LPIS.

4.3.1. Půdní fond

Podle Zákona České národní rady o ochraně zemědělského půdního fondu je zemědělský půdní fond definován jako základní přírodní bohatství, které je nenahraditelným výrobním prostředkem, umožňuje zemědělskou výrobu a je jednou z hlavních složek životního prostředí. Do zemědělského půdního fondu se řadí orná půda, trvalé travnaté porosty, zahrady, ovocné sady, chmelnice, vinice a další pozemky spjaté se zemědělskou výrobou.

Nejpřesnější data týkající se půdního fondu okresu Tábor byla vydána v Ročence půdního fondu 2015. Všechny údaje jsou získané k poslednímu dni roku 2014.

Tabulka 1: Land Use 1

Druh pozemku	Výměra (ha)
Orná půda	57 904
Chmelnice	0
Vinice	0
Zahrada	2465
Ovocné sady	40
Trvalé travnaté porosty	17417
Zemědělská půda	77827
Lesní pozemek	38964
Vodní plocha	4528
Zastavěná plocha a ná- dvoří	1853
Ostatní plochy	9435
Plocha celkem	132608

Zdroj: Tabulku sestavila autorka podle dat Ročenky půdního fondu 2015

4.3.2. Rostlinná výroba

Zemědělská půda v okrese k roku 2015 čítá 77 827 ha. Více jak polovina půdy se řadí do méně příznivých oblastí a úrodnost půdy lze zařadit do tzv. přechodových oblastí. Cena půdy se pohybuje okolo 13 Kč/m², což je dvakrát více než uvedené ceny na internetových stránkách Agrární komory. Důvodem cenového rozdílu je odlišnost úřední ceny a reálné prodejní ceny. V posledních letech došlo ke zvýšení ceny, což je podmíněno úbytkem zemědělské půdy a nákupním bojem mezi zemědělci.

Táborsko je typická bramborářská oblast, která ale v posledních letech zaznamenala výrazný pokles, a to až o 50 %. Naproti tomu došlo ke zvýšení ploch pro pěstování

pšenice a tritikále. S nárůstem bioplynových stanic vzrostla výměra půdy určená pro pěstování kukuřice a řepky, která bývá kvůli nadprodukcí často vyvážena do sousedního Německa. V menší míře se objevují zemědělci, kteří zkouší pěstovat méně obvyklé plodiny jako je hrách či sója. Pěstování ovoce a zeleniny, které nemá v tomto území tradici, již téměř vymizelo.

4.3.3. Živočišná výroba

Mezi tradiční hospodářská zvířata chovaná na Táborsku patří skot, jak dojný, tak masný. Masná plemena mají především zastoupení v hornatější části okresu v okolí Jistebnice. Zemědělci orientovaní na dojný skot dnes zažívají krizi, protože se výkupní cena mléka pohybuje pod náklady. To má za následek velký propad počtu dojných krav a bohužel někdy i krach celého hospodářství. Největším potencionálním odběratelem mléka by měla být společnost Madeta se sídlem v Plané nad Lužnicí, zemědělci však často prodávají mléko do Německa kvůli vyšším cenám. Dříve mezi větší odběratele patřila mlékárna v Hlinsku, která ale dnes odmítá jihočeské zemědělce. Ti v tuzemsku nacházejí odbyt většinou u mlékárny v Klatovech.

Mezi další chovná zvířata lze zařadit ovce, kozy, koně.

5. Metody sběru dat, výsledky a diskuze

5.1. Metody sběru dat

V rámci svého výzkumu zaměřeného na vzorce rurálního a neo-rurálního chování a životního stylu venkovského obyvatelstva jsem zvolila kvalitativní a kvantitativní metodu výzkumu, jelikož jsou tyto metody velmi přínosné pro tuto výzkumnou oblast. Kvalitativnímu výzkumu ve formě polokategorizovaných rozhovorů byla věnována větší pozornost, neboť má, dle mého soudu, větší vypovídací schopnost. Kvantitativní výzkum byl použit jako doplňkový výzkum ve formě dotazníkového šetření.

5.1.1. Kvantitativní výzkum

Kvantitativní výzkum vychází z pozitivismu a je opřen o dedukci.

Surynek (2001) uvádí, že kvantitativní výzkum lze realizovat, pokud chceme zkoumat jevy do jisté míry prozkoumané a jednoduché.

Počátek kvantitativního výzkumu podle Dismana (2002) spočívá v tom, že stojíme před určitým problémem v teorii nebo sociální realitě, který je převeden do hypotéz. Na základě získaných dat se testují hypotézy. Výsledkem je tedy potvrzení nebo zamítnutí hypotéz.

I když, jak píše Disman (2002), získává tazatel omezený rozsah informací, generalizace na populaci je snadná a validita měřitelná.

5.1.1.1. Výzkumný nástroj

Pro provedení kvantitativního výzkumu jsem zvolila metodu dotazníků, jimiž lze postihnout velké množství respondentů. Je také lehčí respondenty získávat, díky zaručené anonymitě a časové nenáročnosti.

5.1.1.2. Hypotézy

Na začátku tohoto výzkumu byly vytvořeny tyto hypotézy určené k ověření pomocí kvantitativního výzkumu.

Hypotéza č. 1

Podnikatelé žijící na venkově podnikají převážně mimo území, kde žijí..

Hypotéza č. 2

Obyvatelé vesnic jsou ve velké většině společensky aktivní.

Hypotéza č. 3

Mezi největší problémy venkova patří nedostatek pracovních míst.

5.1.1.3. Výzkumné otázky

Pro ověření hypotéz a získání celkového obrazu o situaci na dnešním venkově bylo zvoleno 27 otázek. Nejčastěji byly použity uzavřené otázky, které měly respondenty navést k směrodatným odpovědím. Bylo jich použito 11, z toho 6 dichotomických, 3 výběrové a 2 škálové. U škálových otázek byla použita Likertova škála pro zjištění míry souhlasu. Jedna testovací otázka sloužila k ověření intenzity víry. Polouzavřených otázek bylo použito 6, z toho 5 výběrových s textovou odpovědí a 1 výčtová s textovou odpovědí. Tyto otázky nabízely nejen jednoznačnou odpověď, ale také možnost kreativní odpovědi respondenta. Prostor pro volnou odpověď respondentů umožňovalo 9 otevřených otázek, které zjišťovaly buď osobní názor, či osobní údaje. Poslední otevřená otázka měla za úkol zjistit připomínky nebo informace, které mohly být opomenuty v dotazníku.

5.1.1.4. Výzkumný vzorek

Pro kvantitativní výzkum byli vybráni respondenti v produktivním věku s trvalým bydlištěm na venkově v okrese Tábor. Celkem bylo osloveno 100 respondentů.

5.1.1.5. Cíl výzkumu

Kvantitativní výzkum je pro mé účely pouze doplňující a slouží k vytvoření celkového obrazu o situaci na českém venkově. Cílem kvantitativního výzkumu je v okrese Tábor najít vzorce rurálního/neo-rurálního chování a životního stylu na venkovském a ekonomicky-produktivním obyvatelstvu.

5.1.1.6. Sběr dat

Mezi venkovské obyvatelstvo z okresu Tábor bylo rozšířeno 100 dotazníků. Vhodnost respondentů byla ověřena při předávání dotazníků, kdy jsem se ujistila, jestli splňují mé podmínky pro účast ve výzkumu. Respondenti byli osobně obeznámeni s účelem dotazníku a s pokyny k jeho vyplnění. Někteří respondenti byli schopni vyplnit dotazník na počkání, ale ve většině případů byly dotazníky respondentům ponechány na dobu jednoho týdne.

5.1.1.7. Analýza dat

5.1.1.7.1. Výpočet četností

Prvním krokem po sběru bylo vyřazení nevhodných dotazníků, které neobsahovaly veškeré náležitosti. Z původního počtu 100 dotazníků bylo vhodných pouze 80. Odpovědi jednotlivých dotazníků byly zaznamenávány do excelové tabulky. Poté byly spočítány četnosti stejných odpovědí u každé otázky.

5.1.1.7.2. Korelační analýza

Součástí analýzy dotazníků bylo provedení korelační analýzy, v jejímž rámci jsem zjišťovala souvislost mezi vnímáním negativ venkova v závislosti na pohlaví a věku dotazovaných. Nedostatky na venkově zaznamenávala otázka č. 22, která byla konstruována jako polouzavřená výběrová otázka. Respondenti mohli vybrat i několik odpovědí z výběru: obchod s potravinami, nedostatek poskytovatelů služeb, málo pracovních příležitostí, nedostatečná dopravní obsluha, nepřítomnost školky a školy, nedostatek kulturního využití, nedostatečná infrastruktura či jinou možnost, ve které respondenti zmiňovali veřejnou správu (nejspíš z důvodu nepochopení možnosti nedostatečné dopravní obsluhy), vedení obce, špatné hospodaření s financemi obce, nedostatek dětských hřišť či zatížení obce dopravou.

V excelu jsem vytvořila tabulku o 14 sloupcích. V prvním sloupci bylo pohlaví rozlišeno na 0 – muži a 1 – ženy, v druhém sloupci vypsán věk jednotlivých respondentů, v dalších sloupcích byly zaznamenány možnosti odpovědí. Pokud respondent odpověď zvolil, byla zaznamenána číslicí 1, pokud byla vynechána, byla odpověď zaznamenána

číslem 0. Poté jsem zvolila dle dostupné statistické tabulky Pearsonův korelační koeficient pro počet 80 vzorků, na hladině statistické významnosti 5 % činí korelační koeficient 0,2199 a na hladině statistické významnosti 1 % 0,2864. S těmito hodnotami byly porovnány výsledky, ke kterým jsem došla pomocí excelové funkce CORREL. Na základě výsledků byla stanovena závislost jednotlivých veličin.

5.1.2. Kvalitativní výzkum

Kvalitativní výzkum vychází z fenomenologie, etnometodologie, symbolického interakcionalismu a opírá se o indukci.

Podle Dismana (2002, s. 286) se nejběžněji definuje kvalitativní výzkum jako: „*nenumernické šetření a interpretace sociální reality. Cílem tu je odkrýt význam podkládaný sdělováním informací.*“

Jak uvádí Surynek (2001, s 26-27), jedná se o doplněk kvantitativního výzkumu a je zaměřen na odhalování neznámých skutečností o sociálních a sociálně psychických jevech, mezi které patří existence jevů, jejich vlastností a funkcí, a faktorů, které souvisejí se sociálními a sociálně psychickými jevy. Kvalitativní výzkum je orientován na jednání sociálních subjektů.

Počátek kvalitativního výzkumu spočívá podle Dismana (2002, s. 287) v pozorování, sběru dat, kdy se tazatel snaží získat co nejvíce informací. Poté následuje hledání struktury, pravidelností mezi daty, které směřuje k předběžným názorům a možnému formulování nových hypotéz.

5.1.2.1. Studium literatury

Prvním krokem k provedení kvalitativního výzkumu bylo studium literatury, týkající se venkova a rurální sociologie. Z načerpaných znalostí jsem vyvodila základních 5 znaků tradičního rurálního chování venkovského obyvatelstva. Následovalo získávání praktických informací o provedení, fázích a analýze kvalitativního výzkumu.

5.1.2.2. Výzkumný nástroj

Z kvalitativního výzkumu pro účel této práce byla nejvhodnější metoda rozhovoru, protože její pomocí nezískáváme pouze odpovědi na kladené otázky, ale získáváme

širší pohled do celé problematiky. Z tohoto důvodu byla vybrána metoda polostandardizovaného rozhovoru, ve kterém jsem si stanovila základní okruh otázek, a ten jsem v průběhu rozhovoru rozvíjela.

5.1.2.3. Výzkumné okruhy

Kvalitativní výzkum se týkal dvou výzkumných oblastí, a to života na venkově a podnikání na venkově. Respondentům byly kladeny předem připravené otázky, které měly potvrdit či vyvrátit tradiční rurální znaky vyvozené z literárních podkladů. Navíc jsem se snažila o odhalení dalších znaků a nových vzorců chování v populaci dnešního venkovského obyvatelstva. Otázky a odpovědi respondentů měly sloužit k celkovému obrazu vnímání venkova a podnikání na venkově.

5.1.2.4. Základní otázky rozhovoru

Otázky týkající se života na venkově:

1. Žijete v této obci od narození?
2. Jaká jsou pozitiva a negativa žití na vesnici?
3. Jaký je poměr mladých lidí v dané obci?
4. Podílíte se aktivně na životě v obci?
5. Jaké tradice se dodržují v dané obci?
6. Jaký je váš vztah k zemědělství? Vlastníte zemědělskou půdu?
7. Máte vlastní hospodářství?

Otázky týkající se podnikání na venkově:

1. V jaké oblasti podnikáte?
2. Jak velký je Váš podnik?
3. Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání? Začal jste podnikat ihned po ukončení studia?
4. Podporuje obec podnikatele?
5. Jaký je Váš vztah k dotacím?
6. Hodláte nadále rozvíjet své podnikání?

7. Podílí se Vaše rodina na Vašem podnikání?

8. Chtěl byste předat podnik/povolání další generaci?

Tyto otázky byly nadále rozvíjeny mnou nebo samotnými respondenty, dle jejich zájmu o danou oblast.

5.1.2.5. Výzkumný vzorek

Respondenti byli vybíráni z okresu Tábor a jejich zařazení do výzkumného vzorku bylo podmíněno dvěma vlastnostmi, a to žitím na venkově a podnikáním na venkově. Bohužel se jeden z respondentů domníval, že obec jeho trvalého pobytu leží v okrese Tábor, ačkoliv obec Chyšky se nachází za západní hranicí okresu. Přesto jsem ho ponechala ve vzorku z důvodu vykonávání jeho podnikání v okrese Tábor a také z toho důvodu, že obec Chyšky přes některé rozvojové a velikostní charakteristiky patří mezi vymírající obce. První respondenti byli z okruhu mých známých a od nich jsem se nadále snažila pokračovat metodou sněhové koule, která spočívá v doporučení vhodných respondentů těmi, kteří již byli dotazováni. Ve skutečnosti touto metodou nemohl být prováděn celý výzkum z důvodu neochoty respondentů poskytovat kontakty na další osoby.

5.1.2.6. Cíl výzkumu

Cílem kvalitativní části výzkumu bylo najít přetrvávající funkční prvky ruralismu, případně nalézt prvky nové. Dále jsem se snažila nalézt vztah mezi podnikáním, ekonomickými strategiemi a žitím na venkově.

5.1.2.7. Sběr dat

Rozhovory byly uskutečněny po telefonické domluvě v domácnosti respondenta či na neutrálním místě (kavárna, restaurace, benzínová pumpa...). V první fázi rozhovoru jsem představila sebe, téma své bakalářské práce a důvod výběru právě tohoto dotazovaného. Průběh rozhovoru byl zaznamenáván na nahrávací zařízení. Délka rozhovoru se pohybovala od patnácti minut do jedné hodiny, v jednom případě rozhovor trval dokonce dvě hodiny, což souviselo s časovou flexibilitou dotazovaného, jeho zájmem o dané téma a vztahu k venkovu. Na závěr rozhovoru jsem danému respondentovi poděkovala, přijala pohoštění a požádala ho o kontakt na dalšího možného respondenta.

5.1.2.8. Analýza dat

Po provedení rozhovoru byly nejprve zvukové záznamy přepsány. Prvním krokem postupu kódování rozhovoru bylo vytvořit si jednotlivé kategorie a ty dále kódovat podle axiálního kódování, které spočívalo v hledání souvislostí mezi jednotlivými kategoriemi. Pro cíl mého výzkumu je důležitá existence rurálních znaků, a proto jsem hledala vzájemné vztahy mezi původem respondenta a tím, zda u něho přetrvávají znaky rurálního chování, dále jsem hledala souvislost mezi podnikáním v zemědělské oblasti či v nezemědělské oblasti a výskytem rurálních znaků. Druhým neméně důležitým cílem je zkoumání ekonomického potenciálu v rurálních oblastech, který by dle mého soudu mohl být ovlivněn vztahem mezi rozvojem a výstavbou v obci. V průběhu výzkumu jsem si všimla častého zmiňování nedostatku práce v rurálních oblastech, a proto jsem se rozhodla ověřit vliv na vztah rozvoj-výstavba, a také ověření spojitosti s úrovní občanské vybavenosti v jednotlivých obcích.

5.2. Výsledky

5.2.1. Kvantitativní výzkum

Dotazníkového šetření se zúčastnilo 38 žen a 42 mužů ve věkovém rozmezí 18 - 60 let. Průměrný věk žen dosahoval 36,88 let a mužů 37,67 let. Nejčastějším dosaženým vzděláním dotazovaných bylo středoškolské, jak s maturitou, tak s výučním listem. Respondenti měli nejčastěji dvě děti a neměli vyhraněný názor na hledání partnera na venkově.

Respondenti pocházeli ve většině případů z rodné obce a pracovali jako zaměstnanci v nezemědělské oblasti. Jedinci, kteří podnikali na venkově, se zabývali především nezemědělskou oblastí, uvedeno bylo například stavebnictví a autodoprava. Do průzkumu se zapojilo pouze šest zemědělců, kteří se z většiny zabývali rostlinnou výrobou, nebo neuvedli přesné zaměření. Nejpodstatnějším důvodem k zahájení podnikání byla rodinná tradice, dále pak samostatnost a vyšší výdělek. Přes zmíněných devět překážek v podnikání v obci se jevila jako největší lidská závist. Z šetření vyplynulo, že více jak 50 % venkovského obyvatelstva by rádo předalo své povolání dál, a to kvůli rodinné tradici. Zmíněny byly i netradiční důvody týkající se výhod jednotlivých povolání.

Většina vesnického obyvatelstva je aktivním členem venkovského spolku, vévodí hasičský spolek. S ním souvisí i velké množství dnes již tradičních pořádaných akcí, mezi které patří hasičské soutěže a plesy. Mezi udržované tradice patří především velikonoční koleda a pouť. Akcí pořádaných v obci se zúčastňuje 70 % dotázaných.

Dnešní venkovská populace se považuje převážně za nevěřící a obyvatelé hlásící se k víře převážně kostel nenavštěvují.

Závislost na dojíždění do města je především spojena s nákupem, s dojížděním za prací a s návštěvou doktora. Z odpovědí vyplynulo, že si lidé na venkově cení blízkosti k přírodě. Největší nedostatky potvrdily důvody dojíždění do města, lidem chybí obchod s potravinami a pracovní příležitosti v obci. Na způsob oživení obce neměl velký počet

obyvatel názor, avšak nejčtenější odpovědí byla již dvakrát zmiňovaná pracovní místa, která by bylo potřeba vytvořit.

V dnešní době půdu nevlastní 65 % dotazovaných, ostatní vlastní od 0,1 hektaru po 100 hektarů půdy. Přístup k ekologii má venkovské obyvatelstvo kladný, nejčastěji ho potvrzují tříděním odpadu a nepoužíváním zbytečných chemických přípravků a hnojiv.

5.2.1.1. Porovnání charakteristik respondentů

Údaje získané z dotazníkového šetření jsou porovnávány s daty vztahující se k celému Jihočeskému kraji, který tyto údaje zveřejňuje v rámci Ročenky Jihočeského kraje každý rok. Statistické údaje jsou v tabulce zapsány s platností k roku 2013. Tento rok byl zvolen, jelikož v roce 2013 proběhlo poslední Strukturální šetření v zemědělství, které se koná každé tři roky, ostatní údaje byly tedy vztaženy ke stejnému roku, aby měly stejnou vypovídací hodnotu.

Tabulka 2: Porovnání charakteristik respondentů 1

Charakteristika	Výsledky z dotazníkového šetření	Statistické údaje Jihočeského kraje
Počet obyvatel v produktivním věku	80	311 800
Počet mužů v produktivním věku	48	176100
Počet žen v produktivním věku	32	135700
Průměrný věk mužů	37,67	40,3
Průměrný věk žen	36,88	42,9
Zaměstnanci v zemědělství	10	7998
Zaměstnanci mimo zemědělství	38	287602

Zdroj: Zpracováno autorkou dle výsledku z dotazníkového šetření a údajů z Ročenky Jihočeského kraje 2015

5.2.1.2. Ověření hypotéz

Hypotéza č. 1: Podnikatelé žijící na venkově podnikají převážně mimo území, kde žijí.

Tato hypotéza byla vyvrácena. Respondenti z řad podnikatelů patří především mezi zemědělce, kteří pokračují v rodinné tradici, nebo jsou živnostníky se sídlem na trvalé adrese pobytu. U druhé skupiny však nelze vyloučit fakt, že místem vykonávání povolání není pouze obec, jelikož si myslím, že v jedné obci nebude vysoká stabilní poptávka po stavebnictví, elektrikářích apod., navíc některé druhy podnikání jsou spojeny s transportem, např. autodoprava.

Hypotéza č. 2: Obyvatelé vesnic jsou ve velké většině společensky aktivní.

Tato hypotéza byla potvrzena. Až 61,25 % rurálních obyvatel jsou aktivními členy vesnického spolku, v naprosté většině případů hasičského spolku, který pořádá v obci hasičské soutěže, plesy, ale také brigády přispívající k udržování rázu obce. Na druhém místě se umístil spolek myslivců a třetím nejčastěji zmíněným byl spolek Sokol, pod který spadají vesnické fotbalové kluby.

Hypotéza č. 3: Mezi největší problémy venkova patří nedostatek pracovních míst.

Tento problém zmiňovali respondenti ve třech různých otázkách. Byl druhým nejčastějším důvodem pro dojíždění do města po nákupu a v negatívech vesnice byl zmíněn se stejnou četností jako absence obchodu. V otevřené otázce zaměřené na oživení obce jsem často nalézala proškrtnutou kolonku, i přesto mezi nejčastější odpovědi dotazovaných patřila potřebná pracovní místa v obci. Z toho lze usuzovat, že byla tato hypotéza rovněž potvrzena.

5.2.1.3. Výsledky korelační analýzy

Na základě výsledků existují statisticky významné rozdíly mezi tím, jak muži a ženy vnímají absenci obchodu na vesnici na hladině statistické významnosti 1 %. Stejně významné rozdíly jsem zaznamenala u možnosti dětského hřiště tentokrát na hladině významnosti 5 %.

Těsně pod hranicí statistické významnosti se nacházejí rozdíly mezi dosaženým věkem a možností G, která zahrnuje jiné než mnou vypsání problémy. Z toho lze vyvodit, že s rostoucím věkem pociťují respondenti specifitější nedostatky v obci, avšak to není statisticky významné.

Z analýzy vyplývá, že jsem našla málo rozdílů mezi vnímáním problémů muži a ženami a lidmi různého věku. Tento fakt může být dán samotným kvótním výběrem, jelikož dotazníky byly pokládány obyvatelům vesnic v produktivním věku. Z toho lze usuzovat, že tato skupina bude vnímat problémy venkova podobně, jelikož ji spojuje potřeba práce ale také role rodičů (i budoucích). Snížení rozdílů mezi usuzováním žen a mužů může být dáno také potlačováním tradičních rolí muže a ženy, kdy rovnoprávnost vede ke stejným požadavkům na potřeby ke spokojenému životu.

Tabulka 3: Výsledky korelační analýzy 1

Odpověď	Korelace pohlaví	Korelace věku
A	0,377747733	-0,043108634
B	0,171088301	0,073873524
C	0,020418796	-0,093960641
D	0,055331862	0,070309971
E	0,157207036	-0,016825498
F	-0,048450158	-0,037112932
G:	0,038273277	0,203344455
Veřejná doprava	-0,09186304	0,07955318
Vedení obce	-0,09186304	0,03795675
Finance	-0,09186304	-0,07643345
Dětské hřiště	0,24174689	-0,07936229
Zatížení dopravou	-0,09186304	0,03795675

Zdroj: Dotazníkové šetření

5.2.2. Kvalitativní výzkum

Výzkum byl prováděn ve 24 venkovských sídlech. V rámci této části výzkumu byly vytvořeny tři skupiny, ve kterých jsem hledala souvislosti mezi jednotlivými stanovenými kategoriemi.

5.2.2.1. Skupina výzkumu č. 1

V první skupině byly stanoveny tyto kategorie: výstavba, rozvoj, samostatnost obce, pracovní příležitosti a občanské vybavení. Souvislost byla hledána mezi výstavbou a rozvojem a vlivem ostatních kategorií na jejich vztah.

Byly zjištěny tři typy vztahů. U 20 obcí se potvrdila přímá souvislost mezi výstavbou a rozvojem v obci.

V prvním typu byla výstavba doprovázena rozvojem obce. Do tohoto typu patřily dva druhy obcí. První byly bývalé střediskové obce, které nabízejí vysoké občanské vybavení a pracovní příležitosti. Druhé byly malé obce, které se nacházejí v blízkosti měst a zároveň nabízejí levné pozemky pro výstavbu, či se zde pozemky předávají mezi generacemi.

Další nalezený vztah byl mezi obcemi bez rozvoje, zato s výstavbou. Do tohoto typu patřily pouze 4 vesnice. Tyto vesnice spojuje nedostatek pracovních příležitostí. I přes dobré občanské vybavení jsou pracovní příležitosti natolik důležitým faktorem, že se obec nadále nerozvíjí a následné budování v ní je způsobeno větší aktivitou starousedlíků a jejich zájmem obec zvelebovat.

V posledním typu se vesnice nerozvíjejí a s tím souvisí i absence výstavby. U těchto obcí se projevila jako důležitý aspekt velikost obce, jelikož nejčastějším jevem, který tyto vesnice spojuje, je to, že jsou součástí jiné obce. Z tohoto důvodu se rozvoj a výstavba soustředí do obce s rozšířenou působností. Tyto části mívají menší zastoupení v zastupitelstvu, tudíž hůře prosazují vlastní zájmy. Dalším spojujícím faktorem je nízká občanská vybavenost a nedostatek pracovních příležitostí. V tomto typu byly nalezeny dvě výjimky, a to obce Lom a Chyšky. Obec Lom má výhodnou polohu, nachází se mezi dvěma městy. Za chybějící rozvoj a výstavbu je zodpovědné bývalé nekvalitní vedení obce. Současné vedení stojí na začátku a již vypracovává potřebné projekty a dokumentaci. Chyšky jsou obcí s rozšířenou působností a s občanskou vybaveností na velmi dobré úrovni, přesto zde chybí rozvoj a výstavba z důvodu špatné dopravní dostupnosti a nedostatku pracovních příležitostí.

Tabulka 4: Souvislosti skupiny č. 1 1

Výstavba	Rozvoj	Obec	Součást	Pracovní příležitosti	Občanské vybavení
ANO	ANO	Vlásenice	Jistebnice	NE	Hospoda
ANO	ANO	Myslkovice	Samostatná	NE	Hospoda, obchod
ANO	ANO	Malšice	Samostatná	ANO	Škola, školka, obchod, knihovna
ANO	ANO	Libějice	Samostatná	NE	NE

ANO	ANO	Radimovice u Želče	Samostatná	NE	Hospoda
ANO	ANO	Želeč	Samostatná	ANO	Dva obchody, vinárna, restaurace, knihovna
ANO	ANO	Sudoměřice u Bechyně	Samostatná	ANO	Hospoda, obchod
ANO	ANO	Nasavrky	Samostatná	NE	Hospoda
ANO	ANO	Opařany	Samostatná	ANO	Obchod, 2 hospody
NE	ANO	Stádlec	Samostatná	NE	Obchod, škola, školka, hospoda
NE	ANO	Ratibořské hory	Samostatná	NE	Škola, hospoda, obchod, second hand
NE	ANO	Tučapy	Samostatná	NE	Škola, školka, obchod, knihovna, kulturní dům
NE	ANO	Řevnov	Chotoviny	NE	Hospoda, penzion, obchod
NE	NE	Podolí	Ratibořské Hory	NE	Hasičárna se sálem
NE	NE	Chlebov	Soběslav	NE	NE
NE	NE	Debrník	Hlavatce	NE	NE
NE	NE	Chyšky	Samostatná	NE	Hospoda, škola, doktor
NE	NE	Hejlov	Svrabov	NE	NE
NE	NE	Lom	Samostatná	ANO	NE
NE	NE	Obora	Malšice	NE	Hospoda
NE	NE	Ratibořice	Ratibořské Hory	NE	NE
NE	NE	Starcova Lhota	Nadějkov	NE	NE
NE	NE	oddělená část Turovce	Turovec	NE	NE
NE	NE	Stoklasná Lhota	Tábor	NE	Hospoda

Zdroj: Rozhovory určené k výzkumu

5.2.2.2. Výzkumná skupina č. 2

V druhé skupině jsem ověřovala vztah mezi oblastí podnikání a společenskou a politickou participací v obci. Zajímalo mne, zda stále přetrvává důležitost sedlácké komunity, která byla považována za inteligenci rurální komunity a podílela se vždy na vedení obce. Z výzkumu vyplynulo, že se podnikatelé v zemědělství více zapojují do dění v obci. Téměř 72% dotazovaných zemědělců se buď zapojuje do politického dění, či jsou členy vesnických spolků, které vyvíjejí podstatnou aktivitu v obci a jsou důležité i pro její správné fungování. Druhým, neméně podstatným zjištěním bylo, že u 45 % respondentů se projevovала participace pouze v jedné oblasti, a to buď ve společenské, nebo politické.

Tabulka 5: Souvislosti skupiny č. 2 1

Obor podnikání	Politická participace	Členství ve spolku
Zemědělství	NE	ANO
Zemědělství	NE	NE
Zemědělství	NE	ANO
Zemědělství	ANO	ANO
Zemědělství	ANO	NE
Zemědělství	NE	NE
Zemědělství	NE	NE
Zemědělství	NE	ANO
Zemědělství	ANO	NE
Zemědělství	NE	NE
Zemědělství	ANO	ANO
Zemědělství	NE	ANO
Zemědělství	ANO	NE
Zemědělství	ANO	NE
Nezemědělská činnost	ANO	NE
Nezemědělská činnost	NE	ANO
Nezemědělská činnost	NE	NE
Nezemědělská činnost	NE	NE
Nezemědělská činnost	NE	NE
Nezemědělská činnost	NE	NE
Nezemědělská činnost	NE	NE
Nezemědělská činnost	NE	NE
Nezemědělská činnost	NE	NE
Nezemědělská činnost	ANO	ANO
Nezemědělská činnost	NE	ANO
Nezemědělská činnost	NE	NE
Nezemědělská činnost	ANO	NE
Nezemědělská činnost	NE	ANO
Nezemědělská činnost	ANO	NE
Nezemědělská činnost	NE	NE
Nezemědělská činnost	NE	NE

Zdroj: Rozhovory určené k výzkumu

5.2.2.3. Výzkumná skupina č. 3

V rámci poslední skupiny byly hledány souvislosti mezi rurálními znaky chování vesnického obyvatelstva a mezi původem respondentů a oblastí, ve které podnikají. Bylo prokázáno, že u zemědělské části obyvatelstva se rurální znaky vyskytují s větší četností než u podnikatelů v nezemědělské oblasti. Vztah k půdě a hospodářství je u zemědělce podmíněn jeho živností, kdy jeho vztah a zájem o půdu podmiňuje hospodářský výnos.

I to může být důvodem toho, že se dotazovaní zemědělci zabývali tradičním či ekologickým typem zemědělství. Téměř v 93 % se rodina podílela na podnikání v zemědělství, což souvisí i se zamýšleným předáním odkazu dalším generacím. Pouze v jednom případě se rodina nepodílela a s tím souvisela i nemožnost budoucího předání hospodářství. Původ zemědělského obyvatelstva neměl vliv na výskyt znaků, jelikož přistěhovalí respondenti se navraceli ke kořenům a jsou další generací sedlácké komunity. Nejčastěji vyskytovaný rurální znak u podnikatelů v nezemědělské oblasti byl podíl rodin na podnikání a následné předání povolání. V některých případech předání povolání nebylo možné, jelikož v rodině nebyl vhodný následovník. U této skupiny se vztah k půdě a hospodářství projevoval především u rodáků, jelikož i v minulém režimu na vesnicích přetrvávalo alespoň malé hospodářství v každé rodině. I v této skupině byla výjimka, kdy se u nerodáka projevil vztah k půdě a hospodářství, za což však může navrácení do vesnice, kde žily tři předchozí generace rodiny. Znak víry je více typický pro obyvatelstvo podnikající v zemědělství než u podnikatelů nezemědělských oblastí, což prokázal i velký procentuální rozdíl mezi věřícími v obou skupinách. Přes 60% dotazovaného zemědělského obyvatelstva se hlásí k víře, zato 30 % respondentů z řad podnikatelů v nezemědělské oblasti se považuje za věřící. Cílem této části bylo také prokázat, zda jsou lidé pocházející z venkova častěji věřící než lidé, kteří se na venkov přistěhovali z města. Ze zjištěných dat vyplynulo, že víru nelze považovat za ryze rurální znak, jelikož se víra předává dál prostřednictvím tradice bez ohledu na místo žití.

Tabulka 6: Souvislosti skupiny č. 3 1

Obor podnikání	Původ	Vztah k půdě	Vztah k hospodářství	Víra	Podíl rodiny na podnikání	Předání povolání
Zemědělství	Rodák	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
Zemědělství	Rodák	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
Zemědělství	Rodák	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
Zemědělství	Rodák	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
Zemědělství	Rodák	ANO	ANO	NE	ANO	ANO
Zemědělství	Rodák	ANO	ANO	NE	ANO	ANO
Zemědělství	Rodák	ANO	ANO	ANO	NE	ANO
Zemědělství	Nerodák	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
Zemědělství	Nerodák	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
Zemědělství	Nerodák	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
Zemědělství	Nerodák	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
Zemědělství	Nerodák	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
Zemědělství	Nerodák	ANO	ANO	NE	ANO	ANO
Zemědělství	Nerodák	ANO	ANO	NE	ANO	ANO
Zemědělství	Nerodák	ANO	ANO	NE	ANO	ANO
Nezemědělská činnost	Rodák	ANO	ANO	NE	ANO	ANO
Nezemědělská činnost	Rodák	ANO	ANO	ANO	ANO	NE
Nezemědělská činnost	Rodák	ANO	ANO	NE	NE	ANO
Nezemědělská činnost	Rodák	NE	NE	ANO	NE	ANO
Nezemědělská činnost	Rodák	NE	NE	NE	ANO	ANO
Nezemědělská činnost	Rodák	NE	NE	NE	ANO	ANO
Nezemědělská činnost	Rodák	NE	NE	NE	ANO	ANO
Nezemědělská činnost	Rodák	NE	NE	NE	ANO	ANO
Nezemědělská činnost	Rodák	NE	ANO	NE	ANO	NE
Nezemědělská činnost	Nerodák	NE	NE	NE	ANO	ANO
Nezemědělská činnost	Nerodák	NE	NE	NE	ANO	ANO
Nezemědělská činnost	Nerodák	NE	NE	NE	ANO	ANO

Nezemědělská činnost	Nerodák	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
Nezemědělská činnost	Nerodák	NE	ANO	NE	NE	NE
Nezemědělská činnost	Nerodák	NE	NE	ANO	ANO	ANO
Nezemědělská činnost	Nerodák	NE	NE	ANO	NE	NE
Nezemědělská činnost	Nerodák	NE	NE	NE	NE	NE

Zdroj: Rozhovory určené k výzkumu

Tabulka 7: Souvislost mezi vírou a původem 1

Původ	Víra	Počet respondentů
Rodák	7	16
Nerodák z venkova	2	4
Nerodák z města	6	11

Zdroj: Rozhovory určené k výzkumu

5.3. Diskuze

Identický výzkum se mi nepodařilo nalézt. Realizátoři výzkumu se vždy zabývali především geografickými, demografickými proměnnými, nebo se naopak zase zaměřují pouze na sociální kapitál vesnic, konkrétně na jiné aspekty sociálního kapitálu než já. Nenašla jsem výzkum, který by postihoval problematiku venkova komplexněji, podobně jako já se zaměřil na propojení ekonomických aktivit, sociálního kapitálu, geografické polohy.

Dlouhodobě se o český venkov zajímá RNDr. Radim Perlín PhD., působící na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy. Mezi lety 2007 a 2011 vedl projekt *Regionální diferenciace venkovských obcí Česka*. V rámci výzkumu se jeho tým zabýval analýzou prostorových vzorců charakteristik venkovských obcí, na jejímž základu došel k závěru, že venkov není v Česku homogenní a navrhl typologii venkovského prostoru, ve které definoval 7 typů oblastí, z nichž dvě věnoval moravským zemím, dvě rekreačním oblastem a jednu venkovu postiženému strukturalizací průmyslu především na severu země.

Z jeho výzkumu vyplývá, že se okres Tábor nachází v oblasti nerozvojevoého sousedského venkova, který leží v převážné části českého vnitrozemí a vyznačuje se ekonomickou slabostí, špatnou občanskou vybaveností a silnou sociální kontrolou.

Jeho analýza příliš generalizuje oblast s ohledem na aplikaci na celou Českou republiku. Pokud bychom se zaměřili na samotný okres Tábor, našli bychom v něm několik odlišných oblastí, které se vyznačují jak silným rozvojem především kolem větších měst, tak i průměrným rozvojem, v rámci kterého obce nevykazují žádné zvláštní výsledky v rozvojových charakteristikách.

Jeden typ oblastí venkova označil výzkumný tým za problémový rekreační venkov, i do té by spadala část z okresu Tábor. I když se zde nenachází žádná významná rekreační oblast, je důležité podotknout, že určitý dopad vlivu problémového rekreačního venkova lze sledovat na severu okresu, který sousedí se Středočeským krajem. 25 kilometrů od Tábora se totiž nachází Skiareál Monínec, který ačkoliv nespadá do okresu Tábor, ale do okresu Příbram, ovlivňuje venkovskou oblast druhého kraje. V našem případě se v jeho blízkosti nachází jedna ze sledovaných rurálních oblastí vesnice Starcova Lhota, která generačně vymírá. Z rozhovoru vedeného s místní farmářkou vyplývá, že nejsou v oblasti pracovní příležitosti, i přes možnost cestovního ruchu. Tím pádem bych mohla začlenit tuto část okresu do problémového rekreačního venkova, jehož potenciál nelze hledat pouze v jedné ekonomické činnosti, konkrétně v cestovním ruchu.

Z mého výzkumu vyplývá, že nelze oblasti v podobě okresů generalizovat jedním typem venkovské oblasti, jelikož se skládají z různě rozvinutých částí s různým rozvojovým potenciálem.

Dalším zajímavý výzkum v oblasti venkova vedl Mgr. Josef Bernard, PhD., působící v Sociologickém ústavu Akademie věd ČR jako vedoucí oddělení Lokálních regionálních studií, který se v letech 2009 – 2011 zabýval projektem: *Samospráva malých obcí a jejich endogenní rozvojový potenciál*.

Předmětem výzkumu se stal vysoký počet samostatných obcí a jejich samosprávné vedení v České republice. Autor se zaměřil na fungování obecní samosprávy, především na vztah mezi výkonem samosprávy a endogenním rozvojovým potenciálem, který si lze

představit jako souhrn vnitřních podmínek a zdrojů dané obce, které mají vliv na ekonomický, demografický a kulturní potenciál obce. Výzkum byl prováděn jako u mé práce pomocí kvalitativního a kvantitativního přístupu.

V rámci toho projektu bylo vydáno několik publikací zabývajících se touto problematikou. Mne nejvíce zaujal elektronický článek vydaný v *Geografii* (č. 1, ročník 117) v roce 2012 s názvem *Prostorové vzorce rozvinutosti venkovských obcí*, který souvisí s jedním z hledaných cílů mého výzkumu, tedy existencí ekonomického potenciálu v rurálních oblastech.

Autor si zpočátku všímá výskytu dvou typů shluků obcí, a to podprůměrně rozvinutých a na druhou stranu nadprůměrně rozvinutých obcí. Za vytváření těchto dvou skupin mohou dle Bernarda jak činnosti místní rozvojových aktérů, tak polohové a strukturální rozvojové faktory dle výsledků z jeho provedených analýz.

Cíl si stanovil na předpokladu, že pro rozvoj obcí je důležitá velikost a jejich poloha, díky které dochází ke vzniku dvou typů shluků obcí. Aby se Bernard osvobodil od vlivu velikosti obce, zvolil si pro výzkum menší obce do 3000 obyvatel. Stanovil si dvě výzkumné otázky: „1. K jak silnému prostorovému shlukování malých obcí s nadprůměrnými a podprůměrnými rozvojovými charakteristikami dochází a u kterých aspektů rozvinutosti je shlukování silnější či slabší? 2. Kde leží významné shluky malých obcí vyznačujících se nadprůměrnými či podprůměrnými rozvojovými charakteristikami?“

Autor poukazuje na významný rozdíl mezi rozvojem a rozvinutostí, kdy rozvoj je chápán jako proces změn, a rozvinutost jako výsledný stav. Navíc naráží na problematiku stanovení vnitřních rozvojových potenciálů a samostatných rozvojových cílů. Rozvinutá obec by měla vykazovat vysokou úroveň v tvrdých aspektech, např. dostupnost pracovních příležitostí, populační stabilita a růst, občanská vybavenost, a měkkých aspektech, mezi které patří pocit sounáležitosti s obcí, participace na politickém dění, či v aktivitách v místních sdruženích.

Bernard zkoumal dvě skupiny oblastí, v té první se soustředil na dostupnost pracovních příležitostí, populační stabilitu či růst a perspektivní věkovou strukturu, kvalitu lokálních služeb a bytového fondu a urbanismus a kvalitu prostředí. V druhé skupině se zabýval lidským kapitálem, lokální identitou, občanskou participací a koncentrací pracovních příležitostí do lokalit.

Měkkým i tvrdým aspektům obce jsem se věnovala i já v rámci části kvalitativního výzkumu, avšak u rozvoje a výstavby docházející v obci jsem se zaměřila především na tvrdé aspekty, mezi které jsem zařadila dostupnost pracovních příležitostí a občanskou vybavenost obce, jelikož na tyto skutečnosti upozorňovali sami respondenti rozhovorů. Politickou participací a zájem o účast na veřejném dění prostřednictvím místních spolků jsem konfrontovala s podnikáním v zemědělské a nezemědělské oblasti, abych zjistila, která skupina obyvatel v obci skutečně žije, pocítuje sounáležitost a potřebu se o obec starat a dál ji rozvíjet, jelikož v tom spočívá jeden ze stanovených cílů mého výzkumu.

Některé obce se vyznačovaly rozvojovým potenciálem i přes absenci pracovních příležitostí a vyšší úroveň občanského vybavení. Tyto aspekty jsou vyvažovány blízkostí měst (Tábor, Planá nad Lužnicí, Soběslav), která nabízejí možnost pracovních příležitostí a uspokojení potřeb obyvatel. Ke stejnému závěru dochází i Bernard, který nachází spojitost mezi rozvojem obcí a jejich polohou. Nejvíce rozvinuté obce s komponenty vzdělání a ekonomiky se nacházejí v největší koncentraci v pásu kolem hlavního města Prahy, kolem krajských měst a taky ekonomicky perspektivních centrech, mezi kterými zmiňuje právě město Tábor.

V průběhu výzkumu autor dochází k neověřené hypotéze, že odlehlost obce podněcuje rozvoj lokálního dění, což přibližuje na příkladu periferních oblastí, ve kterých funguje čilý cestovní ruch. S touto hypotézou bych byla opatrná. V mém případě se prokázalo, že u podnikatelů má na tento aspekt vliv především oblast, kterou se zabývají, a to, zda patří mezi starousedlíky. Pokud na chvíli pominu zaměření na podnikatelskou sféru, setkala jsem se totiž s vesnicemi, které ležely jen několik kilometrů od Tábora a vy-

kazovaly vysokou aktivitu místních obyvatel, a to především rodáků. Obyvatelé pohybující se v zemědělské sféře pocítovali propojení s krajem a hlásili se také často k odkazu svých předků, kteří vesnici vedli. Proto si zakládali na participaci nebo finanční či naturální pomoci obci a jejím spolkům. Podnikatelé především z řad živnostníků neznali pracovní dobu, jelikož ve večerních hodinách pokračovali v hojné administrativě, která na ně čekala. Pokud byli závislí na vyjížďce za prací, tak se ve večerních hodinách navraceli domů bez zájmu o dění v obci.

Poslední výzkum, který bych ráda zmínila, proběhl v roce 2001 v rámci projektu Sociálního a regionálního rozvoje venkovského prostoru pod vedením Prof. PhDr. Ing. Věry Majerové CSc. z Provozně ekonomické fakulty České zemědělské univerzity. Výzkumným záměrem projektu bylo získání informací o sociálním vývoji venkova, a to nejen pro badatelské využití, ale také pro pedagogické účely zahrnující zkvalitnění výuky předmětů a zapojení studentů do výzkumu. Předmětem výzkumu *Malé podnikání na venkově* byli malí podnikatelé z obcí do 5000 obyvatel ležící v Jihočeském kraji. Na tomto vybraném vzorku zkoumali realizátoři názory, postoje i úspěšnost podnikatelů.

Výsledky na základě dat získaných z celého Jihočeského kraje se ztotožňují i s mým provedeným šetřením v okrese Tábor, i přes odlišný vybraný vzorek respondentů zahrnujícím v mém případě podnikatele podnikající na venkově, tedy respektive v obcích do 3000 obyvatel. V mé práci také nemůžu zhodnotit předpoklad vzniku malého podnikání díky cestovnímu ruchu (v okrese není žádná významná rekreační oblast) a významné polohy u hranic s Německem a Rakouskem, čehož jako severní okres Tábor nemůže využívat.

V obou pracích se prokázalo, že podnikatelská činnost je podmíněna jak potřebami místních obyvatel, tak hospodářsko-ekonomickými podmínkami, ale také tradicí a historií. K tomu bych však ráda dodala, že ohled na potřeby místních a chuť pokračovat v rodinné tradici se především projevovaly u zemědělského obyvatelstva, které se například zaměřovalo na získávání levnější elektrické energie pro obec z bioplynových stanic či rozvozu mléka obyvatelům obce a okolních obcí, zároveň bylo odhodláno pokračovat

v činnosti předků, kterých si velmi vážili a často zmiňovali jejich odkaz. S ničím podobným jsem se u podnikatelů v nezemědělské oblasti nesešla, výběr jejich zaměření spočíval hlavně v osobním zájmu o tuto oblast.

Motivace k založení podnikání byla i u mých respondentů také osobní, převážně zatím stálo, ve výzkumu nezmíněné, špatné vycházení s majitelem podniku, ve kterém před zahájením podnikání pracovali. Dalším důvodem byla snaha o vyšší výdělek a samostatnost.

Dle výzkumu ČZU je typickým představitelem podnikatele živnostník. To lze jen potvrdit, jelikož jsem se v průběhu šetření setkávala v drtivé většině s malými podnikateli z řad živnostníků bez zaměstnanců. Nejčastějším důvodem, proč podnikatelé nehodlají přijímat zaměstnance, byla nedůvěra k cizím lidem a jejich schopnostem.

Výzkum zmiňuje nezáměr malých podnikatelů o rozvoj. S tím nemohu zcela souhlasit, jelikož i drobní zemědělci uvažovali o přikoupení půdy, postavení nových stájí, posklizňové linky, dokonce postavení sila na obilí, a drobní živnostníci uvažovali o nových dílnách, poskytnutí nových služeb či rozšíření klientely.

6. Závěr

Má bakalářská práce byla zaměřena na rurální oblasti a predikci jejich možného rozvoje. V rámci své práce jsem se snažila objevit vzorce rurálního/neo-rurálního chování obyvatel v okrese Tábor a popsat jejich ekonomické strategie. Neméně důležitým cílem bylo zjistit, zda tradiční nebo nový ruralismus může být hnací silou v rozvoji venkovských oblastí.

V úvodní literární rešerši jsem definovala pojmy: ruralismus, neo-ruralismus, vesnice, venkov a venkovská komunita, které jsou důležité pro pochopení mé bakalářské práce. Na základě poznatků získaných četbou odborné literatury jsem si stanovila 5 znaků typických pro rurální obyvatelstvo, jejichž platnost a souvislost s rurálním rozvojem jsem ověřovala v rámci kvalitativního výzkumu. V analytické části jsem si definovala čtyři hypotézy na základě obecného vnímání venkovské společnosti. Praktická část tedy byla prováděna pomocí empirického průzkumu, který byl rozdělen do dvou odlišných typů sociologického výzkumu, které probíhaly na území okresu Tábor.

Kvantitativní výzkum byl zaměřen na ověření mnou stanovených hypotéz, získání údajů pro korelační analýzu a vytvoření si širšího obrazu situace na venkově. V rámci kvantitativního šetření bylo rozdáno 100 dotazníků vesnickému obyvatelstvu v produktivním věku. Na základě výsledků z dotazníkového šetření jsem ze čtyř hypotéz potvrdila dvě a jednu vyvrátila. První hypotéza zabývající se místem podnikání vesnického obyvatelstva byla vyvrácena. Z výzkumu vyšlo najevo, že podnikající obyvatelé vesnice mají sídlo svého podnikání ve stejné obci, kde žijí, to však neznamená, že jejich podnikatelská činnost je omezena pouze na území dané obce. Poměrná část podnikajících osob byli živnostníci, jejichž charakter obživy nelze vykonávat pouze na území obce. Druhá hypotéza týkající se vysoké společenské aktivity v obci se potvrdila, četnost členství ve spolcích byla nadpoloviční. Všem lokálním spolkům vévodil hasičský sbor, který v dnešní době láká i mladé lidi, spojuje sportovní i společenské vyžití, bývá největším společenským činitelem v tvorbě kulturního vyžití v obci. Dobrovolní hasiči také často pořádají pracovní brigády zaměřené na údržbu obce. Ve třetí hypotéze jsem stanovila za největší nedostatek současného venkova nedostatek pracovních příležitostí, které mohou z obce tvořit pouze místo pro přespání. Na tuto problematiku narazily tři mé dotazníkové otázky

a předpoklad nedostatku pracovních míst se potvrdil, především častým zmiňováním pravidelných dojížděk za prací do měst respondenty.

Korelační analýza byla zaměřena na sledování závislosti mezi pohlavím, věkem a vnímáním negativ na venkově. Na základě výpočtů jsem objevila jen málo rozdílů v pocíťování nedostatků související s pohlavím či věkem. Důvodem malých rozdílů může být vymizení tradiční role muže a ženy na základě rovnoprávnosti. Statisticky významné rozdíly se vyskytují u zmiňování absence obchodu, kdy ženy tento nedostatek zmiňují častěji, a nedostatku dětských hřišť, kdy tento problém zmínily pouze ženy. V rámci věkové struktury se neobjevily žádné statisticky významné rozdíly, jejichž nedostatek může být způsoben samotným kvótním výběrem zahrnujícím respondenty v produktivním věku, s nímž souvisí i stanovení podobných priorit v obci. Na základě zvyšování se korelačního koeficientu mohu usuzovat, že s přibývajícím věkem lidé na venkově pocíťují specifitější problémy než mnou zmíněné obecně předpokládané nedostatky.

Kvalitativní část výzkumu se odehrávala na území 24 obcí a byla vedena ve formě rozhovorů se 31 respondenty z řad podnikatelů na venkově. Z výzkumu vyplynulo, že největší rozvojový potenciál mají obce s výhodnou geografickou polohou, která nespočívá v přírodních podmínkách, ale blízkosti velkých měst. Jak již vyšlo najevo z kvantitativní části výzkumu, tak i na základě poznatků z rozhovorů se potvrdil jako největší problém venkova nedostatek pracovních příležitostí. Proto se rozvíjejí hlavně obce, které leží především okolo okresní aglomerace Tábor – Sezimovo Ústí – Veselí nad Lužnicí, která poskytuje pracovní příležitosti především v rámci průmyslu a občanskou vybaveností uspokojuje základní potřeby i kulturní vyžití chybějící na venkově. Tím lze potvrdit předpoklad pronikání městské kultury do venkovské komunity a prohlubování závislosti na městských oblastech. Z kvalitativní části lze usuzovat, že pro udržení tradičních znaků rurální oblasti i pro její rozvoj je stále důležitá zemědělská komunita z důvodu poskytování pracovních příležitostí a aktivního podílu na životě v obci. Podnikatelé v zemědělské oblasti se stávají poslední částí obyvatel, která na venkově opravdu žije a nepovažuje vesnici za místo pro přespání na rozdíl od obyvatelstva pravidelně vyjíždějícího za prací. Sedlácká komunita se v dnešní době znovu tvoří po téměř 40 leté pauze způsobené ko-

lektivizací, jejíž dopady se nadále promítají do dnešní situace rurální komunity. Následkem kolektivizace byl přetřhán tradiční vztah k půdě. Převážná část obyvatel venkova tak již půdu nebere jako příležitost k podnikání, ale pouze jako komoditu, která přináší pravidelné peněžní prostředky, a proto je pronajímána, ne prodávána, zemědělcům. I přes podstatnost zemědělské komunity, která se i v dnešní době podílí na vedení a rozvoji obce, je její existence ohrožena. Důvodem mohou být například doznívající následky již zmíněné kolektivizace či negativní stereotypizace zemědělských oborů ze strany veřejnosti. V dnešní době se zemědělci obávají daňové politiky vedené ze strany státu. Často zmiňovaným jménem je postava Andreje Babiše, na jehož jednání se cítí být závislí. Z jedné strany jako na ministru financí, určujícím daňovou politiku, a ze strany druhé jako na majiteli AGROFERTu, který pro ně skupováním a vysokou sazbou nájmu vytváří horší podmínky na trhu. Dalším činitelem ovlivňujícím výši nájmu jsou dotace z Evropské Unie, které zaručují konkurenceschopnost Evropy vůči světu. Jejich přijímání berou zemědělci jako příjemnou záležitost, avšak na lokální úrovni zapříčiňují boj mezi vlastníky půdy a jejími pronajímateli. Tento boj je způsoben vlastním charakterem dotací, který je zaměřený na výměru a ne na výkon půdy, kdy vysoké dotace pro znevýhodněné oblasti vytváří tlak na výšku nájmu v méně dotačně ohodnocených oblastech. Z průzkumu také vyplynulo, že je v dnešní době velmi těžké začít podnikat v zemědělství z důvodu nedostatku volné půdy. Dle zemědělské komunity je možné začít hospodařit jen na základě dědictví, s nimiž souvisí i „geny“ ke vztahu k půdě, druhou možností je převzetí hospodářství po končícím zemědělci. Těchto příležitostí není ovšem tolik, jelikož vyrůstání a nenásilné vedení k lásce k půdě a zvířatům vede potomky k navázání na rodnou tradici. Tradiční produkce živočišné výroby v okrese Tábor je ohrožena mlékařskou cenovou krizí, u jejíhož zrodu stály sankce proti Rusku a nadbytečná produkce v celé České republice. I když se tato krize může jevit pouze negativně z důvodu upouštění od tradiční jihočeské živočišné výroby, z rozhovorů vyplývá, že tento stav motivuje zemědělce k hledání nových alternativ prodeje mléka či jeho zpracování. Problémy doprovázejí i rostlinnou výrobu, kdy se většině zemědělců vyplatí vyvážet do Německa i přes transportní náklady, kvůli nízké výkupní ceně v tuzemsku. Stále častěji se do tradiční zemědělské výroby začleňuje výroba elektrické energie z bioplynových stanic. Toto počínání nebylo primárně u zemědělců vedeno v důsledku ekologického cítění, ale z důvodu jiného zpeněžení rostlinné výroby. I tak v procesu výroby energie pomocí bioplynových stanic spatřují přirozený cyklus, kdy na výrobu elektrické energie nepoužívají pouze rostlinnou výrobu, ale především hnůj od dobytka. Následně zbytky z výroby bohaté na uhlík

vrací do půdy. Dotazování majitelé bioplynových stanic se ohrazovali nad negativním pověstí tvořenou velkými společnostmi, které produkují jen rostlinnou výrobu za účelem spalováním.

Oproti tomu z výzkumu vyplynulo, že podnikatelé mimo zemědělskou oblast nejeví takový zájem o dění v obci. Ve výzkumném vzorku se nacházeli podnikatelé především z řad živnostníků. Ti se většinou rozhodli pro jejich povolání z důvodu svobody rozhodování a soběstačnosti, ale ve výsledku je jejich pracovní styl života natolik zaměstnává, že nemají čas na aktivní občanský život. S nedostatkem času souvisí i vyvrácení typických rurálních znaků vesnické komunity, mezi které patří obdělávání půdy, hospodářství nebo víra. Znak týkající se zapojení do rodiny se u této skupiny objevuje nejvíce v podobě výpomoci manželek v administrativě a účetnictví. Potomky motivují k pokračování v podnikání za pomoci placených brigád.

Co se týče zkoumaného hlediska rodáctví nelze posoudit, zda má pouze tato skutečnost vliv na výskyt rurálních znaků, jelikož z velké části přistěhovalí podnikatelé přicházeli z jiných rurálních oblastí okresu Tábor. U sedlácké komunity nebylo výjimkou, že zemědělci pocházeli z města. Jejich původ byl však následek vystěhování jejich předků za doby kolektivizace. Tito jedinci jsou příkladem toho, že rurální znaky lze s nadsázkou přirovnat ke genetické informaci předávající se z generace na generaci. Respondenti z řad živnostníků pocházejících z měst neměli k půdě a hospodářství žádný vztah, který nevytvořil ani jejich dlouhodobý pobyt na venkově, ani vazby partnera na tento životní styl.

I. Summary and Keywords

This bachelor thesis is dedicated to the changes and the economic potential of the rural area, which were ignored and considered as underdeveloped areas without potential in the past, although contemporary European society is based on rural society and its traditions. It also determines rural behaviour patterns or new rural behaviour patterns of today rural citizens and describes their economic strategies in chosen region.

The theoretical part explains important keywords of rural issues: ruralism, new ruralism, rural area, village, rural community. These terms are important to understand the main of the bachelor and find out rural behaviour patterns. The practical part includes verification of hypothesis and rural elements by two types of sociological research including interviews with businessmen living in rural areas and questionnaires oriented on employed villagers. The chosen region is a district of Tábor in South Bohemia. This part also contains an evaluation of the collected data and explains the results of the research. The bachelor thesis decides if rural behaviour has an economic potential to develop the areas.

The research shows that the incidence of rural behaviour patterns at businessmen is related to the content of their work, the place of their work. It was found that the farming community is important for rural development because of its active participation in the village, creating a working relationship and affects the most traditional behavioural characteristics. It was also found that the biggest problem of contemporary rural areas is the lack of employment opportunities, which is the reason for the development of larger villages and small villages, especially around towns. Furthermore, the assumption of high social activity of villagers was confirmed and it was disproved that businessmen have company address outside the municipality where they live.

The keywords: rural area, rural citizens, village, rural community, hypothesis, research

II. Seznam použité literatury

Tištěné publikace

- APPLATON, Jay. European Landscape Transformations: The Rural Residue. In: GROTH, Paul a Todd W. BRESSI. *Understanding Ordinary Landscapes*. New Haven: Yale University Press, 1997, s. 189-199. ISBN 9780300072037.
- BERNARD, J. (2012): Prostorové vzorce rozvinutosti venkovských obcí Česka. *Geografie*, 117, č. 1, s. 72–94.
- BLAŽEK, Bohuslav. *Venkov města média*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 1998. ISBN 80-85850-59-1.
- BRABEC, Jiří. Geneze ruralismu. *Z Českého ráje a Podkrkonoší-supplementum 10: Ruralismu, jeho kořeny a dědictví*. Semily: Státní okresní archiv Semily, 2005. ISBN 80-86254-12-7.
- DISMAN, Miroslav. *Jak se vyrábí sociologická znalost*. 3. vyd. Praha: Karolinum Univerzita Karlova, 2000. 374 s. ISBN 80-246-0139-7.
- HUDEČKOVÁ, Helena a Michal LOŠŤÁK. *Sociologie I*. 3. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2000. ISBN 80-213-0592-4.
- CHALOUPKA, Otakar. *Příruční slovník české literatury od počátků do současnosti*. Brno: Centa, spol. s.r.o., 2005. ISBN 80-86785-03-3.
- JANDOUREK, Jan. *Sociologický slovník*. vyd. 2. Praha: Portál, s.r.o., 2007. ISBN 978-80-7367-269-0
- KUKLOVÁ, Eva. *Motivická analýza románů Františka Křeliny a Josefa Knapa*. Brno, 2010. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta, Katedra české literatury. Vedoucí práce Doc. PhDr. Jiří Poláček, CSc.
- LAPKA, Miloslav a Miroslav GOTTLIEB. *Rolník a krajina: Kapitoly ze života soukromých rolníků*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2000, s. 114. ISBN 8-85850-83-4.
- LOWENTHAL, David. European Landscape Transformations: The Rural Residue. In: GROTH, Paul a Todd W. BRESSI. *Understanding Ordinary Landscapes*. New Haven: Yale University Press, 1997, s. 180-188. ISBN 9780300072037.
- MED, Jaroslav. Ideové kořeny ruralismu. *Z Českého ráje a Podkrkonoší- supplementum 10: Ruralismus, jeho kořeny a dědictví*. Semily: Státní okresní archiv Semily, 2005. ISBN 80-86254-12-7.

PERLÍN, R., KUČEROVÁ, S., KUČERA, Z. (2010): Typologie venkovského prostoru Česka. *Geografie*, 115, č. 2, s. 161–187

SLEZÁK, Lubomír. Ruralismus a realita českého venkova v meziválečném období. Z *Českého ráje a Podkrkonoší-supplementum 10:Ruralismus, jeho kořeny a dědičtvi*. Semily: Státní okresní archiv Semily, 2005. ISBN 80-86254-12-7.

STRAUSS, Anselm L. *Základy kvalitativního výzkumu: postupy a techniky metody zakotvené teorie*. Vyd. 1. Boskovice Brno: Albert Podané ruce, 1999. 196 s. ISBN 80-85834-60-X.

SURYNEK, Alois. *Základy sociologického výzkumu*. Vyd. 1. Praha: Management Press, 2001. 160 s. ISBN 80-7261-038-4.

TOMŠÍK, Karel. *Vývoje a perspektivy evropského venkova: Aspekty konkurenceschopnosti a udržitelné rozvoje v evropském venkovském prostoru v prostředí globalizace*. 1. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009. ISBN 978-87357-495-6.

ZICH, František. *Úvod do sociologického výzkumu*. 1. vyd. Praha: Eupress, 2004. 115 s. ISBN 80-86754-19-7 · il.

Elektronické zdroje

BOLDIŠOVÁ, Martina. *Josef Knap – neumlčený ruralista z Jičína* [online]. Praha, 2007 [cit. 2015-08-10]. Dostupné z: <http://www.sezimovo-usti.cz/prilohapdf/boldisova.pdf>. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta. Vedoucí práce PhDr. Roman Ferstl.

Defining The New Ruralism. *Planetizen* [online]. 2005 [cit. 2015-12-25]. Dostupné z: <http://www.planetizen.com/node/16476>

HALÁS, Marián, Miloš FŇUKAL a Šárka BRYCHTOVÁ. *ZÁKLADY HUMÁNNÍ GEOGRAFIE 2: GEOGRAFIE SÍDEL* [online]. 2011 [cit. 2015-08-10]. Dostupné z: <http://distgeo.upol.cz/uploads/vyuka/skripta-halas-akol-2.pdf>

HEGER, Vladimír. *Komunikace ve veřejné správě* [online]. 1. Praha: Grada Publishing a.s., 2012, s. 76 [cit. 2015-11-25]. ISBN 978-80-247-8065-8. Dostupné z: https://books.google.cz/books?id=7bBgAgAAQBAJ&pg=PA76&lpg=PA76&dq=vesnick%C3%A9+spole%C4%8Denstv%C3%AD&source=bl&ots=4-0QyS_dq8&sig=3Yx2mPG_n46HqvMyKAhVRwyaD1Q&hl=cs&sa=X&ved=0ahU-KEwjNzr2S-aTJAhWKPRoKHdncCbUQ6AEILTAD#v=onepage&q&f=false

- Charakteristika okresu Tábor. *Český statistický úřad* [online]. 2015 [cit. 2016-01-25]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xc/charakteristika_okresu_ta
- Charakteristika. *Regionální agrární komora Jihočeského kraje* [online]. 2014 [cit. 2016-01-25]. Dostupné z: <http://www.rakjk.cz/tabor/charakteristika.html>
- KOSÁREK, Jan. Nový urbanismus: vesnické retro zažívá v USA boom. *Stavební fórum* [online]. 2001 [cit. 2015-12-25]. Dostupné z: <http://stavebni-forum.cz/cs/article/1079/novy-urbanismus-vesnicke-retro-zaziva-v-usa-boom/>
- KRAUS, Sibella. A Call for New Ruralism. *UC Berkeley College of Environmental Design* [online]. 2006, 2015-12-08. Dostupné z: <http://ced.berkeley.edu/frameworks/2006/a-call-for-new-ruralism/>
- MAJEROVÁ, Věra. *Sociální a regionální rozvoj venkovského prostoru v České republice* [online]. Praha, 2005 [cit. 2016-03-05]. Dostupné z: <http://www.czu.cz/cs/?dl=1&f=913>. Závěrečná zpráva o řešení výzkumného záměru. Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta.
- MAJEROVÁ, Věra. *Sociologie venkova a zemědělství* [online]. 4. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze: Provozně ekonomická fakulta, 2009 [cit. 2015-12-26]. ISBN 978-80-213-0651-6. Dostupné z: <http://www.primat.cz/czu-pef/predmety/sociologie-venkova-a-zemedelstvi/sociologie-venkova/257601?ga=subject>
- MOUČKA, Jan. New urbanism – hnutí v USA. *Digitální repozitář: Národní úložiště šedé literatury* [online]. 2011, 2015-12-08 [cit. 2015-12-25]. Dostupné z: <http://invenio.nusl.cz/record/5/?ln=cs>
- Nezaměstnanost k 31. 1. 2015 je srovnatelná se stavem před třemi roky. *Český statistický úřad* [online]. 2015 [cit. 2016-01-25]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xc/nezam_2015_01
- Okres Tábor. *Hospodářská komora České republiky* [online]. 2007 [cit. 2016-01-25]. Dostupné z: <http://www.komora.cz/2013-web/regionalni-informace/informace-z-regionalnich-slozek/jihocesky-kraj/okres-tabor-.aspx>
- Okres Tábor. *Ústav územního rozvoje* [online]. 2002 [cit. 2016-01-25]. Dostupné z: <http://www.uur.cz/default.asp?ID=1108>
- PERLÍN, Radim. Venkov, typologie venkovského prostoru. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2015-08-12]. Dostupné z: www.mvcr.cz/soubor/perlin-pdf.asp

Přístupy k vymezení venkova. *Metodická podpora regionálního rozvoje* [online]. [cit. 2015-08-12]. Dostupné z: <http://www.regionálnírozvoj.cz/index.php/vymezeni.html>

SCHWARZ, Josef. Thoreau, Henry David: Walden aneb Život v lesích. *ILiteratura.cz* [online]. 2006 [cit. 2015-08-07]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/19451/thoreau-henry-david-walden-aneb-zivot-v-lesich>

Souhrnné přehledy o půdním fondu z údajů katastru nemovitostí České republiky [online]. 1. Praha: Český úřad zeměměřický a katastrální, 2015 [cit. 2016-01-25]. ISBN 978-80-86918-80-8. Dostupné z: http://www.cuzk.cz/Periodika-a-publikace/Statisticke-udaje/Souhrne-prehledy-pudniho-fondu/Rocenka_pudniho_fondu_2015.aspx

Tradicionalismus v současné světové architektuře. *Archiweb* [online]. 2008 [cit. 2015-11-21]. Dostupné z: <http://www.archiweb.cz/salon.php?type=10>

TŮMA, Milan. *Hospodářské krize - průvodní jev kapitalismu* [online]. 2012 [cit. 2015-10-11]. Dostupné z: http://www.novysmer.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=1273:hospodaske-krize-prvodni-jev-kapitalismu&catid=41:ekonomika&Itemid=52

VERSACI, Russel. New Ruralism: Developers are looking to our agrarian past to create communities. *Russell Versaci: Architecture* [online]. 2008, 2015-12-08. Dostupné z: http://www.russellversaci.com/New_Ruralism.pdf

Vesnice.cz [online]. [cit. 2015-12-25]. Dostupné z: www.vesnice.cz

VOLEK, Stanislav. Gründerský boom a Vídeňský krach v roce 1873. *Penize.cz* [online]. 2002 [cit. 2015-10-11]. Dostupné z: <http://www.penize.cz/15891-grundersky-boom-a-vidensky-krach-v-roce-1873>

III. Seznam tabulek

Tabulka 1: Land Use 1	28
Tabulka 2: Porovnání charakteristik respondentů 1	38
Tabulka 3: Výsledky korelační analýzy 1	40
Tabulka 4: Souvislosti skupiny č. 1 1	41
Tabulka 5: Souvislosti skupiny č. 2 1	43
Tabulka 6: Souvislosti skupiny č. 3 1	45
Tabulka 7: Souvislost mezi vírou a původem 1	46

IV. Seznam příloh

Obrázek 1: Mapa okresu Tábor 1	63
Dotazník.....	65
Graf 1: Místo podnikání 1.....	64
Graf 2: Důvody návštěvy města 1.....	64
Graf 3: Členství ve spolcích 1.....	64
Graf 4: Zastoupení spolků 1.....	64
Graf 5: Vnímané nedostatky venkova 1	64
Rozhovor č. 1.....	73
Rozhovor č. 2.....	84
Rozhovor č. 3.....	88
Rozhovor č. 4.....	96

V. Přílohy

Obrázek 1: Mapa okresu Tábor 1



Zdroj: maps.google.com

Dotazník

Vážená paní, vážený pane,

dovolte mi, abych Vás touto cestou požádala o vyplnění dotazníků k mé bakalářské práci na téma „Rurální tradice v nové době“. Dotazník je zcela anonymní a je určen pro obyvatel rurálních oblastí.

U každé otázky vyberte právě jednu nejvhodnější odpověď, u jiných typů otázek se řiďte instrukcemi.

Předem děkuji za spolupráci a pravdivé odpovědi.

Iva Studená, studentka Ekonomické fakulty, JČU

1. V současné době:

- Podnikám v zemědělství
- Pracuji jako zaměstnanec v zemědělství
- Podnikám v nezemědělských aktivitách
- Pracuji jako zaměstnanec v nezemědělské oblasti
- V současné době jsem nezaměstnaný/ nezaměstnaná
- Jsem na mateřské dovolené

Pokud jste podnikatel/podnikatelka pokračujte následujícími otázkami,, pokud jste vybral/ vybrala jinou možnost, pokračujte k otázce číslo 6.

2. Podnikáte na území obce?

- Ano
- Ne

3. V jakém oboru podnikáte? (Napište)

4. Co Vás přimělo k tomu stát se podnikatelem? (Napište)

5. V čem vidíte největší překážky v podnikání ve Vaší obci? (Napište)

6. Chtěl/Chtěla byste, aby Vás Vaši potomci následovali v povolání?

- Ano
- Ne

7. Pokud ano, z jakého důvodu? (Zde můžete vybrat více odpovědí)

- Rodinná tradice
- Je to Vaše životní dílo
- Očekávání místních
- Jiné:

8. Odkud pocházíte?

- Z obce, kde stále žijete
- Z blízké obce
- Z obce patřící do okresu Tábor
- Z jižních Čech
- Mimo jižní Čechy

9. Kolik máte dětí? (Napište číslo)

10. Jste členem/ členkou nějakého zdejšího spolku?

- Ano
- Ne

11. Pokud ano, jakého/jakých? (Zde můžete vybrat více odpovědí)

- Hasičský
- Myslivecký
- Kulturní : (název)
- Jiný:

12. Jste věřící?

- Ano

- Ne

13. Pokud ano, jak často chodíte do kostela?

- Několikrát za týden
- Jednou týdně
- Několikrát za měsíc
- Příležitostně
- Nechodím

14. Z jakých důvodů nejčastěji jezdíte do města? (Zde můžete vybrat více odpovědí)

- Nákup
- Doktor
- Dojíždím za práci
- Služby (kadeřník, opravy...)
- Jiné důvody

15. Účastníte se aktivně akcí pořádaných v obci?

- Ano
- Ne

16. Jaké tradice se udržují ve Vaší obci? (Napište)

17. Myslíte, že je v dnešní době těžké si najít na vesnici partnera?

- Ano
- Spíše ano
- Nevím
- Spíše ne
- Ne

18. Co se Vám líbí na životě na venkově? (Zde můžete vybrat více odpovědí)

- Blízkost přírody (lesy, rybníky, louky...)
- Čisté životní prostředí

- Silné sociální vazby
- Možnost se alespoň částečně osamostatnit (možnost chovu dobytka, pěstování si určitých druhů potravin)
- Dodržování tradic
- Jiné:

19. Jak velkou výměru zemědělské půdy vlastníte?

- (ha)
- Nevlastním

20. Souhlasíte s tvrzením, že ekologické chování a ochrana životního prostředí je důležitá?

- Naprosto souhlasím
- Spíše souhlasím
- Nevím
- Spíše nesouhlasím
- Naprosto nesouhlasím

21. Pokud ano, jak se sám/sama na ochraně životního prostředí podílíte? (Zde můžete vybrat více odpovědí)

- Třídím odpad
- Nepoužívám zbytečné chemické přípravky a hnojiva
- Účastním se dobrovolně akcí spojených s ochranou přírody
- Jiné:

22. Co považujete za největší nedostatky ve Vaší obci? (Zde můžete vybrat více odpovědí)

- Obchod s potravinami (chybí, nedostatek zboží, vysoké ceny)
- Nedostatek poskytovatelů služeb
- Málo pracovních příležitostí
- Nedostatečná dopravní obsluha
- Chybí školka, škola

- Nedostatek kulturního vyžití
- Nedostatečná infrastruktura (chodníky, kanalizace, veřejné osvětlení...)
- Něco jiného (napište):

23. Co by podle Vás pomohlo oživit vaši obec a přitáhnout do ní mladé lidi?

24. Kolik je Vám let? (Napište číslo)

25. Pohlaví

- Muž
- Žena

26. Nejvyšší dosažené vzdělání:

- Základní
- Středoškolské s výučním listem
- Středoškolské s maturitou
- Vysokoškolské

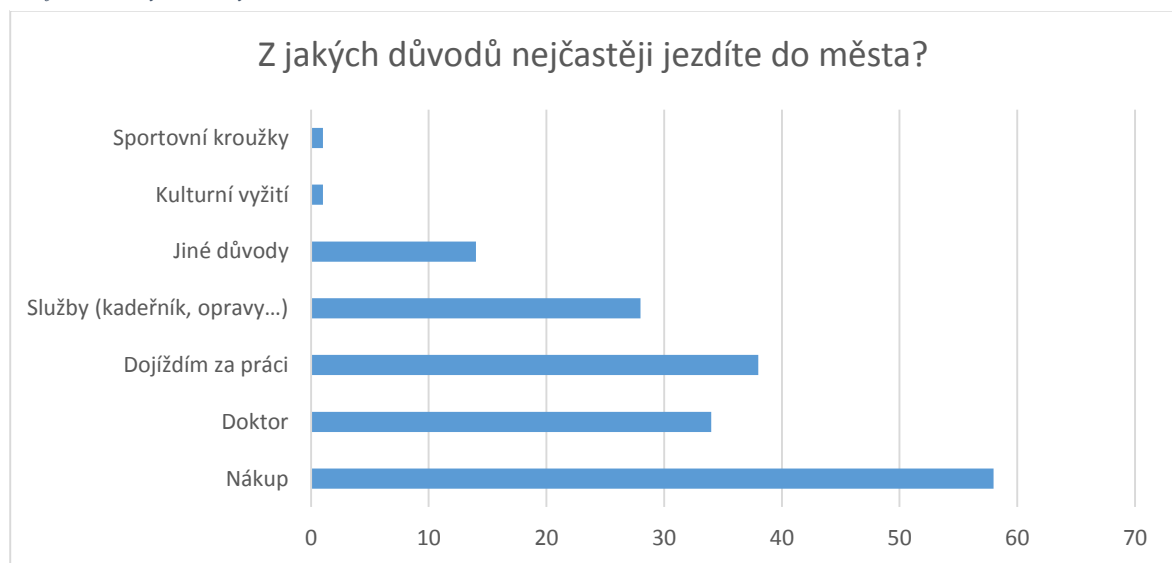
27. Zde můžete napsat své připomínky či informace, které myslíte, že jsem opomenula.

Graf 1: Místo podnikání 1



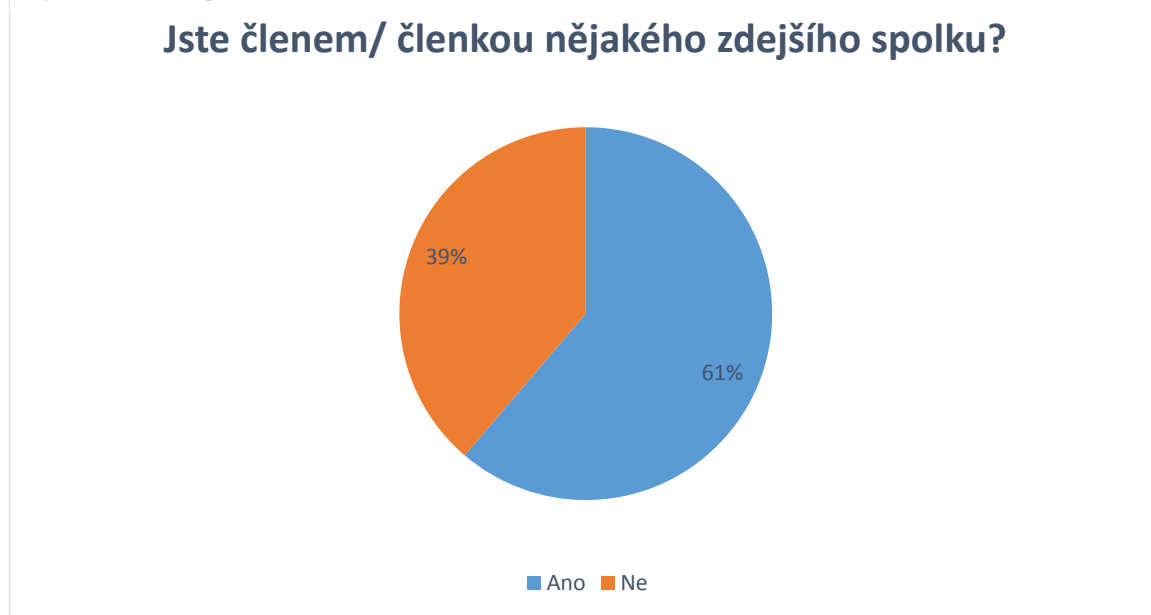
Zdroj: Dotazníkové šetření

Graf 2: Důvody návštěvy města 1



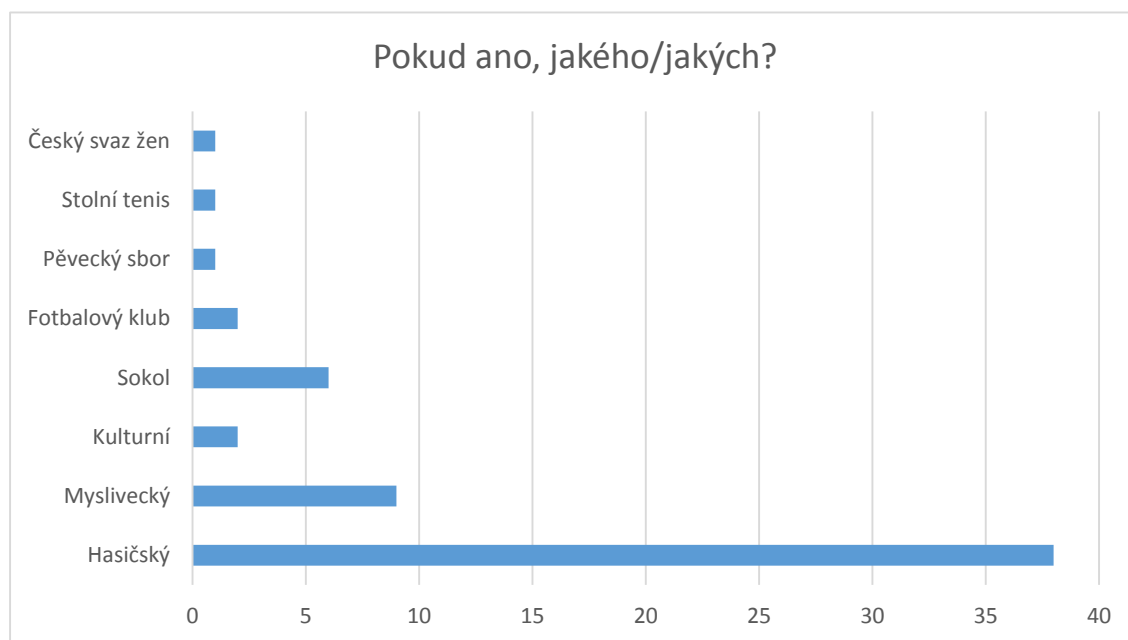
Zdroj: Dotazníkové šetření

Graf 3: Členství ve spolcích 1



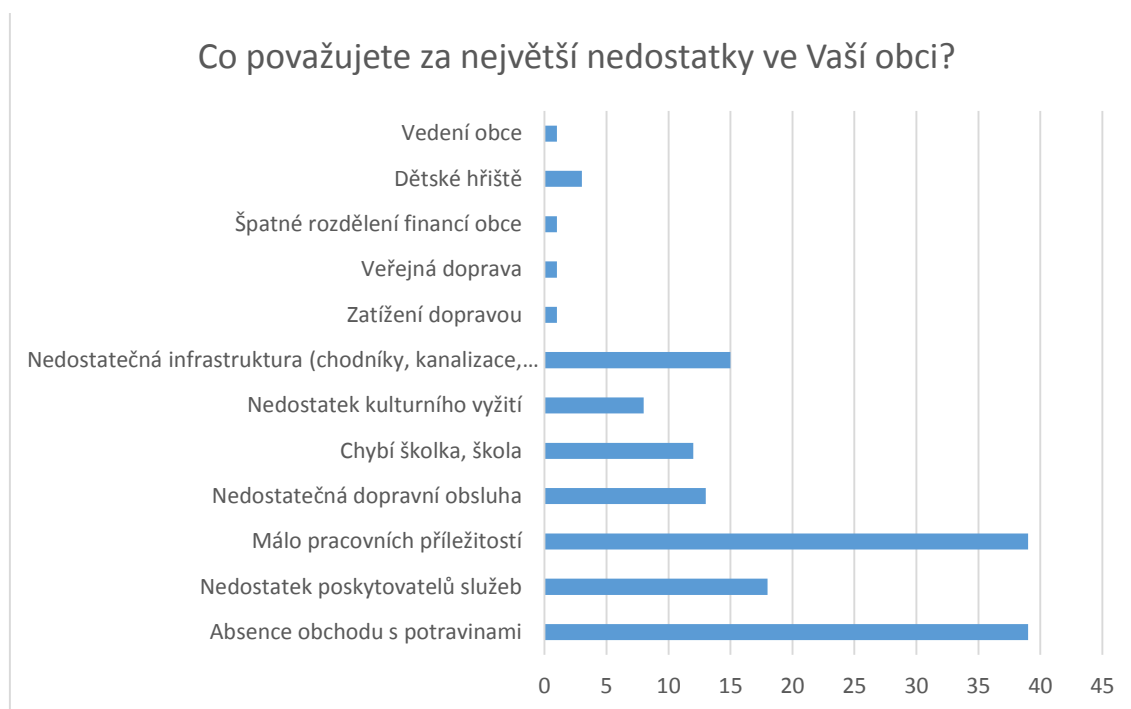
Zdroj: Dotazníkové šetření

Graf 4: Zastoupení spolků 1



Zdroj: Dotazníkové šetření

Graf 5: Vnímané nedostatky venkova 1



Zdroj: Dotazníkové šetření

Rozhovor č. 1

- Žijete v Debrníku od narození?
 - Ano, žiju.
- Kolik generací zde bydlelo?
 - Já sem asi pátá generace. Já tady na tom statku, vlastně můj praprapraděda to tady koupil.
- Chtěl jste se někdy přestěhovat?
 - U mě je to trochu specifický, v podstatě. Já sem ze čtyř dětí a můj otec v 68 roce, tak ten vystoupil z družstva a od té doby byl soukromě.
- To šlo po kolektivizaci?
 - Tak v 57 nám to všechno sebrali. V roce 68 tam byl uvolnění i těch podnikatelů menších. On v tu dobu, kdy to družstvo, když vzniklo, tak tady byl ohromnej sociální problém uživit děti. Takže oni museli, když se dávaly ty družstva dohromady, tohle nějak vyřešit. Můj otec si vydělával nějakou jednu, dvě jednotky za den, ta byla oceněná na 3,50 a 10 deka salámu a jedno pivko ke svačině stálo 2,50. Tady byl tenhle problém. Kdyby tenkrát nebyla haminková tráva, pokud víte, co to znamenalo. To bylo tak, že bylo na statku dovoleno mít jednu krávu a kousek políčka na brambory. Kdyby nebyla kráva, mlíko, tak by nebyla možnost vůbec přežít. V zimním období chodil dělat do průmyslu, a to viděl, že tam sou vyšší výdělky, tak se snažil z toho družstva odejít. On tam byl jeden z nejmladších, tam byli samý staříci a on věděl, že chce odejít a oni mu to prostě zakazovali s tím, že v tom družstvu má pole. V roce 68 mu řekli, že ho z družstva pustěj, když si veme ty pole. Tím ho chtěli vystrašit, ale on řek, že ano, že pude do soukroma. V roce 69 na jaře začal soukromě hospodařit. Já sem ročník 65, takže sem v tom od tří let vyrůstal, takže to bylo úplně jasný, protože sem měl vazbu k půdě, k zvířatům, ke stroji. Pochopil sem, co to znamená vlastnit půdu a tak dále. To sou asi věci, který se nedaj ze srdce vytrhnout. Takže přišla totalita a já nemoh studovat, takže sem odešel mimo obor. Šel sem do stavebnictví a odešel sem do Prahy, abych zmizel soudruhům z očí.

- V Praze jste pracoval?
 - Ano, tam jsem pracoval, po revoluci sem se sem vrátil.
- Jaké máte nejvyšší vzdělání?
 - Střední stavební. Až po revoluci sem se vrátil do oboru. Mám živnost'ák z roku 90. Tady to bylo takový, že mě dusili. Ta doba byla taková, že měnili pole, snižovali výměru, někomu zase to vzali. Samozřejmě tito lidi měli být použiti jako strach pro ostatní si to vzít. To se asi nedá ani vyprávět. Dalo se něco koupit a hned tu byla kriminálka.
- Po revoluci jste dostali ještě něco nazpátek?
 - Tak my od té doby sme měli pár hektarů, a to mu to ještě snižovali na 6 hektarů a v 90. roce sem si to vzal a nastal nějaký rozvoj. Teď máme 650 hektarů, 300 kusů zvířat, mám bioplynku. Já mám uzavřenej obrat, to znamená, že mám vlastní stádo, výkrm bejků, jalovice, zvířata nenakupuju.
- Jaká je struktura rostlinné výroby?
 - Mám krmnou základnu pro živočišnou výrobu, takže hodně jetele. Pak se skrmněj louky a pak obiloviny. Plus kukuřice a technický plodiny, dělám řepku v malý míře.
- Takže si pěstujete rostlinnou pro bioplynku z druhé poloviny?
 - Dneska tomu veřejnost špatně rozumí. Bioplynka má být koncovka živočišný výroby. To znamená, že kejda, hnůj, by měly podle mého názoru přes tu bioplynku jít, a to by měl bejt hlavní zdroj a částečně se to něčim přikrmí. Nemám rád ty projekty developerů, kdy se postaví obří bioplynka a vozí se tam plodiny přes celou republiku. To má bejt svázaný s půdou. Já si myslím, že nesprávněj krok byl, když si někdo postavil bioplynku a zrušil krávy, takhle by to nemělo bejt.
- Máte přebytky?
 - To se prodává jako komodita, nějaký to obilí, co mi zbyde.
- Kam prodáváte vaší produkci?
 - Dávám to tady českejm zpracovatelům. A řepka to je většinou Setuza.

- Do Německa neprodáváte? Nejsou tam lepší ceny?
 - Dá se říct, že ty ceny jsou všude stejné. Agrofa, teď si teda nemůžu vzpomenout na název té firmy, druhá je Setuza a pak je Olomouc. Tak když to shrnu, ty dělají čtyři sta tisíc tun, setuza asi čtyři sta padesát tisíc, takže v podstatě kapacita v republice zpracovatelská je na nějakých 1,2 milionů tun. Loni se urodilo víc, takže se muselo tři sta tisíc vodvít ven, protože ta kapacita tak obrovská není.
- Když se vrátím ještě k bioplynce. Co Vás přimělo k tomu postavit bioplynku?
 - To bylo více důvodů. Jeden důvod byl, já byl teda jeden z prvních, co to tu postavil, že v té době byla veškerá výroba prodělečná, v podstatě bylo 60 korun za pšenici, hledali se cesty, jak pomoc zemědělství, aby nedošlo k zániku. V podstatě ten náš národní rozpočet, další země v Evropské unii jsou daleko víc ekonomicky silnější a jsou schopny těm farmářům z národních rozpočtů pomoc. V naší zemi tohle nebylo, sme nebyli tak ekonomicky silní. Dneska se nám daří, ale i tak je to dost málo. My sme v rámci toho trhu s komoditami byli znevýhodněni, protože sme neměli žádnou tu dotaci a nebyli sme konkurenceschopní. Tak sem hledala doplňující podnikatelský záměr. Aby to podnikání mělo nějakou stabilitu a nechtěl sem to mít postavený jen na jednom byznysu. Druhej důvod byl ten, že sem to viděl jako přínosný z hlediska ekologie. Nic z firmy nevyvážim. Když děláte cokoli, obiloviny, olejeniny, tak Vy vezmete živiny a odvezete je pryč a v podstatě a ještě jsou tu takový subjekty, že když jim zbyde sláma na poli, tak ji vezmou, sbalí a odvezou do spalovny. Já sem srdeč, tak k tomuhle mám odpor. Nikdy není dost organiky, na zlepšování půdy. Nechtěl sem nic odvážet. Je to obnovitelný zdroj, já to pak používám jako hnojivo.
- Odebírá od Vás energii obec?
 - Ne, já to mám v jiné vesnici. To mám v Nedvědicích.
- Co Vy a dotace?
 - Mám smíšený pocity. Jsou dva. Pokud celý svět bere dotace, tak je musíme brát taky, kdyby byla vůle, že se dotace brát nebudou, tak já budu

první, kdo řekne, že je nechce. To deformuje prostředí. Jsou tu některý komodity, který bez dotací nejdou dělat, aby se udrželi v rámci země, můžou bejt zhoršený pěstevní podmínky, tak pak sou země, kde to dělaj levnějc, že maj k tomu lepší podmínky, třeba nemusí topit. Ale co se týče teďkon. Teď je situace taková, že cena nájmu se dostává do objemu dotací. Základní sazba dotace 125 korun. To není nic tajnýho, to je veřejný. To je částka, o kterou si dneska vlastníci dneska říkaj. Ty dotace chodí k nám, my sme zodpovědní, k nám choděj křížový kontroly, každej nám je chce vzít a my sme zodpovědný za to je vlastně vlastníkům vyplatit. To, že děláme živku, to je naše přidaná hodnota. Já říkám, jestli není k zvážení, jestli by si o tu dotaci neměli říkat vlastníci a rovnou si ji brát voni, proč já mám bejt za ní zodpovědnej, když z toho nic nemáme. My na tom vůbec nevyděláváme.

➤ Berete ještě jiný dotace?

- Investiční dotaci? Teď sem si zrovna požádal na technologii, ale snažim se je nebrat. Jako já sem si na bioplynku nebral žádnou dotaci, to ještě nebyla vyhlášena.

➤ Proč se snažíte je nežádat?

- Je to byrokracie za prvý, každej úředník Vás drží pod krkem. To se špatně rozlišuje, jestli uděláte chybu naschvál, nebo se přepíšete v čarce. Pak je další otázka, zda dodavatelský firmy vidí tu dotaci, což voni vidí, protože ty o tom ví a musí bejt účastníci toho všeho, dokládat dokumentaci. Tak pak to uděláme možná levnějc, když není ta dotace.

➤ Co si myslíte o mladých lidech a zemědělství?

- To je velkej problém týhle společnosti, protože jde hrozně málo mladejch lidí do zemědělství.

➤ Co to můžete za důvody?

- Není to tak lukrativní. Já si myslim, že si to nese ještě z minulý doby takovou tu vizitku, že sme smradlaví jezeďáci. Další důvod je ten, že byla přetřata ta vazba generací. Ztratili vztah k půdě. Já to vidim na těch lidech, jak se zbavujou půdy bez jakýhokoliv citu. Podle mě nemaj pomalu právo

to prodat a oni to prodávaj jako všechno ostatní. Půda se nedá vyrobit, ta je jenom jedna. V dřívějších dobách, když si chtěl sedlák koupit hektar půdy, tak si musela celá generace odříkat, aby si to dovolili. V tomhle směru je ta vazba k půdě a hospodářství byla přetržena. Další věc je ta, že za totality spousta lidí z vesnice dělali v družstvu, děti tam chodily a získávaly k tomu nějaký vztah. Dneska to dělá málo lidí a ten přenos mezi generacema není.

- Takže pokud se někdo objeví, tak to jediné přebíral?
 - I v tradičních farmách, je těžký sehnat agronoma. Když je šikovnej, tak Vám ho přeberu a začínáte znova od začátku. To než se do toho mladej zajede, je to těžký.
- Co Vy a ekologie? Myslím kromě bioplynky, díky který se snažíte všechno zpracovat.
 - Ekologie ano, ale někdy se to přehání.
- Vy jste zastánce tradičního zemědělství?
 - Ano, co nejmiň chemie. Udržet tu organiku. Já nesnáším, že ekologickým zemědělcům, když se kouknete na horský a podhorský oblasti, tak oni to vozej pak rovnou do spaloven, oni nic neprodukujou. Někdy ani nepřipouštěj zvířata. To je prostě podnikání z Václaváku.
- Máte zvířata na pastvinách?
 - Masný stádo ano, mléčný ne. Taky sem měl stádo mléčných, ale teď sem u toho upustil.
- Máte plány do budoucna? Rozvoj?
 - Hlavní rozvoj je v půdě. Půda je jedna. Nedá se získat, je jí málo. Takže jakékoliv rozvoj je omezen půdou, já už bych to neukrmit. Já sem jeden z mála, kterej tady dělá mlíko. A to mlíko do týhle oblasti patří. Nemáme úrodnou půdu, jako je Morava, zase nejsme na horách ještě. Sem to mlíko patří, do týhle nadmořský vejšky. Když tady projedete okolní vesnice, nepotkáte ani jednu krávu, a to je hrozný. Tady je problém ten, že když dneska mám velký zatížení živočišný a dneska sem v hledáčku, protože

u mě je, co kontrolovat. Když někdo dělá jenom rostlinnou, tak u něj není co kontrolovat. U mě je. Další věc je ta, víte jaký jsou ceny mlíka?

- Víím, vykupuje se kolem sedmi korun.
 - Sme pod výrobníma nákladama, děláme to ze sociálního důvodu. My ty krávy chceme a víme, že sem patří. Bez toho to zemědělství by nemělo bejt.
- Tohle byl důvod mý otázky na vývoz. Já jsem se setkala s tím, že se s Madetou nedá domluvit, a proto se mléko vyváží do Německa, anebo to teda vykupujou Klatovy.
 - Tak Klatovy jsou ještě dobrý. Já mlíko nehrotím, hlavně abych se ho zbavil. Ale jasný, stopnul se vývoz do Ruska a Madeta ztratila odbyt. Mně je to víceméně jedno, já ho prodávám kamkoliv, hlavně abych udržel produkci. Dneska jsou odběratelé na tom stejně, jak my, nemaj kde odbytovat. Dneska je problém obchodní řetězce, cizí. Ty se tu postavili, aby prodávali svoje zboží, jejich. Dneska to vidíme, si sem vozí zboží. Dyt' to vidíte v těch obchodech, zastoupení našeho a jejich zboží. Je to válka zemí.
- Zapojujete rodinu do podnikání?
 - Určitě.
- Jak?
 - Dcera dodělala vejšku, tak tady funguje. Manželka tady na půl pracuje.
- Co dělají?
 - Fyzicky pracuje.
- Máte zaměstnance?
 - Čtyry mám.
- Jsou z této vesnice?
 - Z vedlejších vesnic. My teď teda přemýšlíme, že bysme dělali zpracování vlastní produkce, druhá dcera šla na mateřskou, tak je teď z toho venku, nějaký sejry, jogurty.

- Myslíte, že by to našlo odbyt? Dneska začínají lidé mít k tomu nedůvěru.
 - Protože se to přemnožilo. Nakupovalo se zboží, pak by se prodávalo jako bio. Dělal bych to opačně, nedělal bych komoditu, ale výrobek, úplně opačně. Vysoce kvalitní.
- Dneska ale český spotřebitel kouká spíš na cenu.
 - Není to tak. Já sem ve společnosti, která na to má a chcete to. Ale třeba sem na slepý koleji.
- Chcete to předat dál?
 - Určitě. Snad se to všechno podaří.
- Máte tady malé hospodářství zvlášť pro svoji potřebu?
 - Ne, není důvod.
- Proč?
 - Nemám na to čas, snažím se dohnat tady věci, jak byly vazby přetřhaný. My máme problém s malým počtem půdy, do toho musím investovat, abych tu firmu stabilizoval. Ona přijde revoluce v půdě, já si myslím, že i ze sociálních důvodů se k tomu lidi začnou vracet a začnou si sami hospodařit.
- Jaké má podnikání pozitiva, negativa?
 - Tak já žiju cyklicky s přírodou. Porovnat zaměstnance a podnikatele to se nedá porovnat. On má svobodu, má čas, má právo si vzít dovolenou. To se nedá porovnat to duševní zatížení. Mně ty myšlenky hrajou ráno, v noci, večer. Furt přemešlim nad podnikáním. Z podnikání nejde už jen tak vystoupit, maximálně to celý prodat. Je to zhoršený i tou živočišnou výrobou, nemůžu jen tak odjet, musí bejt na nich ohled. To musíte kolem zvířat v sobotu, v neděli, svátky. Nic se nedá odložit na pondělí.
- A pozitiva?
 - Pozitiva? Já říkal, že je to poslední svobodný podnikání, že si to můžem dělat, jak chci. Ale teď je to svázaný úředníkama, dotacema. Dneska mi každě říká, co smim a nesmim. To sou různý předpisy, to mi přijdou na hlavu. To děláme my, tak my si to máme dělat, jak potřebujem. To dělaj

lidi od počítače, co v životě nebyli venku. Nikdy neseděli v traktoru, neví, co člověk musí udělat pro to, aby něco vyrostlo, co tomu obětuje.

- Co se Vám líbí na životě v této obci?
 - Je tu život, je tu nějaká ta pracovní příležitost. Tady je dost malejch zemědělců, co sou soběstačný a stačí jim to, nežádaj o dávky, dokážou se o sebe postarat.
- Jsou tu jiné pracovní příležitosti?
 - To je ta půda, když máte půdu, máte příležitost. Na tom se dá stavět, jsou přidružený výroby. Dá se něco vymyslet, ale musí to chtít společnost a bejt na to naladěná.
- Ještě nějaká pozitiva venkova?
 - Příroda, to je nádherný. Kdo tomu propadne, tak už ho z pole nedostanete.
- Napadlo Vás se odstěhovat do města?
 - Určitě ne. Je dobrý si dojet do Prahy, ale je dobrý se vrátit. To je pozitivum tady žít.
- Jsou negativa na venkově?
 - Myšlení lidí. Charakter myšlení lidí, ten by se měl změnit. Myslim to, že když já si koupim něco od suseda, on si koupí ode mě. My sme v tomhle, to vidíte, já to vidim u tý půdy, oni nemaj důvod mně neprodat půdu, ale neprodaj a prodaj to cizincům radši než mně.
- Takže závist?
 - Samozřejmě. Když nemám já, tak nebude mít soused. Dneska je všechno privatní a stejně ti lidi dělaj v privátním prostoru. Tohle není ve světě. To je problém celý český společnosti. Když sem byl ve Francii, tak byl hlouček na výstavišti, tak sme tam běželi, mysleli sme, že se něco stalo, ale oni stáli kolem traktoru od Renaultu. Tak sem jim říkal, že je to nehorší traktor, oni mi řekli, že je to nezajímá, že je prostě jejich a jinej si nekoupí. Nebo v Rakousku, bavíte se s lidma na lince a oni Vám řeknou, že si jinej než Steiner nekoupí. Že tam pracuje on a soused, tak ten podnik podpoří. To nám chybí. Takhle končí malý a střední podnikání na vesnici. Protože

ty lidi jedou radši do většího řetězce, ne u souseda, co to má trochu dražší.
Vezmou auto a jedou do Budějovic.

- Přetrvává taky sociální kontrola?
 - Já nic neskrejvám. Každý má možnost pracovat jako já, nedělám nic špatného, dělám těžkou práci, poctivě.
- Jaká je tady sociální vybavenost?
 - Ta kvůli nízký podnikatelský aktivitě se snižuje. Všichni jezdí radši do Týna. Tady nic není. My spadáme pod Hlavatce, takže tam je školka, školka se zrušila před pěti lety. Tady musíte mít dvě auta, musíte pendlovat mezi městem.
- Jaké kulturní akce se odehrávají v obci? Jsou tradiční nebo nově vzniklá?
 - Na Vánoce se v poledne dělá setkání v kapliče, ve vedlejší vesnici dělají kluci živej betlém. Ostatní dělá spolek hasičů, ti jsou aktivní, dělají spousta akcí, třeba ples.
- Je tu ještě jiný spolek?
 - Jsou tu myslivci.
- Jste členem nějakého spolku?
 - Všichni jsme. Já sem místopředseda honebního společenstva. Já na to moc nemám čas, nemůžu se zúčastňovat všech akcí a nevidím v tom moc význam.
- Podílíte se na životě v obci (člen zastupitelstva, aktivní docházka na schůze zastupitelstva, organizátor kulturních či jiných akcí...)
 - Jsem členem zastupitelstva, jen jednou jsem vynechal.
- Kandidoval jste za stranu?
 - Jsem nezávislej.
- Co Vás přimělo ke kandidatuře?
 - Tak je tam potřeba, aby v tom zastupitelstvu někdo za tu vesnici byl. Sme tam dva a nemáme šanci ostatní zastupitele přehlasovat i tak.

- Vybudovalo se něco tady v tý obci?
 - Tak určitě. Kaplička se celá zbourala a udělala se úplně nová. Každý rok se něco udělá. Je tu obecní hospoda, chtěli sme to rozšířit.
- Jaký je poměr mladých obyvatel ve vesnici?
 - Rozšířil se územní plán, bude se tu stavět. Teď se tu za posledních pět let staví druhej barák.
- Přichází sem lidi z města?
 - Ne, tady ti lidi zůstávají a maj tu kořeny. Jsou tu teda Pražáci, co tu maj chalupy.
- Jsou přínosem?

Já si myslím, že jo. Jsou tu teda výjimky. Nezažijou se úplně, přichází z jiný kultury, někdy ani neočekávají, že by tu mohli žít. Pak se snaží tady s titulem dělat pořádek.
- Jsou tu aktivní lidé?
 - Dělej se tu brigády. Já tady umožnil sraz heligonkářů, hasičů.
- Jste věřící?
 - Něco mezi nebem a zemí je. Asi bych se hlásil k věřícím.
- Docházíte pravidelně do kostela?
 - Zřídka, ale docházím.
- Proč?
 - Časový vytížení. Já ani v neděli od zvířat nemůžu.

Rozhovor č. 2

- V jaké obci žijete?
 - V Želči.
- A tam máte i sídlo firmy?
 - Ano, mám.
- Žijete tam od narození?
 - Ne, přestěhoval sem se tam před dvaceti lety, když sem tam koupil barák.
- Měl jste k obci nějaký vztah, čím Vás zaujala?
 - Hledal sem parcelu okolo Tábora a našli sme se ženou jednu v Želči. Nic víc.
- Stěhoval jste se z města?
 - Ne, bydlel sem na Větrovech.
- Ale to je už městská část.
 - Ale je to furt taková vesnice.
- Co se Vám líbí na životě v této obci?
 - Můžu si dělat, co chci. Dělán si na baráku, je to moje.
- A ve městě byste nechtěl žít?
 - Tak než jsme postavili, tak sme tam chvíli bydleli, ale nebylo to pro mě.
- Čím to pro Vás nebylo?
 - Máme psa, kočku, to musí bejt venku.
- Má vaše obec nějaká negativa? Jaká?
 - Vidíte si do talíře. Každěj vám do všeho kecá, i když mu do toho nic není. To jsou jenom sousedský vztahy.
- Existuje tam i větší sociální soudržnost, drží lidé při sobě?
 - Ti, co se tam narodili, tak ti držej hodně pospolu. Tak už jsou branný i naše děti, jako rodáci, to my ne.
- V čem se ta soudržnost projevuje?
 - Jsou tam fotbalisti, hasiči, sami lidi dělaj akce pro děti. Máme tam školu, školku i kino.
- Co obec a mladí lidé?
 - Těch je tam hodně a hodně se staví.
- Takže obec má pozemky, které uvolňuje na stavby?

- Jo, obec má furt pozemky, ty se furt uvolňují. Jsou tam pozemky za 400 korun.
- Ti mladí lidé, co tam staví, tak mají kořeny nebo jsou cizí? A proč?
 - Jsou spíš cizí, jsme velká obec, pěkná a je to kousek od Tábora, a pokud člověk chvátá, tak je za půl hodinky v Budějovicích.
- Začleňuje se tahle skupina lidí?
 - No všichni ne, někteří jo, do hasičů a do fotbalu, pokud mají malé děti.
- Jaké občanské vybavení obce?
 - Tak je tam naše vinárna, restaurace a dvě jednoty, jo a knihovna.
- Jsou ve vaší obci pracovní příležitosti?
 - Tak možná dělat na skládce nebo je ta firma Fokna.
- Podílíte se na životě v obci (člen zastupitelstva, aktivní docházka na schůze zastupitelstva, organizátor kulturních či jiných akcí....)
 - Jo, jsem v radě. Byl jsem taky ve fotbalovém spolku, ale teď sem přešel na Větrovy, tak jsem aspoň v obecní radě.
- Kandidoval jste za nějakou stranu?
 - Ne, jsem nezávislý.
- A v zastupitelstvu máte taky jenom nezávislé členy?
 - Nás je tam patnáct. Ale všichni nezávislí nejsou, teď neřeknu jaký asi strany, je nás tam většina nezávislých. No, komunistů už tam není žádných, tam jich bylo, Želeč bývala střediskovou obcí.
- Patří pod Želeč ještě nějaké vesnice?
 - Patří tam Bezděčín. Teď to má 859 obyvatel celkově.
- V čem spočívá vaše funkce? Co děláte?
 - Nic. Ne, scházíme se jednou za měsíc, schvalujeme věci, co se tam dějou. Teď se zrovna předělává zámek, bude se tam stavět domov důchodců.
- Na tytohle projekty získává obec prostředky z EU?
 - Taky a taky tam máme skládku, takže jsme docela bohatá obec. Nevím částku, ale je to dost.
- Co se v obci třeba nově vybudovalo?
 - Dělá se nová infrastruktura, bude se zateplovat obecní úřad, hřiště.
- Co Vás přivedlo k tomu stát se členem zastupitelstva?

- Oslovili mě, protože se snažíme se synem dělat hodně do fotbalu. Syn to teď převzal.
- Jste členem nějakého spolku? (hasiči, myslivci...)
- Tak jsem členem jen fotbalistů, ale teď teda na Větrovech.
- Jaké kulturní akce se odehrávají v obci? Jsou tradiční nebo nově vzniklá?
- Prvního května se chodil a chodí průvod, parta starších soudruhů chodí každý rok. Ale nic víc mě teď teda nepadá.
- Jste věřící?
- Ne.
- Máte nějaký vztah k tradičnímu zemědělství? Vlastníte zemědělskou půdu? Obděláváte ji?
- Máme v Malšicích, manželka, ale máme to v pronájmu.
- Nenapadlo Vás někdy obhospodařovat tu půdu?
- Já nemám k tomu vztah, mám rád zvířata. To sem i měl zakrslý kozy, ale mám rád hlavně psy a kočku.
- Takže žádná hospodářská zvířata?
- Ne, já měl ty kozy jen pro okrasu a ty pak pošly stáří. Děti tam chodily se na ně dívat na vycházky.
- A nenapadlo vás mít třeba aspoň drobná hospodářská zvířata, jako jsou králíci, slepice?
- Ne.
- Proč ne?
- To máme u dědy v Lomu, ten to má a to nám stačí.
- Tak teď se pomalu dostáváme k tomu podnikání, mohl byste mi o tom tak povyprávět?
- Já jsem s tím začal hned po 89, když se to převrátilo, tak jsem začal jezdit do Německa. Já mám výučný list, rovnou jsem byl živnostník. Před 15 lety jsem založil tu firmu, co mám, stavební. Dneska jsme tři. Zaměstnance nemám, spíš si někoho najímám, to se nevyplatí.
- Co vás přimělo k tomu se postavit na své nohy?
- Dobrodružství, víc si vydělat. Za komunistů jsem byl teda zaměstnanec, ale chodil jsem o víkendech po melouchách, aby mě to uživilo. Pak jsme měli peněz dost.

- Co Vás přimělo přestat jezdit do Německa?
 - Ono to tam nebylo jednoduchý. Ze začátku jsme dělali jenom na černo. Já se tam dostal, že sme tam měl známýho a byl tam teda rychlej výdělek.
- Takže jste podnikal ještě před přestěhováním do obce?
 - To sem byl soukromě, když jsem chtěl dostavit barák, tak jsem se nechal na dva roky zaměstnat v Želči ve firmě, tam se vyráběly náhradní díly. To sem udělal, proto abych moh po práci jít a dělat na baráku a když jsem dostavěl, tak jsem šel znova soukromě.
- Vy jste říkal, že jste ve firmě tři. Všichni jste živnostníci?
 - Jo, jsme a já si je jako najímám, je to syn a zeť.
- A ještě někdo se podílí na Vašem podnikání?
 - Manželka má vinárnu, tak ta sama podniká. Je to taková kavárna/vinárna v Želči, začla s tím po mateřský.
- Šel byste do podnikání znovu? Proč ano/ne?
 - Určitě, ale jinym způsobem. Předtím to bylo víc volnějši. Když o tom, tak přemýšlím, že bylo tolik příležitostí. Pozemky byly za babku, moh sem nakoupit nemovitosti.
- Pracujete na území obce? Jak moc dojíždíte, v jakém okruhu km?
 - Jenom kolem Tábora, já daleko nejezdím, tak 20 kilometrů kolem Tábora.
- Poskytuje Vám obec přednostně zakázky?
 - Dává mi dělat zámkový dlažby, něco opravit.
- Hodláte rozvíjet své podnikání, přijímat zaměstnance, brigádníky? Pokud ano, jak vidíte rozvoj vaší firmy do budoucna?
 - Byly doby, kdy jsem měl i deset zaměstnanců, ale není to pro mě. Je to moc starostí, a když si to člověk spočítá, tak si nevydělá nějak víc.
- Chtěl byste předat firmu další generaci?
 - Tak syn dělá se mnou, tak když bude mít zájem, budu rád. Myslim, že jméno sem udělal dobrý, já žádný reklamy nemám, lidi mě sami doporučujou a mám práce dost.

Rozhovor č. 3

➤ Žijete v Sudoměřicích od narození?

- Já začnu tím, že mě ta historie docela zajímá, já jsem patriot tohoto kraje, protože sem si to tady vysnil od dětství, protože my sme tady od mého dětství nebydleli. Jedna věc je svatá pravda, že tady není v okolo Bechyně ani jedna vesnice, kde by nebyli ani jedni Šonkovi. Za to může Petr Vok z Rožumberka, kterej koupil bechyňský panství, protože byl lokálním národohospodářem a všechny svý panství dost zvelebil, ať už to byl Český Krumlov, nebo třeba jenom ten gotickej hrad přestavil na renesanční zámek a zasloužil se o rozvoj tohohle regionu. Taky zlý jazykové tvrdí, že jak byl zadluženej a jakej ved prostopázný život, tak to je taky pravda. Což je pravda, já když sem támhle postavil halu za 8 milionů a je mi padesát, tak sem taky zadluženej, a to je u podnikání normální. On byl mimo jiné, co se traduje a dá se to vyčíst z kronik, že byl za Rudolfa II. polním maršálkem a Turci už napadali Vídeň, což mi přijde, že se ta historie začíná opakovat. No a když se vracel přes Uhry do Čech, tak údajně přived na Bechyňsko dva bratry, protože on sem tahal řemeslníky a ty lidi, který něco uměli, aby mu přestavěli zámek, udělali štukový výzdoby a nevím, co dál, a ti bratři se jmenovali údajně Čonkové, z toho se naše jméno zkomolilo. Ti se tehdy usídlili na bohatejch blatech, to jsou tady ty vesničky Komárov, Zálší, takový ty velký statky, kde sou tu štuky, kde sou obytný části propojený s těma špejcharama, takový to selský baroko. Takže tam bylo bohato, tady na Tábořsku. Jinak to Bechyňsko i to Tábořsko je docela chudý. Tak si představte, že se z těch blat se rozšířili do všech vesnic do okolí a jejich účelem na Bechyňsku, údajně byl ten jeden bratr vzdělanej v nějakym myslivectví, lovectví. Potom Rožumberkovi vymřeli po meči, tak bechyňský panství získali Švambergové a pak hrabata z Paarů. A ještě donedávna na hranicích byli hajní Šonkové, a to se prej dědilo z otce na syna. Ten jeden byl vzdělanej v myslivectví, protože si ten Petr Vok všímal tady hojnosti těch lesů, tak tu založil tu slavnou Černickou ohradu, která měla 4 500 hektarů a Sudoměřice a menší vesnička Černice byly zaplocený. Když přišla první pozemková reforma a zabíral se ten majetek tý šlechtě, tak se ta Černická

obora zmenšila. Nevim, jestli to tu znáte, ale tady je to turisticky zajímavý. Po revoluci to panství pořád existuje, protože ten Alfons z Paar, ten poslední restituent, je mu dneska 80 let a žije ve Švýcarsku, ten to po roce 89 restituoval a pronajal to nějakému Šťávovi, kterej je Bechyňák, ten tu významně podnikal a měl nějaký peníze a dneska to provozujou jeho dcery, Nikol se Sylvii a hospodaří se tady. To místo vybízelo, jak s tím naložit v nový éře, tak tam vybudovali golfovej areál. Takže tady ta plocha Černický obory se snížila, ale její historie trvala do roku 1968 a je to nesmírná škoda, že pak byla ta ohrada na základě rozhodnutí tehdejších garnitur zrušena. Potom zanikla bohužel i ta vesnička Černice, kde bylo sedm statků a dvě chalupy, bylo to na katastru asi dvě stě hektarů, kde byly pole. Zbyla tam nějaká chalupa, stodola, kde dneska to panství má nějakou mechanizaci, je tu nějaká firma panství Bechyně, kde v těch lesích hospodaří. A ten druhý bratr byl údajně vzdělaný hospodář, protože víme, že Maďarsko je velmi zemědělsky silný stát, ještě dneska pořád. Jejich výroba drůbeže, hlavně kachen, výroba kukuřice je fenoménem v republice, teda v Evropě. Tak ten druhý bratr měl naučit tady ty zemědělce novým postupům a pomoc jim. A to si myslím, že bylo na místě, jenom to, že můj dědeček, nebo teda ti moji předkové stavěli grunty, se hodně dřeli, tady vybudovali něco jako je ten statek dole. Každý byl nějaký, každá doba vyhovovala určitý skupině víc. Některá skupina se má líp, některý se má hůř. Ti, co si došli jenom na pívko, tak říkali, že ta doba je špatná a měli doma dvě kravky a jednu kozu, tak živořili, to byli takoví chalupníci tady na Bechyňsku. Můj děda se snažil bejt progresivní, tak si k nějakým penězům přišel. Pro náš rod byli důležití tady ti dva bratři, Antonín a Vojtěch, který přišli přes Všechlapy a 1855 zhruba přišli k nám do vsi. Ten Antonín přišel na ten náš grunt a ten Vojtěch, tam byl pak teda hostinec. Tak se dlouhou říkal koloniál a hostinec U Šonků. On měl dceru, tu provdal nějakému Hruškovi, tak od té doby to byl koloniál U Hrušků. Vlastně tehle Antonín byl tatínkem tohohle Františka, a ten měl syna Františka a se svojí manželkou Annou pak měli v průběhu osmiletého manželství čtyři děti a jedno z těch dětí byl můj dědeček. Tak ta Anna zůstala sama a ona s tím tchánem tady hospodařili. Můj dědeček zůstal na tom gruntě. Tady je jako 33 letý a to už drží na ruce mýho otce, je to před

velkou, kdy bylo sčítání koní. To už v roce 1937 byl v Německu u vlády Hitler a sedláků byl největší potencial ve válce, v armádě a tak dále. To byla obrovská základna. Potom tady mám dědečka se starší babičkou v nějakým 66 roku, kdy tady ty koně na dvoře statku nejsou jejich, ale jsou družstevní, protože v tom roce 57 přišla ta slavná kolektivizace, kdy nám všechno sebrali, měli nás vystěhovat a tak dále a tam je ten důvod, proč sme tady od té doby aktivně nebydleli. Abych dokončil tu hierarchii toho rodu, tak sme teď v situaci, kdy sem po otci generací tady já a můj syn. Byl bych rád a všechno směřuje k tomu, aby tady pokračoval, protože se tady na té farmě narodil, teď študuje druhým rokem mechanizační fakultu na Jihočeský univerzitě na zemědělském oboru. Jezdí ve čtvrtek domu ze školy, tam maj byteček a v pátek už je tady nastoupenej a maká tady a celý léto tady maká, protože si tady přivydělává. Teď si přidá na kvádro, holt chce boty za 2,5 tisíce, tak si na to přidá, a to si oddělává tady na té farmě. On by chtěl dokončit bakaláře, oni tam teda nemaj nastavbu na té univerzitě. Ale tohle je v prdeli, v každým okrese je zemědělká, obchodka, ekonomka a pomalu i univerzita, pak je to jak s mojí dcerou, ta je starší, tý je 25 let a je vdaná v Praze, ta udělala bakaláře ve filosofii, nastavbu tam neměla a musela do Prahy. Tak uvidíme, co ten Honza dál, ale já bych mu asi to mechanizační inženýrství docela přál, každopádně teď je jeho velkou prioritou po bakaláři jet na Nověj Zéland. My tam máme kontakt, protože ten Rose byl od dubna, protože se kamarádka z vesnice tam vdala a ten jazykovej kurz skončil svatbou a jeho největší kámoš Kuba tam byl s nima šest let a chce se tam vrátit a Rose tady učí angličtinu, jede tam na dva měsíce a pak se sem vrací. Tam nic nedělá stabilního, dělá podle sezóny. Když se to dá tak říct, že Honza je sedmou generací a na to sem hrdej. A teď k tomu roku 1957, proč sme tady nebydleli. Protože otec od dětství choval drůbež a králíky taky a kynologie byla jeho vášní. On vyštudoval drůbežáckou školu v Prostějově a dělal si mistrovskou nastavbu v Přemyslovicích a akorát končil v roce 1957. A když tady už byl ten tlak na založení družstva, tak on zrovna dokončoval tu školu a jednoznačně se jí chtěl dál věnovat a tady na něj nastupovali komise, aby se to nechalo združstevnit, aby nastoupil jako zootechnik ve družstvu.

Tady je taková půda, že tady stojí voda. Pod osmi centimetrama ornice je betonovej červenej jíl. Tady se říká v jamách, tady je to samá jáma, protože se tady těžil krevel. Tahleta lokalita taková byla, tady byly keramický dílny, taky tady byly keramický závody. Na Tábor máte už černou ornici, ale tady. Tak tady je krásný místo na žití. Bechyně je vedle, do Tábora blízko. Do Budějovic 25 minut kolem Temelína, skvělý místo, je to ve středu všeho a přitom je tu klid. Je to krásný místo na žití, ale hrozně těžkej chlebiček. Že teda přeskakuju, tady je to 460 metrů nad mořem tak sou tu klasicky dlouhý zimy. Ne že by byly krutý, to víme, že poslední zimy byly mírnoučké, ale to jaro se tady jako nějak nemůže rozbřesknout, tak sou tu dlouhý zimy. Je tu chladno.

➤ Takže díky složení půdy nemáte rostlinnou výrobu?

- To je důvod toho, že nemáme rostlinnou. Taky sme tomu moc neuvěřili. Byla tu spíš tradice koní. Vlastně my se k tomu dostanem, k tomu, co říkáte. Můj otec chtěl za každou cenu zůstat, my sme tenkrát patřili pod okres Týn nad Vltavou. Možná jste už o tom slyšela, v té době existovali povinný umístěnky. Když chtěli soudruzi zatočit se sedlákem, tak ho vystěhovali a prdli ho do východní Čech do nějaký bytovky, nebo ho k němu prdli. Když měl někdo čtyřpokoják v Praze, třeba na Žižkově, tak mu tam nasadili nájemníka, protože nemoh bejt nějak bohatej. A jeho děti šli studovat, co bylo potřeba, takže do těžkýho průmyslu, do stavebnictví a bla bla bla. Můj otec využil nějakýho kontaktu, ten mu poradil, že v severních Čechách, což byly taky priority ty Sudety, je priotou nějaký osídlení. Tak tam byl v Jánský u Český Kamenice nějakěj bejvalej zámeček po nějakym knížeti a vzniklo tam učiliště, a protože měl otec mistrovskou školu, tak tam šel dělat odbornýho mistra. Pak šel v roce 1963 šel pan ředitel do důchodu, tak se tam stal ředitelem. Tak tam sem strávil první rok svýho života. Tu školu zrušili a můj otec byl bez práce, tak hledal zaměstnání a najednou se objevila poptávka na uvolněné místo na ředitele jičínský zahrady, no ale to mu mamka zadržla, že nebude žádněj cirkusák. No a najednou k němu přišel kamarád doktor Vláša a on byl veterinářem a ten byl poslanej taky do pohraničí do Český Kamenice, ten taky rád pil, on byl z Blanska, tak tam to byla samá trnkovice. Tak u táty zastavil, mi

volali, že se ti narodil syn, že se to musí zapít, tak to s nim řešil, že nemá práci, tak zapřemejšlel a řek mu, že dostali poptávku, že v Počernicích se staví drůbežářské podnik a nabíraj lidi, že oni se stěhují, že chtějí blíž k městu a že je tam tvrděj chlebiček. Tak se rodiče sebrali, táta dostal práci, pak sháněli barák, aby tam mohli bydlet. Sehnali barák se zahradou na konci ulice, takže sme celý dětství měli nějaký to prase, ovce, nějaký králíky, zahradu prostě a já sem v tomhle nenásilně vyrost a do roku 73 žil tady ten můj děda. To rozhodlo v mejch sedmi letech, že sem se začal chtít. No pak začli boje, já chtěl na zemědělk do Tábora. A stala se taková věc, že tátovi rodiče zemřeli v 1973 a máma tlačila na tátu, aby to prodal. Tak táta přesvědčil mamčiny rodiče, aby se přestěhovali do statku. Toho si já vážim, táta by to prodal za 60 tisíc. Jako já tam musel udělat rekonstrukci za 5 milionů. Máme krásně rekonstruovaná obytná část, z maštale se udělali dva velký byty. Pro agroturistiku děláme i dětský tábory. Takže já sem tátovi hrozně vděčnej, že to otec udržel. Ten děda, zraněnej z války v 80. letech umřel, ale babička měla tuhej kořínek. Doma mi řekli, že se do Sudoměřic můžu odstěhovat, až si najdu nějakou holku. Tak sem si našel první holku, co sem potkal, vzal sem ji sem, tady se jí líbilo. V tý době sem čekal, že budu dělat zootechnika v družstvu a budu mít nějaký ty bejčky. Napřed sem sem dva roky jezdil do Sudoměřic, já nejprve dělal v Počernicích ve výzkumáku, ale jakmile byla chvílka, jel sem sem něco budovat. Když sem tady nastoupil, tak mi řekli, že je to špatný, že pudou do likvidace, tak sem se vyděsil, ale pak mi dohodil místo traktoristy a to mi bylo do budoucna dost platný a ten traktorista měl o 1500 Kč víc. Na jaře sem dal výpověď a od 1. 5. 1991 jsem soukromě. Já sem šel hned do prvního leasingu, koupil sem traktor, starej pluh. V potu tváře sme to zvorali a připravili. První rok sem ani nic nevydělal, ani na ten kombajn. Začli sme s drůbeží, přivezli ze Slavětína 5000 brojlerů, začali sme je krmit a lidi si je kupovali a dokrmovali, tak kachňata, housata, krůty, to sme dělali do roku 92. To byly malý kolekce a celej život by to bylo z ruky do ruky. Táta rozhod, že si vezmu dluh a že do toho bouchnu. Udělali sme dvě haly na brojlery. Věděl sem, že ty pozemky musim nějak využít, tak sem to zatravnil a vždycky sem věděl, že mám rád velký zvířata, k drůbeží sem úplně nepřirost. Já miloval

dobytěk a koně. Koupil sem prvních pět březích jalovic, z toho jsme se rozšířili na 50 matek Anguse v ekologickém režimu, máme tu třicet koní a z toho jich je šest na ustájení. Drůbež tady máme v sedmi turnusech o 100 tisících. Tak to, co Vy vidíte, tak tomu se dá říct něco jako agrární turistika, takže podnikání tak trochu v cestovním ruchu, protože my sme tady stavěli v roce 1991 farmu na tzv. zeleném, a to je na dědovských políčkách.

- Jak tady probíhá ta agroturistika?
 - Tak teď tu máme jednu pražáckou rodinu, ty tady u nás utratili 3x 15 000 Kč. Napřed hledali něco, co by tady koupili, ale nic nenašli. Tak si u nás pronajali jeden apartmán na rok. Takže mají blízko na koně a její manžel mi chodí pomoc. A když tu jsou klasický dovolenkáři, tak vyžadují soukromí, který si chtějí zaplatit. My na tom nejsme závislí. Většinou to lidi našli na internetu, nebo přes známí. Většinou sem jezdí brácha se ségrou a s jejich rodinami. Udělali sme tady rybníček, mám tam ryby, nakoupili sme pruty. Takže lidi tu mají jezdeckví, máme offroad trať, máme jeepa a čtyřkolku, nabízíme čerstvý kuřata a grilování. Někdo chodí třeba i škubat kuřata. Je to ideální možnost vyjíždět na kole, jezdí na zámky.
- Co Vy a dotace?
 - Tak já jak nemám rostlinnou, tak beru jenom nějaký ty dotace na ekologii, jinak si radši investuju sám. Byrokracie není nic pro mě, já sem ten přírodní člověk.
- Hodláte rozvíjet své podnikání, přijímat zaměstnance, brigádníky? Pokud ano, jak vidíte rozvoj vaší firmy do budoucna?
 - Tak prozatím asi nic, už toho tady máme rozjetýho dost, to nechám dyžtak pak na synovi.
- Podílí se kromě syna ještě někdo na vašem podnikání?
 - Moje druhá žena. Ta dělala ve stavebnictví a seznámili sme se kvůli ustájení jejího koně. My sme spolu jezdili na závody. Já sem tenkrát zůstal sám s dětma, žena mi odešla s svým vzdáleným kamarádem. Hanina ke mně tenkrát nastoupila a pak sme se dali dohromady.

- Co se Vám líbí na životě na venkově?
 - Krásný prostředí Jihočeského kraje. Já sem přírodní člověk, mě to tady naplňuje. Je to strategický, logistický místo. Pošta, konzum kousíček, 16 let jsem byl aktivní v zastupitelstvu.
- Dneska už nejste?
 - Tak sem si říkal, ať to dělaj ti mladí, ti, co sou aktivní třeba u hasičů. Jinak teď už tolik aktivní nemůžu bejt, to bych furt smrděl na schůzích. Jsem u hasičů, u myslivců. Místopředseda táborských sedláků. To stačí.
- Má vaše obec nějaká negativa? Jaká?
 - Já bych tu nemoh žít, kdyby tu byly negativa. Jako chtělo by to doopravit komunikace.
- Projevuje se tady sociální soudružnost, kontrola?
 - Tak to je známá věc. To není negativum, já na to vždycky pek. Já to vždycky dobře rozeznal. Dokud jsem nepodnikal, tak sem nebyl pro nikoho zajímavěj. To se kvůli tomu, když sem stavěl, sešla i celá obec. Pak sem půlku přesvědčil a chodili mi pomáhat, tady sou otevřeny dveře. V Bechyni je 600 nezaměstnanějch a nikdo ke mně nechce, tak mi neříkejte, že není práce. No ale jedni Vás chtěj zašlapat do země a pak sou tu ti, kteří Vám lezou do zadku. Co sme tady otevřeli klub, tak se začlo šířit, že dělám hospodu, tak to se mě bál zase hospodskej, ale to je pro klubový účely, nebo se tady dá slavit narozeniny, máme tady svatby. Jednou se mi tady vožrala půlka vesnice, tak se nám zlepšil profil. Ty šance měl tenkrát každej, ne jen já.
- Jaký je tu poměr mladých lidí?
 - Je jich tu dost, a to díky našemu starostovi. Ten udržel školu za každou cenu, zrekonstruoval to, přemístila se tam taky školka, je tam hřiště. Přistavělo se sedm bytů. Je tam teď novej satelit.
- Jsou to lidé z města, nebo ze vsi?
 - Je tam hodně vojáků, ale taky dost lidí ze vsi, že tam staví třeba synovi.
- Začleňují se tito lidé?

- Určitě. Snaží se. Přes ty spolky a akce.
- Jaké kulturní akce se odehrávají v obci? Jsou tradiční nebo nově vzniklá?
- Je tu funkční farnost, takže každý týden je v neděli mše. Máme rádi půlnoční. Na Štědrý den se dělá rozsvěcování svíček po mši, Vy si dete se svíčkama a chodíte k jednotlivým zastavením a tam je dáváte, podle toho, jak to cítíte, zavzpomíná se, popřejem si krásný Vánoce. Jsou tam konvice se svařákem a punčem. To je moc hezký.
- Jste věřící?
- Nejsem, ale miluju půlnoční. Naši nebyli ortodoxní věřící, já chodil s babičkou do kostela, mám k životu určitou pokoru.
- Pěstujete si zeleninu, brambory, chováte zvířata?
- Přes léto si vždycky vezmu pět prasat, vykrmím a na podzim je picnem. Pak mám dekorační drůbež, ze kterých máme vajíčka. Pak mám pro potěchu stádo lam. Jinak ne.

Rozhovor č. 4

- Žijete v Myslkovicích od narození?
 - Od narození.
- Kolik generací zde bydlelo?
 - Tak já už sem třetí generace.
- Proč jste zde zůstal?
 - Tak za prvý za to může ten vztah k tomu. Já se narodil v baráčku naproti. Tady to bylo našich pole, tak sem si tu vzal parcelu a postavil sem si barák, takže mě nikdy nenapadlo se odstěhovat, hlavně se mi tady líbí, tak jsem tady zůstal.

Co se Vám líbí na životě v této obci?

- Já sem tady vyrost, tak sem tu měl pozitiv od mládí hodně. Nikdy bych se nepřestěhoval do města. Tady, kde sedíme, tak vidíte, k čemu mám vztah.
- K myslivosti.
 - Tu mám rád. Tady jsme na konci vesnice, to, co mám rád, mám všechno tady. Já se nebráním městu, my jezdíme do Prahy, do divadla, ale do toho města, když chci, tak tam si zajedu a tady mám vlastně všechno, svůj klid a tak. Když je léto, tam tu mám velký soukromí. Ono je to věc názoru, protože někdo, já znám lidi, který se z paneláku přestěhovali na vesnici, postavili si barák a teď by se vrátili do paneláku, kde měli větší komfort, kolem toho baráku jsou starosti. Já sem v tom vyrůstal a povyšuje to všechno nad to, že bych bydlel v paneláku. Já mám sestřenici v paneláku, a když tam zajedu na kafe, tak to mi stačí. Já třeba teď dělal na Vinohradech a tam je krásný bydlení, je tam velký park, všude modrý a žlutý parkování, takže je tam absolutní klid. Takovému bydlení bych se nebránil, ale stejně tam nevyjdete do polí a do lesa, jako jsem tady.
- Má vaše obec nějaká negativa?
 - Tak víte, co, To je taková otázka, na kterou se těžko odpovídá. Já si to tady udělal k obrazu svému, já tu mám všechno, co potřebuju.
- Jaké je vybavení obce?
 - Je tu Jednota, hospoda na zámečku. Já chodil do školy v Soběslavi, tam choděj i kluci, my sme navyklý dojíždět.
- Jsou tu pracovní příležitosti?

- Tak to tu není ještě tak hrozný. Já jezdí do Pacova, na Vysočinu, a tam je to daleko horší. Tam je pracovní příležitosti minimum, malý mzdy, tak že tam je to horší. My sme šikovně na trati Praha-Budějovice, tak je to docela dobrý.
- Tak když máte auto.
 - Tak dneska i ve městě potřebujete auto, stejně jako já. Když máte děti, je to úplně jinej život.
- Jaký je poměr mladých lidí v obci?
 - Já si myslím, že ti, co sem přišli, tak k tomu tady měli vztah, že tu dřív bydleli a koupili si dům, nebo ho postavili. Ale taky hodně lidí se sem přistěhovalo z města, za což můžou nižší ceny parcel.
- Mají tito lidé přínos pro obec?
 - No, myslím, že se úplně neúčastněj kulturního dění v obci, nechoděj mezi nás. Čas od času se tady udělá nějaká akce a toho se neúčastněj, ale to bude tím, že ty kamarády maj prostě v tom městě.
- Začal tady někdo třeba podnikat z těch nově přichozích?
 - Ne, to ne. Už přišli sem jenom postavit barák, svým způsobem žijou městským životem.
- Rozvíjí se obec, buduju se tady?
 - Největší krok byl ten, že obec dala lidem parcely, ty parcely zasíťovala a prodávali se 70 korun za metr, ale byla tam jedna podmínka, že do pěti let musí být postaveno, zkolaudováno a musej bejt ty lidi přihlášení tady k pobytu, což je to nejlepší, co obec udělala. Poskytla lidem to, co potřebovali. Obec to mohla udělat jenom v rámci toho, co vlastní, on tady není ani územní plán a ostatní vlastní soukromníci. Tak máme tady chodníky a osvětlení nový. Je to i tím, že už je starosta uvolněnej, tak teď se dělá hodně. Ne když to má starosta k práci.
- Čím to je, že je uvolněný?
 - To bylo nezbytně nutný, tady není žádněj příjem. Ten člověk se o ty dotace musí starat, a když to bude dělat po práci, tak nic neudělá.
- Jste spokojen s vedením obce?
 - Tak vždycky sou věci, se kterejma je člověk spokojenej, se kterejma není. Některý věci se mi nelíbí, ale je hodně věcí, co se mi líbí.

- Nenapadlo Vás kandidovat, nějak aktivně se podílet na vedení?
 - Jedno volební období sem byl, ale na tohle člověk potřebuje mít čas. Koukněte se na mě, já jezdím domu za tmy, nemám čas na aktivity. Já mám teda jiný aktivity, to já mám papoušky, ale toho nemůžete dělat moc, protože pak neuděláte nic pořádně.
- Vlastníte zemědělskou půdu?
 - Máme tady jeden hektar okolo a ten pronajímáme.
- A nějaké hospodářství?
 - Ne, já mám papoušky.
- Proč nemáte místo papoušků třeba slepice?
 - Tak my je máme naproti u ségry, to mi stačí. A já už ani nemám čas na ty papoušky, jezdit po burzách. To je všechno o čase, dneska věnuju čas rodině nebo podnikání.
- Předchozí generace nebyli sedláci?
 - To si myslím, že ne. Spíš z mamčiny strany, ale to je od Budislavy, že měli nějaký hospodářství. Ani děda, ani taťka ne. Taťka byl vášnivej myslivec, děda byl zedník. Políčko měli, vždycky nějaký hospodářství, to bylo přirozený.
- Proč už to dneska není přirozený?
 - Tak hektický styl života, už se to ani nevyplatí.
- Zase ale máte zaručenou nějakou určitou kvalitu.
 - To jo, ale to je všechno zase o čase. Když ho nemáte, tak nemůžete mít zvířata. To je každodenní činnost, mě by to i bavilo, ale nemám na to prostě čas.
- Jste členem nějaké spolku? (hasiči, myslivci...)
 - Jsou tu hasiči, ale u těch nejsem, to mě nikdy nijak nezajímalo. Já sem ve svazu chovatelů v Soběslavi, tady se na ničem nepodílím. Myslivci patří pod Zvěrotín a pak je tu fotbal. Je tu ještě fotoklub, pak sou tu ještě nohejbalisti.
- Jaké kulturní akce se odehrávají v obci?
 - Pravidelný sou tady tři, Jsou tu maškary, pak jsou tu hasiči, ty dělaj ples. Pak jsou tu myslivci, kterej dělaj taky ples, to je moc pěkný. Teď jsme měli Mikulášskou, bude se zpívat u stromečku.

- A nějaké vyloženě tradiční zvyklosti?
 - Asi ne. Třeba tu bude to zpívání u stromečku, tak to je náboženský, ale to je vždycky o lidech, jestli chtěj. Pak je tady zpívání sboru ze Soběslavi, který patří pod církev, a to je tu dvakrát do roka. Velikonoce, to se tu dodržuje, od čtvrtka choděj kluci řehtat, ve čtvrtek se začíná, když zvony odletí do Říma, chodí se řehtat ve čtvrtek, v pátek, v sobotu se pak vyřeh-tává. A pak jdou ještě v pondělí s pomlázkou.
- Tuhle tradici vůbec neznám.
 - To je strašně stará tradice. Kluci choděj, ve čtvrtek navečír se začíná, to je první řehtání. Pak jdou v pátek ráno, odpoledne večír a v sobotu jsou ráno řehtat a pak jdou vyřehťávat, to si dou už pro koledu, u každého domu zazpívaj koledu a dostanou nějakou odměnu. Pak je to pondělí a to choděj už ty starší.
- Účastníte se kulturních akcí pouze jako návštěvník nebo i jako pořadatel?
 - Tak já se podílím nějakým menším obnosem. Manželka je v zastupitelstvu a ještě dělá v obci, tak se musím podílet, povinně. Tady tolik akcí zase není, ale chodím většinou na dva plesy ze tří.
- Jste věřící?
 - Nejsem.
- V jaké oblasti podnikáte?
 - Tak já sem v sedmi letech věřil, že budu dělat kominíka a když sem si to pak na škole vybral, taky si pani učitelka zavolala rodiče, co tomu říkaj, tak táta řek, že když sem si to vybral, tak puďu dělat kominíka. Tak to bylo těžký, já jsem ve čtrnácti letech, jezdil 160 km od baráku. Jediný učiliště bylo v Rakovníku. Praxi sem dělal na Křivoklátě, tak to bylo super, ta pří-roda. Když sem se vrátil, šel sem dělat do táborskýho podniku služeb, tam sem byl do vojny. Pak sem si šel dělat řidičák před vojenskej, pak sem šel na vojnu. Vrátil sem se zpátky, ten náš podnik koupil náš vedoucí, tak sem šel k němu. V roce 1995, to už sem měl nějaký zkušenosti, tak sem šel soukromě a od té doby dělám soukromě pořád. Tu práci bych neměnil. Teď mi vadí, že je spousta papírování, to už mi fakt vadí, je hrozná spousta administrativy. Kdyby nebylo manželky, která mi s tím pomáhá, tak už bych to asi dávno nedělal.

- Takže rodinu zapojujete.
 - To určitě. Já sem ve společenstvu kominíků, tak sme se zasadili, aby tady bylo učiliště, dřív fungovalo akorát Praha, kde se učili tři kluci pro celou republiku. Takže je teď učiliště na stavebnický průmyslovce v Budějovicích. Tak si vždycky berem podle regionu učedníka. Teď mám kluka z Mnichu, ten se doučil v červnu, on ještě nemá moc práce a taky praxe, takže teď děláme spolu.
- Jaká jsou negativa a pozitiva podnikání?
 - Já byl spokojenej, i když sem byla zaměstnanej, To naše povolání je takový volný, nejsem omezovanej. Tak jak si to naplánuju, tak to mám, a tak to bylo, i když sem byl zaměstnanej, neměli sme píchačky, prostě se to mělo udělat, tak se to udělalo. Největší rozdíl je byrokracie, Teď se tráví u počítače strašně času, když přijdu z práce, tak si musím sednout k počítači a zpracovat všechno.
- Jak získáváte zákazníky?
 - Tak teď už ani nemám žádnou reklamu, ale to je tím, že už to dělám dlouho, ta to telefonní číslo je dost známý, Stalo se mi, že někdy tý práce bylo tolik, že lidi odcházeli, protože sem nestíhal. To je teď dobrý, jak se mnou chodí ten kluk, tak takový ty kontroly a ty práce, co vim, že zvládne sám, tak ho nechám dělat, tak mi aspoň ten kšeft neutek.
- A nepřemýšlíte, že byste to udělal jako firmu, přibral byste ho do práce?
 - Tak já sem radši, když bude samostatnej, Já mu nějakou práci dohodim, než abych měl zaměstnance.
- Myslíte, že je velkou výhodou to, že nejste vázán na místo?
 - Tak nejsem vázanej na poptávce týhle vesnice. Já většinou dělám mimo, ve městě. Na vesnicích taky, ale je to menší procento. Určitě třeba pro tu kadeřnici je horší, že podniká na vesnici, než já.
- Jak moc dojíždíte, v jakém okruhu km?
 - Tak já dělám v Praze, minulej tejdén sem byl ve Slavkově. Tak nejvíc sem Tábor- Soběslav-Veselí, občas ty Budějovice. Dost jezdím do Pacova, Černovic. Já dělám hodně pro firmy, pro Bytes Tábor pro Elko. Pro firmy se dělaj větší zakázky, ale jinak je to půl na půl.
- Podporuje obec podnikatele?

- Tak určitě, ta obec toho moc nemá, zrovna když se tu předělávala střecha, tak to dali mně.
- Chtěl byste předat firmu další generaci?
- Tak určitě bych byl rád.